

Begroting 2021

Homepage

De begroting 2021 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Voorwoord van de wethouder	4
De begroting in één oogopslag.....	6
Leeswijzer	9
Deel I Beleidsbegroting	11
01 Samenleving	13
02 Omgeving.....	35
03 Organisatie	65
1. Lokale heffingen	78
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	88
3. Onderhoud kapitaalgoederen	100
4. Financiering	108
5. Bedrijfsvoering.....	115
6. Verbonden partijen	122
7. Grondbeleid.....	143
8. Subsidies	147
Deel II Financiële begroting.....	149
Financiële doelen	150
Financiële positie.....	152
Uitkomst begroting.....	152
Geld vragende voorstellen	153
Dekkingsplan	154
Meerjarenbegroting	155
Baten en lasten per programma	155
Grondslagen voor bepaling baten en lasten, incl. afwijkingen t.o.v. vorig jaar	157
Incidentele baten en lasten.....	159
Tabel meerjaren balans.....	163
Meerjaren Investeringsplan	165
Reserves en voorzieningen.....	167
Berekening EMU-saldo	169
Geraamde baten en lasten per taakveld.....	170
Totaaloverzicht bijstellingen en ombuigingen	178

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien	179
Algemene dekkingsmiddelen	179
Overhead	182
Vennootschapsbelasting	184
Onvoorzien	186
Vaststelling Begroting 2021.....	187

Voorwoord van de wethouder

Voor u ligt de Begroting 2021-2024. In deze begroting worden de doelstellingen en de bijbehorende financiële middelen voor het komende jaar vastgesteld door de gemeenteraad. Voorts geven we een financiële doorkijk voor de daaropvolgende drie jaar. We geven aan welke specifieke activiteiten we ontplooiën in het komende jaar en op welke manier we als gemeente willen bijdragen aan de Renkumse samenleving.

De begroting 2021-2024 schrijven en behandelen we in bijzondere tijden. Er is een nieuwe situatie ontstaan door verandering in de politieke verhoudingen binnen de gemeenteraad. Maar in de eerste plaats wordt het jaar 2020 gedomineerd door de COVID-19-pandemie. In de Perspectiefnota schreven we al dat we leven in tijden van onzekerheid. Onzekerheid voor ondernemers die hun bedrijf sterk onder druk zien staan, voor inwoners die hun baan dreigen kwijt te raken en voor mensen die zorgen hebben over hun gezondheid of die van een naaste.

Juist in deze tijden willen we er als gemeente voor onze samenleving zijn. Als gemeente kiezen we koers en maken we duidelijk wat onze inwoners, verenigingen en ondernemers van ons mogen verwachten. We zien als gemeente geen ruimte meer om verder op essentiële voorzieningen te bezuinigen. We hebben vorig jaar al fors moeten ingrijpen in het voorzieningenniveau in onze dorpen om de financiële eindjes aan elkaar te knopen. De ruimte in niet-wettelijke taken is nog maar zeer beperkt. Bovendien verwachten we dat verdere bezuinigingen het lokale herstel van de samenleving – wat nodig is na de coronacrisis – fors zal bemoeilijken.

Tegelijkertijd zien we dat het ons nog onvoldoende lukt om met de middelen van het Rijk onze wettelijke taken uit te voeren – met name in het sociaal domein – en dat we daarom genoodzaakt zijn onze inkomsten te verhogen. Dat vinden we pijnlijk, maar we zien ook dat deze ingreep/maatregel onvermijdelijk is om er voor te zorgen dat we een betrouwbare en ook zelfstandige gemeente blijven.

Deze inkomstenverhoging gaat gepaard met een aantal bestuurlijke afspraken tussen gemeenteraad en college:

We willen leren en verbeteren en varen scherp aan de wind

Ondanks dat organisatie, college en gemeenteraad al een intensief bezuinigingstraject in 2019 hebben doorlopen, blijven we kritisch op onze uitgaven en staan we open voor kansen om onze opbrengsten te optimaliseren. We zien voor de komende anderhalf jaar in de eerste plaats kansen in het beteugelen van de kosten in het sociaal domein en het optimaliseren van de opbrengsten uit onder andere grondexploitatie. Zeker op de besparingen in het sociaal domein wordt al ingezet, maar we willen nog meer gebruik maken van externe inzichten en goede voorbeelden in andere gemeenten. Daarom spreken raad en college af dat op zo'n kort mogelijke termijn, het liefst nog in 2020, de hulp gevraagd wordt van de Provincie of van een partij die de Provincie aanbeveelt, om Renkum te adviseren in welke kansen er liggen met betrekking tot deze twee beleidsterreinen. Gemeenteraad en college trekken hier gezamenlijk in op en verwerken de uitkomsten in de Voorjaarsnota in 2021.

Bovendien bekijken we ieder jaar het financieel perspectief opnieuw en wegen we af of het mogelijk is om de belastingen voor inwoners te verlagen. Waarbij we ons realiseren dat we de komende jaren te maken hebben met een flink aantal risico's. We denken daarbij bijvoorbeeld aan de doordecentralisatie Beschermd wonen, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de Omgevingswet, bodemtaken, de herverdeling van het gemeentefonds en het al dan niet continueren van de extra rijksbijdrage voor de jeugdwet.

We werken aan een duurzaam toekomstperspectief van de gemeente Renkum

Gezien de opgaven binnen het lokaal bestuur, de aanhoudende kwetsbare financiële situatie en de grote onzekerheid waarmee elk toekomstperspectief op dit moment gepaard gaat, maken we de afspraak enerzijds te investeren in onze bestuurscultuur en anderzijds samen met de Provincie te onderzoeken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn om de gemeente Renkum toekomstbestendig te organiseren. Dit onderzoek resulteert in scenario's die voor het einde van deze raadsperiode van input kunnen dienen voor een volgende raadsperiode.

We zorgen voor een gezonde organisatie

We investeren opnieuw in de organisatie. Ondanks dat er geen ruimte is voor verschillende andere belangrijke wensen vinden we het noodzakelijk te zorgen voor een wendbare organisatie die ons huidige takenpakket naar behoren kan uitvoeren. Dat vraagt naast investering in enige formatie, vooral investeren in onze organisatieontwikkeling door vereenvoudiging en verheldering van werkprocessen en sturing op kwaliteit van mensen, resultaten en samenwerkingen. Daarvoor is ook een ontwikkelbudget opgenomen in onze begroting. Nieuwe taken kunnen we alleen goed uitvoeren als er voldoende middelen bij meekomen.

We willen de kwaliteit en omvang van de organisatie objectief kunnen beoordelen en daarom investeren we in structurele benchmarking. De jaarlijkse resultaten daarvan én het verloop van onze organisatieontwikkeling vraagt ook verantwoording naar bestuur en samenleving. Jaarlijks gaan we hierover met de raad in gesprek.

Tegelijkertijd realiseren we ons dat het niet opportuun is enerzijds toekomstbestendige scenario's te onderzoeken en anderzijds een nieuw gemeentehuis te realiseren, waar extra middelen voor nodig zijn. Wel onderzoeken we wat dan minimaal nodig is voor een werkbaar gemeentehuis voor de komende 5 á 10 jaar en welke scenario's er zijn voor een duurzame gemeentewerf.

Tot slot: over goed bestuur

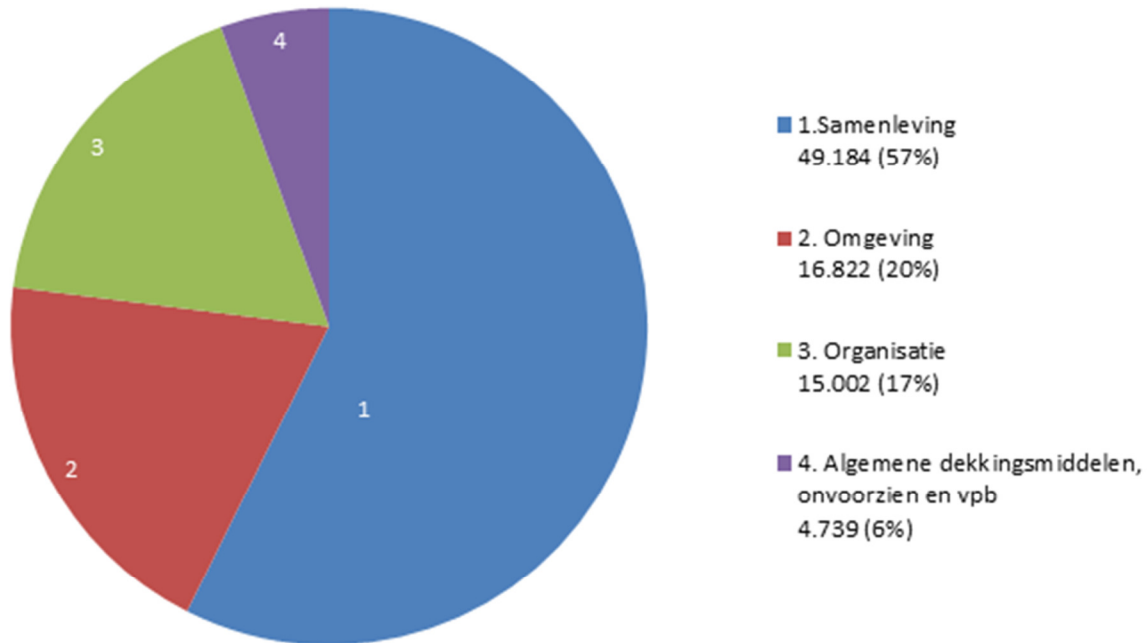
Het college hecht aan vervanging van de vertrokken wethouder. Met begrip voor de politieke discussie die u heeft te voeren, willen wij nogmaals benadrukken, dat deze vervanging niet wordt gevraagd om het college zelf van dienst te zijn, maar de samenleving. De huidige situatie wat betreft de COVID-19-pandemie, de nieuwe taken die er op ons afkomen en de verbinding die nodig is met de samenleving maakt dat wij u – in het belang van de Renkumse samenleving – verzoeken om het college weer op sterkte te brengen.

De begroting in één oogopslag

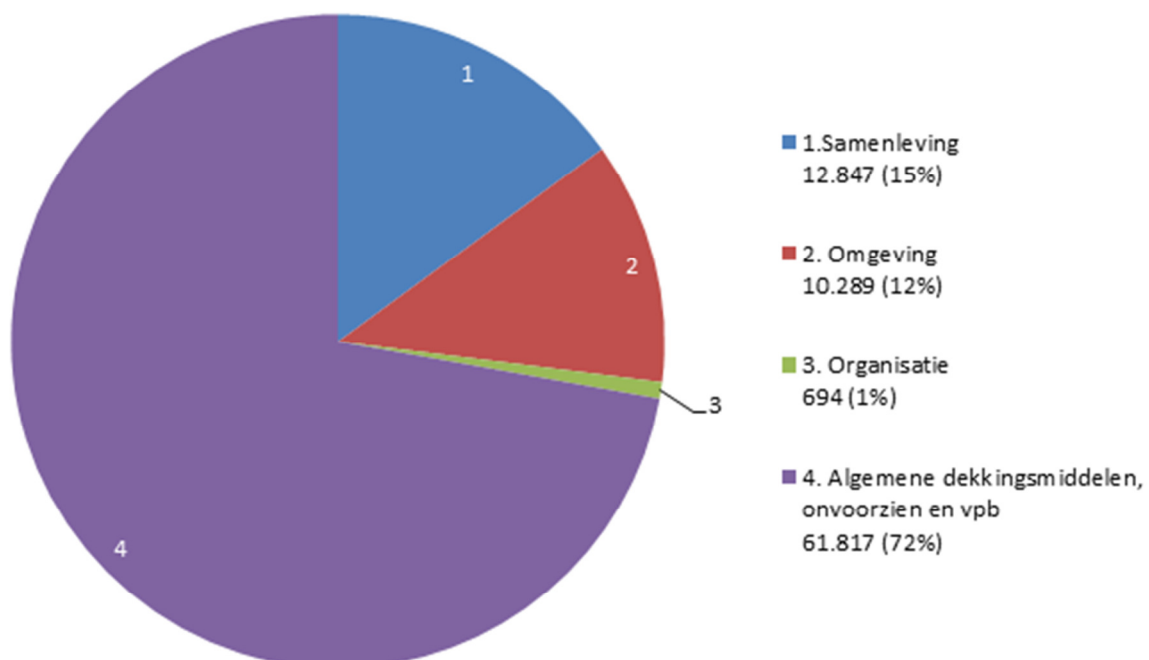
Wat gaat dat kosten?

De gemeente heeft veel taken en verplichtingen. De gemeente Renkum heeft deze onderverdeeld in zeven aandachtsgebieden, de zogenaamde programma's. Daarnaast kennen we de zogenaamde "algemene dekkingsmiddelen". In totaal gaat ongeveer € 86.000.000 in om. In de grafieken staat de verdeling van deze gelden over de begrotingsonderdelen.

Verdeling lasten (bedragen x € 1.000)

Verdeling baten (bedragen x € 1.000)

Wat gaat u daarvoor betalen?

Wat zijn de tarieven?

In de tabel staan de voorlopige tarieven voor de belangrijkste belastingen en heffingen. Voorlopige tarieven want in december 2020 stelt de gemeenteraad de definitieve tarieven vast. Meer informatie over de berekening van de tarieven kunt u lezen in de paragraaf 'Lokale Heffingen' in deze begroting. Ter vergelijking zijn de tarieven van 2020 ook in de tabel opgenomen.

Tarieven gemeentelijke belastingen en heffingen	2021 voorlopig	2020
OZB		
<i>(tarief in % van de waarde onroerend goed)</i>		
Eigenaar woning	0,1281	0,1139
Eigenaar niet-woning	0,3555	0,2986
Gebruiker niet-woning	0,2828	0,2335
Rioolheffing		
Woning		
Eigenaar, per aansluiting per jaar	120,79	113,08
Gebruiker, 1 persoon	76,08	71,23
Gebruiker, 2 personen	152,16	142,46
Gebruiker, 3 of meer personen	228,24	213,69
Niet-woning		
Eigenaar, per aansluiting per jaar	353,38	353,38
Gebruiker, per 250 m3 afgevoerd water	192,70	192,70
Afvalstoffenheffing		
Eenpersoonshuishouden	251,16	242,36
Tweepersoonshuishouden	284,83	274,93
Drie- of meerpersoonshuishouden	319,58	308,38
Hondenbelasting		
Een hond	68,80	67,20
Tweede hond	114,80	112,10
Derde en volgende hond	160,90	157,00
Toeristenbelasting		
Overnachting hotel	2,15	2,10
Overnachting camping	1,20	1,15

Wat betekent dit voor een huishouden in onze gemeente?

Om u een idee te geven van wat u in 2021 aan de gemeente gaat betalen, vergeleken met 2020, hebben wij een voorbeeldberekening gemaakt met twee huishoudens, namelijk:

Huishouden A:

- bestaat uit 4 personen;
- woont in een eigen woning met een WOZ-waarde van € 301.700 (was in 2020 € 282.000), dit is de gemiddelde waarde van een woning in de gemeente Renkum.

Huishouden B:

- bestaat uit 3 personen;
- woont in een huurwoning.

Deze huishoudens hebben te maken met de volgende lasten:

	Huishouden A		Huishouden B	
	2021	2020	2021	2020
OZB Eigenaar	386,48	321,20		
Afvalstoffenheffing	319,58	308,38	319,58	308,38
Rioolheffing	349,03	326,77	228,24	213,69
Totaal	1.055,09	956,35	547,82	522,07
Wijziging t.o.v. 2020			4,9%	

Leeswijzer

In deze leeswijzer zal eerst kort worden ingaan op de achtergronden van deze begroting. Vervolgens komt de opbouw van deze begroting aan de orde.

Achtergronden

Wet dualisering gemeentebestuur

Met ingang van 15 maart 2002 is de Wet dualisering gemeentebestuur van kracht geworden. In deze wet wordt de rolverdeling tussen Raad en College nader uitgewerkt. Daarbij moet de Raad zich met name richten op zijn functie als volksvertegenwoordiger. De belangrijkste taken van de Raad bestaan uit kaderstellen en controleren. Het College houdt zich bezig met de uitvoering van het beleid en het afleggen van verantwoording hierover. De begroting is wellicht het belangrijkste kaderstellende document.

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

Als gevolg van de Wet dualisering gemeentebestuur is ook de Gemeentewet op een aantal punten aangepast. In artikel 186 van de Gemeentewet is opgenomen dat "de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels". Vanaf het begrotingsjaar 2004 is deze "algemene maatregel van bestuur" het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De voorliggende begroting voldoet aan de gestelde eisen in het BBV.

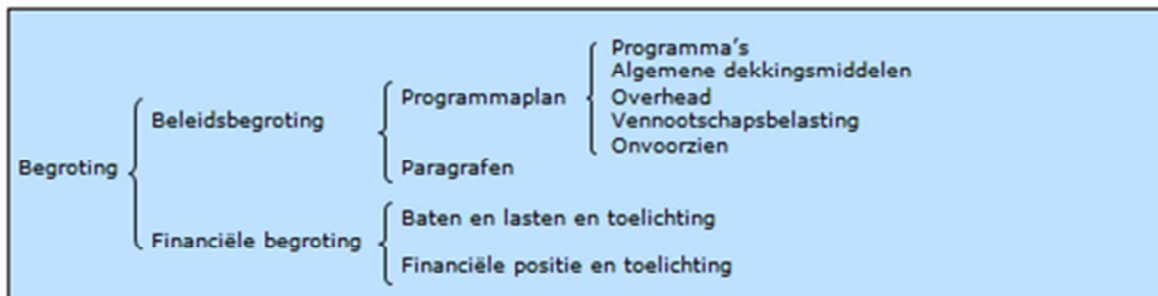
Programmabegroting

Eén van de consequenties van dit besluit voor uw Raad is dat u een begroting krijgt aangeboden die speciaal is toegespitst op de ondersteuning van uw duale functies. Dit betekent dat u met deze begroting de kaders stelt voor het door het College uit te voeren beleid voor het komende begrotingsjaar. Deze kaders kunnen vervolgens worden gebruikt voor de controle op de uitvoering van dit beleid. Het College legt verantwoording af over het gevoerde beleid in de tussentijdse rapportages en de jaarstukken.

Indeling

De indeling van deze begroting is conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit houdt in dat de begroting bestaat uit twee delen, namelijk de beleidsbegroting in deel I en de financiële begroting in deel II.

In de beleidsbegroting wordt door middel van programma's en paragrafen aangegeven wat we binnen de gemeente willen bereiken, welke activiteiten daarvoor worden uitgevoerd en wat daarvan de kosten zijn. In de financiële begroting worden de financiële consequenties van het voorgenomen beleid op een rij gezet inclusief de afwijkingen ten opzichte van het voorgaande jaar. Tevens komt daar de financiële positie van onze gemeente aan de orde. In de bijlagen vindt u tot slot een aantal gedetailleerde overzichten met betrekking tot hetgeen in de beleidsbegroting en de financiële begroting is gemeld. In schema betekent dit dat de begroting als volgt is opgebouwd:

Deel I

Beleidsbegroting

Opbouw beleidsbegroting

In de beleidsbegroting zijn het programmaplan en de paragrafen opgenomen. Het programmaplan bestaat uit drie programma's en een wettelijk verplicht onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Programmaplan: Programma's

Programmaplan: Algemene dekkingsmiddelen

Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien gaat in op de inkomstenbronnen die er zijn om de uitgaven van de programma's te bekostigen. Het gaat daarbij alleen om algemene inkomsten. Inkomsten die zijn toe te wijzen aan een programma zijn bij de baten van het betreffende programma verantwoord. Daarnaast gaat het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien in op de ruimte die binnen de begroting is vrijgemaakt voor onvoorziene uitgaven.

Paragrafen

In de paragrafen wordt een dwarsdoorsnede van de begroting gegeven voor wat betreft de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met hetgeen gemeld is in de programma's zelf. Paragrafen die verplicht moeten worden opgenomen volgens het BBV zijn:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- grondbeleid.

Naast deze verplichte paragrafen is ook een paragraaf subsidies opgenomen.

01 Samenleving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een samenleving waaraan iedereen kan deelnemen. Wij richten ons op het samen organiseren en het behoud van goede zorg en ondersteuning. Wij verschuiven verder naar preventie. We gaan daarin dorpsgericht werken omdat ieder dorp zijn eigen specifieke kenmerken heeft waarmee wij rekening willen houden. Onze speciale aandacht gaat uit naar het voorkomen en bestrijden van armoede. Hierdoor bieden we betere ontwikkelingskansen en een beter toekomstperspectief. We helpen voorkomen dat ouderen door armoede vereenzamen en grote gezondheidsrisico's lopen.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	48.212	55.400	48.612	46.760	45.673	45.665
Baten	10.077	17.308	11.966	10.550	11.107	9.918
Saldo van baten en lasten	-38.135	-38.091	-36.646	-36.210	-34.566	-35.746
Mutatie reserve	3.222	262	309	208	-1.091	77
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-34.913	-37.830	-36.336	-36.002	-35.657	-35.669

1A Renkum voor Elkaar

Doel

We stimuleren inwoners om met behulp van hun eigen netwerk zo zelfstandig mogelijk te participeren in de samenleving. Wanneer dit niet lukt zorgen we dat er (tijdelijk) voorzieningen beschikbaar zijn. De beweging die we gaan maken staat beschreven in de nieuwe kadernota sociaal domein. Waar mogelijk schalen we af van (kostbaar) maatwerk naar algemene voorzieningen. Renkum voor Elkaar heeft een belangrijke rol in het invullen van deze voorzieningen. In kwartaal 4 van 2020 maken gemeente en Renkum voor Elkaar nadere afspraken over het aanbod in 2021. In 2021 onderzoeken wij een hoofd- en onderaannemerschap. Ter vergemakkelijking van de sturing op de netwerkorganisatie en om Renkum voor Elkaar meer mogelijkheden te geven om de samenwerking tussen de partners beter in te richten.

Reguliere activiteiten

- Renkum voor Elkaar: Deze netwerkorganisatie biedt sinds 2017 de algemene voorzieningen aan voor inwoners van de gemeente Renkum. Naast de reguliere activiteiten kijken we naar ontwikkeling van het aanbod, zoals onder het doel staat omschreven.
- De gemeente faciliteert de verzekering voor mantelzorgers en vrijwilligers; ondersteuning voor deze doelgroepen wordt geleverd door Renkum voor Elkaar.

Specifieke activiteiten 2021

Renkum Voor Elkaar

In 2020 maken wij nadere afspraken met Renkum voor Elkaar. Per 2021 actualiseren wij de contracten met Renkum voor Elkaar en onderzoeken wij onder andere de mogelijkheid van hoofd- en onderaannemerschap. Wij willen met het juiste juridische construct bereiken dat de aansturing van Renkum voor Elkaar makkelijker en beter wordt. Daarnaast willen wij Renkum voor Elkaar de mogelijkheid bieden om de samenwerking tussen de partners beter in te richten.

Hiermee versterken wij onze algemene voorzieningen zodat inwoners hier meer en gericht gebruik van kunnen maken.

Wij borgen hierbij de taakstelling op Renkum voor Elkaar.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output *) ingevulde getallen zijn afkomstig van de jaarrapportage Renkum voor Elkaar 2019. Monitoring vindt (half)jaarlijks plaats.	
Renkum voor elkaar:	
- Aantal korte contacten gericht op informatie en advies	848
- aantal ondersteuningsvragen, waarvan voor:	470
- bemoeizorg	5
- Aantal meldingen bij buurtbemiddeling	69
Aantal doorverwijzingen vanuit sociaal team naar een algemene voorziening.	-
Aantal initiatieven Right to Challenge	-
Outcome	
Daling beroep op maatwerkvoorzieningen	-
Tevredenheid	
Tevredenheid inwoners over Wmo-(maatwerk)ondersteuning in jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek	8

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wmo	Kadernota Sociaal Domein gemeente Renkum
Uitvoeringsbesluit Wmo	Wmo verordening gemeente Renkum 2020
	Besluit Wmo

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	1.229	1.295	1.184	1.183	1.183	1.183
Baten	29	90	18	18	18	18
Saldo van baten en lasten	-1.199	-1.205	-1.166	-1.165	-1.165	-1.165
Mutatie reserve	68					
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.131	-1.205	-1.166	-1.165	-1.165	-1.165

1B Onderwijs

Doel

We verschaffen toegang tot onderwijs zodat iedereen zijn kennis en talent kan ontwikkelen en bevorderen om op die manier bij te dragen aan de samenleving.

Reguliere activiteiten

- Vroegtijdig signaleren en remediëren van factoren die het onderwijs kunnen belemmeren
- Uitvoeren leerplicht door RBL vanuit preventie
- Inzet Sociaal Team bij Multi Disciplinair Overleg leerlingen
- Bijdragen aan toekomst perspectief in samenspraak met Wmo, jeugdhulp en participatie en wonen
- Zorgen voor goede onderwijshuisvesting
- Voor peuters met een leer- of ontwikkel achterstand toegang tot de kinderopvang met aandacht voor VVE; Boekstart, Boekstart in de kinderopvang; Logopedie in de kinderopvang en basisonderwijs
- Aandacht voor en interesse voor lezen en het bevorderen van leesvaardigheid voor alle leeftijden waaronder ook Bibliotheek op school
- Kunst en cultuur binnenschools ontdekken en ervaren. Dit is van belang om in de toekomst invulling te geven aan de identiteit van de gemeente als Airborne en/of kunstenaarsgemeente
- Ondersteunen scholen op het gebied van verkeersveiligheid en verkeerseducatie
- Volwasseneducatie (aanpak laaggeletterdheid, inzet Webgelden, Taalhuis, vroegtijdig schoolverlaters)
- Voor mensen met een laag opleidingsniveau (laaggeletterden) of nieuwkomers (na hun inburgering) blijft lokaal de toegang tot een onderwijs aanbod
- Ondersteunen LEA met ambtelijk secretaris
- We maken scholen medeverantwoordelijk voor cultuureducatie met behoud van de combinatiefunctionaris om te ondersteunen en faciliteren.

Specifieke activiteiten 2021

Integraal Huisvestingsplan(IHP)

Het eerste kwartaal wordt het nieuwe IHP ter besluitvorming voorgelegd. Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met de schoolbesturen.

Leerdeel Doorwerth

Het Leerdeel, dat bestaat uit de vervangende nieuwbouw van de Atlas en De Dorendal en ruimte voor twee kindpartners, wordt verder uitgewerkt. De planning is dat in het tweede kwartaal uw raad gevraagd wordt in te stemmen met het concept beeldkwaliteitsplan. Na de zomer 2021 wordt een aanvullend krediet aangevraagd.

Doorgaande leerlijn

Als gemeente zijn wij er wettelijk voor verantwoordelijk om gemeentelijk beleid te formuleren over de doorgaande (ontwikkelingsleerlijn) voor kinderen met een VVE-indicatie. Nu ons VVE-beleid geactualiseerd is, maken wij opnieuw afspraken met kinderopvangorganisaties en scholen over deze doorgaande leerlijn, wat positief bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen.

Evaluatie beleid VVE en peuteropvang

Vanaf augustus 2020 was het verplicht om (gemiddeld) 16 uur VVE per week aan te bieden, in plaats van 10 uur per week. Vanwege deze ontwikkeling, is het beleid VVE en peuteropvang geactualiseerd en is er een nieuwe regeling vastgesteld. Eind 2021 zullen wij dit nieuwe beleid samen met kinderopvangorganisaties evalueren.

Taalbevordering

Samen met de regio zetten wij in op ontwikkeling en implementatie van Taalbevordering met onze kernpartners en binnen gemeentelijke organisatie

Beleidsindicatoren en kengetallen

Indicator	periode	regio	waarde
Absoluut verzuim (BBV)	2017	Renkum	0
Absoluut verzuim (BBV)	2017	Nederland	1,8
Relatief verzuim (BBV)	2018	Renkum	5
Relatief verzuim (BBV)	2018	Nederland	23
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (BBV)	2018	Renkum	1,8
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (BBV)	2018	Nederland	1,9

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet Primair op Onderwijs	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renkum
Wet Voorgezet Onderwijs	Integraal Huisvestingsplan
Wet op de Expertise Centra	Nadere regels peuteropvang en voorschoolse educatie gemeente Renkum 2020
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen	
Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie	
Wet Kinderopvang	
Wet op onderwijstoezicht	
Besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	3.504	3.444	4.452	3.445	3.311	3.273
Baten	331	362	1.842	700	1.555	365
Saldo van baten en lasten	-3.173	-3.082	-2.610	-2.745	-1.757	-2.908
Mutatie reserve	262	263	-109	-38	-1.137	52
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.911	-2.819	-2.719	-2.783	-2.894	-2.856

1C Sport en bewegen

Doel

We willen dat inwoners sporten en bewegen en dat sport als middel wordt ingezet om daarmee een bijdrage te leveren aan verschillende maatschappelijke doelen zoals sociale samenhang, leefbaarheid, participatie en gezondheid.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering programma Sport- en Bewegteam
- Uitvoering subsidie- en exploitatieafspraken (accommodaties en activiteiten)
- Faciliteren sportevenementen

Specifieke activiteiten 2021

Lokaal Sportakkoord

Wij geven samen met partners uitvoering aan de ambities/acties uit het ondertekende Lokaal Sportakkoord binnen de thema's:

- Inclusief Sporten en Bewegen
- Vitale sport- en beweegaanbieders
- Duurzame sportomgeving
- Vaardig in bewegen

Ontwikkeling Sportvisie

Op basis van de startnotitie "Sport- en Bewegbeleid gemeente Renkum", de opbrengsten uit het Lokaal Sportakkoord en de richting uit de Perspectiefnota 2020-2024 leggen wij een sportvisie aan u voor.

Overdracht onderhoud beheer sportparken Wilhelmina en de Bilderberg

In de Sportvisie vindt besluitvorming plaats over afspraken met betrekking tot de overdracht van beheer en onderhoud van de sportparken Wilhelmina en de Bilderberg, waarna de overdracht wordt geëffectueerd.

Renovatie sporthal Doorwerth

Het aanvullende krediet is nodig omdat de prijzen ten opzichte van 2017 zijn gestegen. Daarnaast zijn er aanpassingen nodig om al het bewegingsonderwijs voor zowel basisscholen en voortgezet onderwijs te kunnen laten plaatsvinden.

De renovatie van de sporthal moet zoveel mogelijk in de zomermaanden plaatsvinden. De planning is daarop gericht maar afhankelijk van de verdere planuitwerking, aanbesteding en planning uitvoerende partijen moet bekeken worden of dat haalbaar is.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2016	Doel
% niet-sporters (BBV)	50,7%	< 50%
% personen ouder dan 19 jaar dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen	67,9%	68%

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
N.v.t.	Kadernota en uitvoeringsprogramma 'Sportief verbinden'
	Kadernota Sociaal Domein

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.025	2.247	2.193	1.990	1.965	1.940
Baten	109	189	164	158	138	138
Saldo van baten en lasten	-1.916	-2.058	-2.029	-1.832	-1.827	-1.802
Mutatie reserve	-8	-14	208	46	46	25
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.924	-2.072	-1.821	-1.786	-1.781	-1.777

1D Gezondheid

Doel

Het nemen van (preventieve) gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen om op die manier bij te dragen aan gezonde inwoners, zodat ze kunnen participeren in de samenleving.

Reguliere activiteiten

- Collectieve preventie
- Uitvoering van infectieziektebestrijding (GGD)
- Uitvoering van jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, jeugdarts, verbonden met de Jeugdwet)
- Aandacht voor aspecten van Ouderengezondheidszorg (verbonden met de Wmo)
- Monitoren gezondheid jeugdigen, volwassenen, ouderen (GGD)
- Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP)
- Verbinden gezondheid met het fysieke domein

Specifieke activiteiten 2021

Voor dit product zijn er in 2021 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2018	2019	2020
Percentage volledig gevaccineerde zuigelingen	91%	92%	94.2%
Bingedrinken (aantal 12-19 jarigen dat afgelopen 4 weken meer dan 5 glazen alcohol per keer gedronken heeft)	25,5%	17.2%	-
Overgewicht	6,6%	-	-

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet publieke gezondheid	Regiovisie Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	937	1.116	1.107	1.083	1.079	1.079
Baten						
Saldo van baten en lasten	-937	-1.116	-1.107	-1.083	-1.079	-1.079
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-937	-1.116	-1.107	-1.083	-1.079	-1.079

1E Zorg en Veiligheid

Doel

Wij zijn een gemeente met een sterke samenleving waar veiligheid de norm is. We zijn een veilige gemeente waar iedereen binnen de samenleving zich prettig en veilig voelt. Vanuit de gemeente werken we samen met alle partners aan veiligheid en leefbaarheid en maken in deze samenwerking ook de verbinding met zorg. We werken aan een integrale aanpak op het gebied van de lokale zorg en veiligheidssituatie waarbij de regierol bij de gemeente ligt.

Reguliere activiteiten

- Integraal veiligheidsplan 2018 -2021
- Veiligheidsdriehoek
- Drugsoverlast
- Toezicht en handhaving

Specifieke activiteiten 2021

Corona

Werkzaamheden voortkomend uit de maatregelen rondom het bestrijden van verspreiding van het Coronavirus, bijvoorbeeld voortkomend uit de noodverordening.

Bestuursopdracht zorg en veiligheid

Op basis van de bestuursopdracht zorg en veiligheid versterken we de relatie tussen het veiligheidsdomein met het sociaal domein. Dit met als doel om tot een sluitende zorg- en veiligheidsstructuur te komen voor deze gemeente.

Overlast personen met verward gedrag

Sinds november 2019 is meer formatie vrijgemaakt voor veiligheid, waardoor een procesregisseur zorg en veiligheid aangesteld kon worden. Het effect hiervan is te zien in het aantal pilots dat nu start en de verbeterde samenwerking met bijvoorbeeld Pro Persona. Zo sluit Pro Persona sinds het najaar van 2020 aansluit bij het MDO zorg en veiligheid. Drie pilots die in opstartende fase zitten en welke gericht zijn op het verminderen van overlast door mensen met verward gedrag zijn *WijkGGD*, *Noodbed* en *ketenbreed meldpunt*.

Ondermijning

Eén van de prioriteiten betreft ondermijning. Door middel van onderstaande activiteiten wordt ondermijning in de gemeente bestreden:

- integrale controles: In 2019 hebben al enkele integrale controles plaatsgevonden. Dit zou in 2020 doorgezet worden. De in de eerste helft van het jaar geplande integrale controles zijn wegens corona uitgesteld. Bij de controles is niet alleen aandacht voor inwoners maar ook voor bedrijven. De controles zijn opnieuw gepland in de tweede helft van het 2021. Naar aanleiding van de aangescherpte maatregelen die op maandag 28 september zijn afgekondigd moest wederom besloten worden de controles uit te stellen. Het uitstel geldt alleen voor controles die geen urgente hebben.
- Weerbaarheid van de gemeente: door medewerkers en bestuurders te wijzen op signalen van ondermijning en handelingsperspectief te bieden.
- Bibobtoets: sinds november 2019 wordt een bibobtoets uitgevoerd op bouwaanvragen van boven € 500.000.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Openbare orde en veiligheid:

Output	2016	2017	2018	2019	Doel*
Drank- en drugsoverlast	54	28	32	42	< 50
Winkeldiefstal (per 1.000 inw.; BBV) (politiecijfers)	1,1	0,8	1	0,7	3,96
Diefstal uit woning (per 1.000 inw.) (BBV) (politiecijfers)	4,5	2,9	2,6	0,7	
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inw.) (BBV) (politiecijfers)		3,2	4,2	4,5	
Vernielingen en beschadigingen (per 1.000 inw.) (BBV) (politiecijfers)		4,3	5,1	4,9	
Ondermijning (aantal) (waarstaatjegemeente.nl)	19	26	28	25	
Onveiligheidsgevoelens (waarstaatjegemeente.nl)	103	91	-	82	100 is de vergelijking t.o.v. 2014. Hoe lager hoe beter
Vermijdingsgedrag (waarstaatjegemeente.nl)	92	72	-	76	Idem dito

* Recente ontwikkelingen, zoals de weidse verspreiding van het COVID-19 virus en de digitalisering van de criminaliteit hebben veel effect op crimineel gedrag en dus op aantallen en typen delicten. Het aantal woninginbraken daalt bijvoorbeeld, terwijl digitale criminaliteit juist toeneemt. Dit heeft ook effect op welke doelen we als gemeente, in samenwerking met onze ketenpartners moeten nastreven. Doelen van eerdere jaren sluiten niet aan bij aantallen en typen delicten in onze gemeente. De doelen bij de genoemde kerncijfers moeten met deze nieuwe inzichten opnieuw worden vastgesteld en ontbreken daarom in dit overzicht.

Zorg en Veiligheid:

Output	2016	2017	2018	2019	Doel
Veilig Thuis meldingen politie (jaarrapportage Veilig Thuis)		67	-	75*	< 67
Jongeren met jeugdhulp (cbs)			14,94	15,52	
Jongeren met Jeugdbescherming (cbs)			1,38	1,43	nvt
% Jongeren met jeugdreclassering (waarstaatjegemeente.nl)	0,4	0,5%	0,4	0,55	nvt
overlast personen verward gedrag (politiecijfers)	186	185	212	206 ³	< 180
Jeugdoverlast (politiemeldingen)	170	196	174	170	< 175
Verwijzingen Halt (per 10.000 inw. 12-17 jaar) (BBV) (waarstaatjegemeente.nl)	122	84	67	91	
Jongeren met delict voor rechter (BBV) (waarstaatjegemeente.nl)	50	30	20	-	
Hardekern jongeren (BVB) (per 10.000 inw. 12-14 jaar; BBV)	-	-	-	-	

* Het doel bij Veilig Thuis meldingen is een minimaal doel. Dat meldingen gedaan worden laat zien dat de meldcode gevolgd wordt. Het terugdringen van de oorzaak achter de meldingen is stap 2, maar hiervoor moet eerst de melding gedaan worden.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid)	Gemeentelijk beleid
Gemeentewet	Integraal Veiligheidsplan 2018 – 2021
Politiewet	Uitvoeringsplan IVO 2018 - 2019
Wet Veiligheidsregio's	Algemeen Plaatselijke Verordening inzake toezicht en handhaving
Opiumwet	BIBOB beleid/ beleidsregels
Wet BIBOB	Uitvoering Wet aanpak woonoverlast
Wet Publieke Gezondheid	Hennepconvenant/ beleidsregels Wet Damocles
Diverse bevoegdheden van de burgemeester zijn gebaseerd op de gemeentewet of aanverwante wetgeving waar de bevoegdheid op is gestoeld.	

Wetgeving Bestuursopdracht 'Zorg en Veiligheid'	Gemeentelijk beleid
Jeugdwet	Kadernota transformatie sociaal domein
Wmo	Perspectiefnota
Wet Verplichte Meldcode	
Wet Tijdelijk Huisverbod	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	2.900	3.682	3.705	3.721	3.723	3.722
Baten	80	73	27	15	15	15
Saldo van baten en lasten	-2.820	-3.609	-3.678	-3.706	-3.708	-3.707
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.820	-3.609	-3.678	-3.706	-3.708	-3.707

1F Minima

Doel

Meer inwoners zijn financieel zelfstandig en arbeidsdeelname neemt toe. We werken toe naar meer eigen regie, eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van inwoners.

Reguliere activiteiten

- Het binnen het sociaal domein integraal uitvoeren van een activerend minimabeleid. We hebben hierbij speciale aandacht voor kinderen en jongeren maar ook het bestrijden van langdurige armoede
- Het bieden van ondersteuning op maat aan inwoners met schulden
- We zetten in op preventie en vroegsignalering van schulden
- Wij voeren de regie over de schulddienstverlening door middel van casemanagement vanuit de gemeente

Specifieke activiteiten 2021

Voor dit product zijn er in 2021 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2017	2018	2019	2020	Doel
% Kinderen met kans op armoede 0-18 jaar	10,9% (2013)		9%	10%	
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin (%) (BBV)	5%	6%			
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (BBV)	2%	2%	2%		
Aantal inwoners met een inkomen tot 120%	2.300 (minimascan 2015)		1450 (Evaluatie minimabeleid 2019)		
Volumeontwikkeling schulddienstverlening:					
- Aantal meldingen	139	117	107		
- Aantal adviesgesprekken	132				
- Aantal inwoners met schulden waarvan het dossier wordt overgedragen aan Kredietbank Nederland	57	41	42		
- Aantallen inkomensbeheer	90	11	34		
- Aantal aanvragen Wsnp	24	12	1		
- Aantallen budgetcoaching	21	13	1		
Aantal uitgegeven Gelrepassen	1.124 (jan)	1334	1313	1234	Stijging
Aantal verstrekte kindvoorzieningen:					
- Tegemoetkoming zwemles via Jeugdfonds	35	53	41		
- Sport	74	Vervallen			
- OV-regeling		337	352		
- kindpakket					
Outcome	2017				Doel
Afname van het aantal inwoners met schulden waarvan het dossier wordt overgedragen aan Kredietbank Nederland	57	41	42		Daling
Aantal geslaagde schuldregelingen	33	20	19		

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Participatiewet	Nota: Naar een integraal en activerend minimabeleid 2015 t/m 2018
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Notitie 'Kansen voor alle kinderen'
Artikel 108 Gemeentewet	Beleidsplan integrale schulddienstverlening 2017 t/m 2020
	Verordening Gelrepass gemeente Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	461	490	330	328	328	328
Baten						
Saldo van baten en lasten	-461	-490	-330	-328	-328	-328
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-461	-490	-330	-328	-328	-328

1G Integratie en participatie nieuwkomers

Doel

We zorgen ervoor dat nieuwkomers (statushouders asiel) weten welke mogelijkheden ze hebben om te participeren in de samenleving.

Reguliere activiteiten

- Nieuw is de regietaak voor de inburgering die zal gelden vanaf 1 juli 2021 wanneer de nieuwe Wet Inburgering van kracht wordt. De nieuwe taak geldt voor de inwoners die vanaf 1 juli inburgeringsplichtig worden. De organisatie bereidt zich voor op de uitvoering van de nieuwe taak.
Voor de huidige groep inburgeraars blijven de reguliere taken van kracht (ook na 1 juli 2021). Vanuit de veranderopgave inburgering worden statushouders asiel, die zelfstandig inburgering (onder eigen regie), gefaciliteerd vanuit de bevoegdheden van de Participatie wet; we bieden extra begeleiding voor hun taalontwikkeling en toeleiding naar (betaald)werk.
- Wettelijke taakstelling voor huisvesting statushouders blijft van kracht: Renkum moet voor ongeveer de 24 personen met een asielstatus een woning aanbieden (taakstelling wordt halfjaarlijks vastgesteld door BZK). Over de realisatie heeft het sociaal team afspraken gemaakt met Vivare voor de woningen en met Vluchtelingenwerk over de ondersteunende begeleiding .
- De wettelijke taak voor het aanbieden van Maatschappelijke begeleiding bij huisvesting en integratie beleggen wij via prestatie afspraken bij Vluchtelingenwerk en gaat in 2021 om ongeveer 16 volwassenen.

- Hulp bij snelle start inburgeringsonderwijs past in onze doelstelling om statushouders zo snel mogelijk de Nederlandse taal te laten leren zodat zij kunnen integreren en participeren in betaalde banen.
- Afspraken over maatschappelijke activiteit (o.a. vrijwilligerswerk) naast de inburgeringslessen. De statushouder krijgt een participatieplan met daarin afspraken over leren (taalonderwijs) en meedoen via onbetaald of betaald werk.
- Verplicht Participatie VerklaringsTraject (PVT): Iedere inburgeringsplichtige (met een participatiewet uitkering of zonder een uitkering) moet deelnemen aan een programma PVT binnen zijn/haar 1e jaar van de inburgeringstermijn.
- Maatwerk in zorg voor gezondheid en onderwijs. In het sociaal team is extra aandacht voor cultuurverschillen en de mate waarin zorg en onderwijs aanbod inclusief is.
- Activering naar deelname sport en cultuur Statushouders worden geactiveerd om mee te doen omdat dit de integratie bevordert. Afspraken staan in het participatieplan en worden afgestemd met Vluchtelingenwerk. Ook het Sport en beweegteam heeft extra aandacht voor deze groep.

Specifieke activiteiten 2021

Wet inburgering

Per 1 juli zal de nieuwe wet inburgering van kracht worden. Dan krijgt de gemeente een regietaak voor inburgering. Dit betekent extra en nieuw werk voor de organisatie en vraagt meer capaciteit en inzet. Het rijk stelt middelen beschikbaar voor implementatie van de nieuwe werkzaamheden. Voor de uitvoering ontvangen we uitvoeringsbudget en middelen om de inburgeringstrajecten in te zetten.

De extra taken zijn:

- intake vanaf het AZC (doorlopende leerlijn)
- Brede intake en het opstellen van een persoonlijk plan voor inburgering en participatie.
- Drie leerroutes aanbieden (inburgeraars zonder uitkering mogen zelf kiezen en betalen)
- Financieel ontzorgen over een periode van 6 mnd
- Houden van begeleidingsgesprekken/ bewaken inburgeringsproces.
- Module arbeidsparticipatie =MAP
- PVT en maatschappelijke begeleiding voor asielstatushouders

Dit betekent dat we met alle inburgeraars een brede intake doen om samen een plan op te stellen voor inburgering en participatie. Het leren van de Nederlandse taal op een 'hoog' niveau en de focus leggen op (betaald) werk.

Het werk wordt uitgevoerd door specialist consultants inburgering in een ketensamenwerking met externe partners.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	Doel	2021	Doel
Aantal statushouders gehuisvest; taakstelling huisvesting behaald	22	24	23	25
Aantal statushouders in de bijstand	115	105	101	105
Aantal inburgeraars in duaal programma	85	95	95	95
Outcome	2020	Doel	2020	Doel
Aantal statushouders naar betaald werk	10	10	15	15
Aantal inburgeraars slagen voor examen	65	28	30	30
Aantal statushouders nemen deel aan regulier onderwijs	10	12	12	15

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet Huisvesting (taakstelling huisvesting statushouders)	Uitvoeringsnotitie woonbeleid
Wet Inburgering	Uitvoeringsnotitie vrijwilligers
Regeling maatschappelijke begeleiding	Plan van Aanpak statushouders
	<i>Projectbudget rijksbijdrage verhoogde instroom asielzoekers</i>
	Rijksmiddelen Wet Inburgering

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	201	443	332	364	343	343
Baten		49	50	50	20	20
Saldo van baten en lasten	-201	-393	-282	-314	-323	-323
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-201	-393	-282	-314	-323	-323

1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Doel

We stimuleren en ondersteunen kinderen, jongeren en hun omgeving om zo zelfstandig en veilig mogelijk op te groeien en te participeren in de samenleving.

We zetten er op in om de taakstellingen op jeugd te behalen door hulp in te zetten zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig, te normaliseren, kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien, het collectieve veld te versterken en strakkere afspraken te maken met zorgaanbieders. Ons doel is goede, toegankelijke en betaalbare zorg en ondersteuning voor wie niet zonder kan.

Reguliere activiteiten

- Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen, waaronder Jeugd GGZ en kinderbescherming
- Inzet van pleegzorg
- Inzet van gedragswetenschapper Jeugd
- Voorziening Gezinondersteuning Kinderopvang
- Afstemming onderwijs en kinderopvang, afstemming JGZ en afstemming huisartsen
- Afstemmen aanpalend beleid (Wmo-Participatie, Gezondheid)
- Regionaal afstemmen inkoop en transformatie
- Leerlingenvervoer, blijvend inzetten op het stimuleren van het zelfstandig reizen van onze pupillen
- Doelgroepenvervoer

Specifieke activiteiten 2021

Actualiseren verordening, besluit en beleidsregels Jeugd

Begin 2021 actualiseren wij de verordening en het besluit jeugdhulp gemeente Renkum en ontwikkelen wij beleidsregels. We willen hiermee strakker sturen op hulp "zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig" en normaliseren. Dit draagt bij aan het behalen van de taakstelling op maatwerkvoorzieningen Jeugd.

Dorpsgericht werken verder ontwikkelen

In 2020/2021 wordt het "dorpsgericht werken" verder geconcretiseerd met behulp van een projectmanager. Per dorpskern zal er ingezet worden op verbinding tussen partners die werken met jeugd, zoals scholen, jeugdgezondheidszorg, jeugdwerk etc. en wordt er aansluiting gezocht met huisartsen om zo meer grip te krijgen op verwijzingen, wat bijdraagt aan het behalen van de taakstelling Jeugd.

Pilot gedragswetenschapper Jeugd - Sociaal Team

In 2020/2021 draaien we de pilot "gedragswetenschapper Jeugd - Sociaal Team". Deze gedragswetenschapper wordt ingezet naast de gedragswetenschapper Jeugd - huisartsen en richt zich specifiek op ondersteuning/begeleiding van jeugdconsulenten in het Sociaal Team. Dit zorgt professionalisering en het beter/strakker uit kunnen voeren van onze taken in het kader van de Jeugdwet. De gedragswetenschapper Jeugd - huisartsen blijft zich inzetten op triage met huisartsen en scholen. Beiden dragen bij aan het behalen van de taakstelling op jeugdzorg.

Schoolmaatschappelijk werk en lichte ondersteuning

Samen met Renkum voor Elkaar zetten we in op het ontwikkelen van schoolmaatschappelijk werk en lichte (opvoed)ondersteuning. Dit draagt bij aan de verschuiving naar hulp zo licht als mogelijk en het behalen van onze taakstelling.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2016	2017	2018	2019
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	12,6%	14,9%	15%	15,5%
Verwijzingen HALT (aantal per 1000 jongeren 12-17 jr.) (BBV)	12,2	8,4	6,7	9,1
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	1,5%	1,5%	1,4%	1,4%
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) (BBV)	0,4%	0,7%	0,4%	0,7%

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Jeugdwet	Kadernota Sociaal Domein
	Uitvoeringsplan jeugd 2018
	Verordening Jeugdhulp
	Besluit Jeugdhulp
	Regeling Voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	10.723	10.766	10.226	9.979	9.732	9.732
Baten	20					
Saldo van baten en lasten	-10.703	-10.766	-10.226	-9.979	-9.732	-9.732
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-10.703	-10.766	-10.226	-9.979	-9.732	-9.732

1i Maatwerkvoorzieningen Wmo

Doel

We stimuleren inwoners om met behulp van hun eigen netwerk zo zelfstandig mogelijk te participeren in de samenleving. Wanneer dit niet lukt zorgen we dat er (tijdelijk) voorzieningen beschikbaar zijn.

Reguliere activiteiten

- Verstrekken hulpmiddelen, waaronder rolstoelen
- Verstrekken vervoersvoorzieningen (zorgtaxi, doelgroepenvervoer)
- Verstrekken woonvoorzieningen
- Beschermd wonen en maatschappelijke opvang
- Bieden van ondersteuning bij het huishouden: algemene voorziening, huishoudelijke ondersteuning, combinatieondersteuning thuis.
- Bieden van individuele begeleiding: basis en specialistisch
- Bieden van groepsbegeleiding: stabiel en ontwikkeling
- Inzet Respijtzorg om de mantelzorger te ontlasten
- Inzet Persoons Gebonden Budget (PGB)
- Onafhankelijke Cliëntondersteuning
- Doorontwikkeling producten regionale inkoop regio Centraal Gelderland.

Specifieke activiteiten 2021

Beschermd wonen (met een licht verstandelijke beperking) en maatschappelijke opvang

We bieden inwoners met een licht verstandelijke beperking die niet langer zelfstandig (thuis) kunnen blijven wonen, een beschermde woon- en ondersteuningsvoorziening, de insteek is gericht op het inzetten van een zo tijdelijk mogelijke ondersteuning, waarbij door middel van casusregie gericht kan worden afgeschaald.

Wij dragen zelf de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen met een licht verstandelijke beperking. Vanaf 2022 wordt beschermd wonen verder doorgedecentraliseerd vanuit de centrumgemeente langs een 10-jarig ingroeipad. Het te verwachten financiële nadeel kan hierdoor over deze langere periode worden uitgesmeerd. Daarnaast biedt deze periode de ruimte om in regionale samenwerking zorgvuldig stappen te zetten in beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. De voorbereiding die wij plegen om de lokale infrastructuur op orde te krijgen, kunnen niet worden gedekt vanuit regionaal uitvoeringsbudget. Wij proberen daarom zoveel mogelijk aan te sluiten bij onze bestaande middelen. Daar waar mogelijk vragen wij (regionaal) subsidie aan en leggen wij slimme verbindingen met de Wet verplichte ggz, zoals bijvoorbeeld bij de inzet van de wijk-GGZ'ers.

Dorpsgericht werken

Per 1 juli jl. hebben we een projectleider dorpsgericht werken aangesteld. Zij implementeert het dorpsgericht werken in onze organisatie en verbindt onze externe partners hieraan. We gaan in samenwerking met de wijkverpleegkundigen en de casemanagers dementie inzet plegen om onze expertise te verbinden met elkaar en daardoor de inwoners beter gezamenlijk te kunnen ondersteunen.

Actualiseren van Wmo verordening, Wmo besluit en het opstellen van beleidsregels

In 2020/2021 actualiseren wij de verordening maatschappelijke ondersteuning, het uitvoeringsbesluit daartoe en ontwikkelen wij beleidsregels. Hierdoor maken wij inzichtelijk hoe wij de wet maatschappelijke ondersteuning uitvoeren en welke richtlijnen wij hanteren. Deze inzet is er mede op gericht om onze taakstellingen voor maatwerkvoorzieningen te kunnen behalen.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2015	2016	2017	2018	2019 1e half jaar	2019	2020
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inw.) half jaarlijks (BBV)	-	-	550	610		730	-
Aantal Zorg in Natura en PGB cliënten Hulp bij Huishouden / 1ste kwartaal	857	838	784	815	845		852
Aantal Zorg in Natura en PGB cliënten Begeleiding / 1ste kwartaal	324	396	410	435	475		385
Doelgroepenvervoer:			Heden				
Wmo-gerechtigden maken gebruik van Avan			2.000				
Wmo- en jeugdgeïndiceerden naar zorginstellingen maken gebruik van Avan			50				
Leerlingenvervoer:			School- jaar 2017 - 2018	School- jaar 2018 - 2019			
Het totaal aantal leerlingen met een positieve beschikking			157	144			
Leerlingen in het taxivervoer (streven is dat leerlingen zo zelfstandig mogelijk reizen en dat aantal leerlingen in taxivervoer zo laag mogelijk is).			112	98	<98		
Leerlingen in Openbaar Vervoer en Eigen vervoer			57	46			
Output Ondersteuning Thuis Zwaar							
	2017	2018	2019				
Doel: door inzet van Ondersteuning Thuis Zwaar i.p.v. Begeleiding regulier de kwaliteit van ondersteuning verhogen en							

Output	2015	2016	2017	2018	2019 1e half jaar	2019	2020
de kosten verlagen.							
Realisatie Ondersteuning Thuis Zwaar - ZiN	€ 0	€ 10.315	-				
Realisatie Ondersteuning Thuis Zwaar - PGB	€ 0	€ 0	-				
Realisatie Begeleiding regulier - ZiN	€ 401.098	€ 440.820	€ 643.362				
Realisatie Begeleiding regulier - PGB	€ 394.625	€ 393.783	448.999				

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wmo	Kadernota Sociaal Domein gemeente Renkum.
Uitvoeringsbesluit	Verordening maatschappelijke ondersteuning – gemeente Renkum 2020
	Verordening Leerlingenvervoer
	Besluit Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)2018

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	11.327	10.182	9.920	10.044	9.820	9.894
Baten	465	373	342	343	344	345
Saldo van baten en lasten	-10.861	-9.809	-9.578	-9.701	-9.476	-9.549
Mutatie reserve	246					
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-10.615	-9.809	-9.578	-9.701	-9.476	-9.549

1J Inkomensvoorziening

Doel

Meer inwoners zijn financieel zelfstandig en de arbeidsdeelname neemt toe. We werken toe naar meer eigen regie, eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van inwoners.

Reguliere activiteiten

- Rechtmatig verstrekken van uitkeringen op grond van de Participatiewet, Ioaw, Ioaz en Bbz2004
- Inwoners ondersteunen bij het vinden van werk die een beroep doen op een van deze uitkeringen of op andere wijze ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk
- Het organiseren van een ondersteuningsaanbod organiseren dat bewezen effectief is
 - onze aanpak baseren op werkwijzen die op basis van wetenschappelijk onderzoek als effectief beschouwd worden
 - volgen van landelijke onderzoeken en experimenten op het gebied werk en inkomen
- Ondersteuning van inwoners met een arbeidshandicap op zoek naar werk en organiseren ondersteuning op de werkplek
 - vergroten arbeidsparticipatie van inwoners met een arbeidshandicap (banenafpraak)
 - ondersteunen werkgevers bij het in dienst nemen van inwoners met een arbeidshandicap
 - Uitvoering van de Wsw (Wet sociale werkvoorziening), inclusief werkgeversrol
- Ondersteuning van inwoners om te participeren naar vermogen wanneer werk (nog) geen optie is met een breed scala van activiteiten
 - inzetten van activerend werk als de brug tussen WMO (arbeidsmatige) dagbesteding naar arbeidsparticipatie en betaald werk
- Regionale samenwerking met onderwijs, arbeidsmarkt en werkgeversdienstverlening werkgeversservicepunt om meer perspectief op werk organiseren
 - verbeteren aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt
 - verbeteren toegang tot de arbeidsmarkt voor inwoners op zoek naar werk of met een arbeidsbeperking
 - arbeidsmarktwerking in de regio
- Op aanvraag beoordelen van bijzondere of categoriale bijzondere bijstand voor noodzakelijke kosten van het bestaan
 - o.a. kosten bewindvoering
- Beoordelen aanvragen individuele inkomenstoelage en individuele studietoelage
- Ondersteunen werkgevers bij het invullen van SROI

Specifieke activiteiten 2021

Voor dit product zijn er in 2021 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2017	2018	2019	2020	Doel
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar; BBV)	626,6	632	654,3		
Netto arbeidsparticipatie (BBV)	65,2	65,8	66,6		
Percentage jeugdwerkloosheid	0,91 (2015)				
Personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder) (BBV)	33,3	32,8	31,1		
Lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (BBV)	60,5	66,5	55,79		
Beschermingsbewind	297	276	272		
Funcziemenging (BBV)	44%	43,8%	44,3%		
Outcome		2018	2019	2020	Doel
Uitkeringsbestandsontwikkeling		-2%	-9%		-5%
Uitstroom naar betaald werk		40%	42%		40%
Aantal uitkeringsdossiers met part-time werk		100 (gemiddelde 2017)	80 (gemiddelde 2019)		+20%

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Participatiewet	Uitvoeringsplan Opbouw Sociale Werkvoorziening gemeente Renkum
Wet Banenafpraak	Bestuursopdracht werk & inkomen
	Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Renkum
	Verordening Studietoelage gemeente Renkum
	Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	14.880	21.728	15.147	14.618	14.182	14.166
Baten	9.041	16.172	9.522	9.266	9.017	9.017
Saldo van baten en lasten	-5.839	-5.557	-5.625	-5.351	-5.165	-5.148
Mutatie reserve	195	-86	200	200		
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-5.643	-5.643	-5.425	-5.151	-5.165	-5.148

02 Omgeving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

In de komende jaren gaan we nog meer dan voorheen integraal samenwerken. Niet alleen binnen onze organisatie, maar vooral ook met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige partners. Dit past ook goed binnen de gedachte van de Omgevingswet. Onze omgeving ontwikkelen we samen verder. Daarbij werken we dorpsgericht om de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de gemeente te behouden.

We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, groener, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Samen met hen geven we ook vorm aan de uitdagingen, die vanuit hogere overheden op ons af komen. Naast de Omgevingswet kan daarbij gedacht worden aan aspecten op het gebied van energie, klimaat en duurzaamheid, wonen en natuur en landschap.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	20.852	20.642	17.007	16.548	16.647	16.686
Baten	13.773	12.536	10.012	10.029	10.056	10.119
Saldo van baten en lasten	-7.080	-8.105	-6.995	-6.519	-6.591	-6.567
Mutatie reserve	356	1.493	461	223	189	113
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-6.724	-6.612	-6.533	-6.295	-6.402	-6.454

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Doel

Het ontwikkelen, inrichten en behouden van een goed geordende, aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen, waarbij we rekening houden met duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergrijzing, vereenzaming, toegankelijkheid, (langer) zelfstandig wonen en biodiversiteit.

Reguliere activiteiten

Omgevingswet

- Integrale benadering van de leefomgeving
- Meer inzicht en overzicht in het omgevingsrecht
- Vergroten van de lokale afwegingsruimte
- Verbeteren van de dienstverlening

Ruimtelijke ontwikkeling

- Pretoets nieuwe initiatieven
- Planbegeleiding
- Stedenbouwkundige kaderstelling
- Gebiedsontwikkeling
- Privaatrechtelijke overeenkomsten
- Centrumontwikkeling (Oosterbeek, Doorwerth)

Specifieke activiteiten 2021

Implementatie Omgevingswet

Hoewel de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2022 hebben we de werkzaamheden die reeds in gang waren gezet in 2020, in 2020 doorgezet.

Voor 2021 verwachten wij de volgende deelprojecten (naast het omgevingsplan, zie hierboven):

- Omgevingsvisie
- De juridische opdracht
- Anders werken
- DSO (ICT-opgave)

Omgevingsvisie

Eind 2020 is het participatietraject grotendeels doorlopen en is er een start gemaakt met de concept visie. In 2021 werken we hard aan het opstellen van de definitieve visie zodat deze medio 2021 kan worden vastgesteld.

In 2020 is er intensief samengewerkt met de RTA/klankbordgroep. Graag zetten wij deze samenwerking tot het einde van het project door.

Uitgangspunten voor de uiteindelijke visie zijn:

- We stellen de omgevingsvisie op door het samenvoegen van het huidige deelbeleid van de gemeente tot een overkoepelende visie.
- We maken de omgevingsvisie zo toegankelijk en compact mogelijk.
- We doen één verbeterslag door het schrappen van tegenstrijdigheden en overbodige kaders.
- We voegen alleen beleid toe op deelgebieden waar nu geen beleid of visie voor is.
- We passen een integrale benadering toe waardoor afwegingen goed gemaakt kunnen worden.
- We stellen heldere en eenvoudige kaders en regels (zonder teveel uitzonderingen) op.

De juridische opdracht

De Omgevingswet geeft aan dat alle regels die betrekking hebben op de 'fysieke leefomgeving' opgenomen moeten worden in een omgevingsplan. Regels over de fysieke leefomgeving zijn nu nog te vinden in de bestemmingsplannen, maar ook in verschillende verordeningen en (beleids)regels. De bestemmingsplannen gaan bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2022 van rechtswege over naar het tijdelijke omgevingsplan. Regels die nu nog in verordeningen en beleidsregels staan, die gaan over de fysieke leefomgeving, moeten tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2029 worden opgenomen in het Omgevingsplan. Het gaat hier bijvoorbeeld over de bomenverordening, de afvalstoffenverordening maar ook onderdelen van de APV. Hiervoor moeten gemeenten zelf actief aan de slag. In 2021 worden alle bestaande regels geïnventariseerd en geactualiseerd, zodat zij voldoen aan de omgevingswet per 1 januari 2022. Het doel is om een omgevingsplanverordening op te stellen in de stijl van het omgevingsplan.

Anders werken

De omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Al bij het opstellen van de omgevingsvisie en later het wijzigen van een deel van het omgevingsplan is meer participatie beoogd. De komende periode zal de nadruk echter vooral liggen op de veranderingen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hiervoor worden de laatste maanden van 2020 en de eerste maanden van 2021 de processen in beeld gebracht, dit doen wij samen met ODRA en gemeenten in de regio. Vanaf begin 2021 zullen we deze processen ook daadwerkelijk gaan 'oefenen'.

Vanaf 2021 zullen steeds meer medewerkers inhoudelijk betrokken gaan worden in het werken met de omgevingswet. Hiervoor is ook opleiding voor deze medewerkers benodigd, waar we in 2021 in zullen investeren om het kennisniveau op peil te brengen en de benodigde skills te ontwikkelen. De opleiding van onze medewerkers kunnen we gezamenlijk met ODRA uitvoeren, zodat de medewerkers elkaar in de processen leren kennen en met hetzelfde kennisniveau starten.

DSO (ICT-opgave)

De benodigde systemen zijn in 2020 aangeschaft. In 2021 worden medewerkers opgeleid om met de benodigde systemen te werken en worden de eerste producten in deze systemen opgenomen. Om de ICT-opgave en het 'Anders werken' in de organisatie te borgen, is het nodig een projectleider in te huren. Er is op dit moment onvoldoende capaciteit beschikbaar om deze opgave met eigen mensen te organiseren.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Omgevingswet	Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Ruimtelijke ontwikkeling	Visie Landgoederen en Buitenplaatsen
Wet ruimtelijke ordening	Visie op Implementatie Omgevingswet
Besluit ruimtelijke ordening	Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Wet algemene bepalingen	Ruimtelijke ontwikkeling
Omgevingsrecht	Nota Wonen 2014
Besluit omgevingsrecht	Beleidsnotitie wonen en zorg
	Huisvesting zorgdoelgroepen
	Ruimtelijke visie
	Vigerend bestemmingsplanbeleid
	Nota economie

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	3.590	1.726	578	459	454	434
Baten	3.898	1.420	283	234	234	234
Saldo van baten en lasten	308	-306	-294	-225	-220	-200
Mutatie reserve		50				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	308	-256	-294	-225	-220	-200

2B Wonen

Doel

We zorgen ervoor dat er voldoende, comfortabele en betaalbare woningen zijn voor al onze inwoners.

1. We willen dat inwoners langer zelfstandig thuis wonen en dat daarom huizen levensloopbestendig, toegankelijk en veilig zijn.
2. We willen meer betaalbare (huur)woningen.
3. We willen samen met inwoners zorgdragen voor een veilige en schone leefomgeving.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering geven aan de Nota Wonen 2019
- Prioritering en advisering woningbouwprogramma (in pretoetsen)
- Prestatieafspraken met woningcorporaties opstellen en uitvoeren
- Verduurzamingsopgave bestaande en nieuwe woningen
- Huisvestingsopgave ouderen (langer thuis) en zorgdoelgroepen

Specifieke activiteiten 2021

Wij zetten in op versnelling van de ontwikkeling van nieuwe woonlocaties

Binnen onze gemeente maar ook in de regio is een fors tekort aan woningen. Daarom zetten we, samen met de regio in het kader van de Woondeal, in op versnelling van de woningbouwproductie.

Actualiseren Nota Wonen

Wij brengen de Nota wonen onder bij de omgevingsvisie en laten de vierjarencyclus los.

Verhogen opbrengst gemeentelijke bouwlocaties

We gaan actief op zoek naar bouwlocaties. Via deskresearch bekijken we waar de gronden liggen en betrekken de huidige eigendommen daarbij. Wij sluiten verwerving niet uit. Daarbij kijken wij of en hoe er meer (éénmalige) opbrengsten kunnen worden gerealiseerd wanneer we het aan een marktpartij verkopen (zonder verdere voorwaarden op het beleid wonen).

Overige gemeentelijke eigendommen (bijvoorbeeld het gemeentehuis) kritisch bekijken als (her)ontwikkeling voor onder meer woningbouw.

De bouwgrond die wij beschikbaar hebben, bieden wij ook aan Vivare aan tegen marktconforme prijzen.

Vereenvoudigen proces prestatieafspraken met woningcorporaties

We gaan het proces m.b.t. de uitvoering van de prestatieafspraken vereenvoudigen. De Renkumse huurdersvereniging betrekken we hierbij. Besluitvorming over de afspraken vindt jaarlijks plaats in december, daarna wordt de raad geïnformeerd.

Beleidsindicatoren en kengetallen

		2018	2019
Bevolking (aantallen)	31.435 (1 januari 2020)		
Woningvoorraad	14.908 woningen		
Verdeling eigendom	63% Koop – 37% Huur (waarvan 21% corporatie bezit en 16% overige)		
Verdeling type (gemeente breed)	71% Eengezinswoning– 29% Meergezinswoning		
Aantal huishoudens	14.512		
Verdeling huishoudens: eenpersoonshuishoudens, huishoudens zonder kinderen huishoudens met kinderen	37% 33% 30%		
Gemiddelde WOZ waarde woningen gemeente Renkum (BBV)		€ 259.000	€ 278.000
Nieuwbouw en sloop	2017: 80 - 6 2018: 19 - 59 2019: 82 - 13		
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen) (BBV)			5,5

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wettelijke taak	Gemeentelijk beleid
Grondwet	Nota Wonen 2019
Woningwet	Beleidsnotitie wonen en zorg
Huisvestingswet	Beleidsnotitie Huisvesting zorgdoelgroepen
	Regionale huisvestingsverordening
	Regionale woonagenda 2018

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	182	338	147	147	137	147
Baten	22	65				
Saldo van baten en lasten	-160	-274	-147	-147	-137	-147
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-160	-274	-147	-147	-137	-147

2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Doel

Het ontwikkelen, inrichten en behouden van een goed geordende, aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen, waarbij we rekening houden met duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergrijzing, vereenzaming, toegankelijkheid, (langer) zelfstandig wonen en biodiversiteit (zie ook 2A).

We gaan van 'maatpak naar een confectiepak'. Aan de voorkant bepalen we samen het kader. Integraal en samen met inwoners. Alle interne en externe projecten worden binnen dit kader uitgevoerd. De kosten voor begeleiding van initiatieven worden verhaald op de initiatiefnemers.

Reguliere activiteiten

- Afronden en vaststellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied van Renkum.
- Afronden en vaststellen van het paraplubestemmingsplan (overkoepelend bestemmingsplan) voor het opnemen van parkeerregels in bestaande bestemmingsplannen.
- Ontwikkelbestemmingsplannen voor grote bouwprojecten en/ of particuliere (kleine) (bouw) plannen
- Afhankelijk het nog op te stellen implementatieplan voor de Omgevingswet voorbereidingen treffen voor het opstellen van een Omgevingsplan

Specifieke activiteiten 2021

Opstellen omgevingsplan

Gemeenten moeten voor 1 januari 2029 een gebiedsdekkend omgevingsplan hebben die voldoet aan de eisen gesteld in de Omgevingswet. De periode tussen de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het vaststellen van het definitieve omgevingsplan wordt de transitiefase genoemd. Vanaf de inwerkingtreding worden de huidige bestemmingsplannen automatisch overgezet naar een zogenaamd tijdelijk omgevingsplan. Deze voldoet echter niet aan datgene wat de wet voor het omgevingsplan stelt.

In 2020 wordt een plan van aanpak opgesteld om te komen tot het definitieve omgevingsplan. In 2021 zullen we de eerste stappen zetten voor het nieuwe omgevingsplan. De stappen die we in 2021 nemen, zullen blijken uit het plan van aanpak dat in 2020 wordt opgesteld.

Tot nu toe waren wij van gedachte dat we zouden starten met het omgevingsplan na de inwerkingtreding van de omgevingswet. Echter blijkt het belangrijk te zijn om toch al in 2021 te starten met het omgevingsplan. Dit heeft meerdere redenen. Veel gemeenten, ook in de regio, starten met het omgevingsplan. We hebben op dit moment een goede samenwerking in de regio op diverse onderdelen rondom omgevingswet, deze samenwerking moeten we behouden en daarin niet op achterstand komen. Daarnaast geeft de VNG onder andere in de roadmap omgevingswet aan om nog in 2020 te starten met een plan van aanpak en deze voor te leggen aan de gemeenteraad.

Een plan van aanpak is onderhanden, deze willen we nog dit jaar voorleggen aan het college en bespreken in een raadsontmoeting of in de commissie. Begin 2021 verwachten het plan van aanpak voor te leggen aan de raad.

Binnen de ambtelijke organisatie hebben we onvoldoende kennis en capaciteit in huis om het omgevingsplan op te stellen. Doordat ook de reguliere werkzaamheden plaats moeten vinden, ondervinden we een tekort aan beschikbare uren en betrokkenheid in de organisatie om het omgevingsplan zelfstandig op te pakken. We verwachten dan ook in 2021 in te moeten huren om de eerste stappen voor het omgevingsplan daadwerkelijk te kunnen zetten. Hiervoor verwachten wij in 2021 € 75.000,- nodig te hebben. Ook de jaren daarna lijkt inhuur noodzakelijk, om de hiervoor gegeven redenen. De kosten zullen naar verwachting vergelijkbaar zijn met de kosten 2021. Als wij eenmaal gestart zijn met het omgevingsplan, is het heel goed denkbaar dat er nog meer bijkomende kosten zijn, maar deze hebben wij nu niet in beeld.

De eerste stappen in 2021 die wij verwachten zijn:

- Vaststellen plan van aanpak voor het omgevingsplan;
- Inventariseren van gebieden in de gemeente;
- Bepalen van ambities voor elk gebied;
- Per gebied bepalen welke rol de gemeente wil spelen.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Omgevingswet:	Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Omgevingswet	Visie op Implementatie Omgevingswet
Bestemmingsplannen:	Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Wet ruimtelijke ordening	
Besluit ruimtelijke ordening	
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	
Besluit omgevingsrecht	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	192	264	280	285	305	321
Baten	9	19	20	21	21	21
Saldo van baten en lasten	-183	-245	-260	-264	-284	-300
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-183	-245	-260	-264	-284	-300

2D Omgevingsvergunning

Doel

Het ontwikkelen, inrichten en behouden van een goed geordende, aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen, waarbij we rekening houden met duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergrijzing, vereenzaming, toegankelijkheid, (langer) zelfstandig wonen en biodiversiteit.

We gaan van 'maatpak naar een confectiepak'. Aan de voorkant bepalen we samen het kader. Integraal en samen met inwoners. Alle interne en externe projecten worden binnen dit kader uitgevoerd. De kosten voor begeleiding van initiatieven worden verhaald op de initiatiefnemers.

Reguliere activiteiten

Omgevingsdienst (ODRA)

- Het door de ODRA laten uitvoeren van bouw-/ WABO-taken en de juridische APV-taken
- Regie voeren op de samenwerking met de ODRA

Omgevingswet

- Uitvoeren van pilots, onder andere bij de ODRA

Specifieke activiteiten 2021

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen

Samen met de ODRA voorbereidingen treffen voor de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. De invoering van deze wet brengt grote financiële gevolgen met zich mee. Gemeente raken taken kwijt waarvoor leges kunnen worden geheven terwijl ze voor de nieuwe Wkb taken geen leges kunnen heffen. Hoe groot de impact voor onze gemeente is, is op dit moment nog niet inzichtelijk. We zijn dit op dit moment aan het onderzoeken en zullen u hierover in de voorjaarsnota informeren.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

In de PDC zijn voor verschillende producten kengetallen opgenomen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Omgevingswet	Beleidsnota's fysieke leefomgeving
Omgevingswet	Visie op Implementatie Omgevingswet
	Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Omgevingsdienst (ODRA):
Besluit omgevingsrecht	Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
Wet milieubeheer	Dienstverleningsovereenkomst
Natuurbeschermingswet	Jaarlijks werkprogramma. Hierin staat aangegeven wat de ODRA in dat betreffende jaar voor ons gaat uitvoeren.
APV als onderdeel Gemeentewet	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	1.403	1.426	1.486	1.486	1.486	1.486
Baten	548	436	536	560	560	560
Saldo van baten en lasten	-856	-990	-950	-926	-926	-926
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-856	-990	-950	-926	-926	-926

2E Verkeer

Doel

- Het vergroten van verkeersveiligheid; ambitie: we gaan voor de nul (verkeersslachtoffers)
- Het behouden van de bereikbaarheid
- Toegankelijk voor iedereen
- We stimuleren duurzame vormen van mobiliteit

Subdoelen

1. Door het nemen van verkeersmaatregelen, communicatie en handhaven verbeteren we de verkeersveiligheid
2. Het behouden van openbaar vervoersvoorzieningen (bus, trein, buurtbus, veerpont)
3. Zorgen voor voldoende parkeer- en stallingsvoorzieningen

Reguliere activiteiten

Verkeersveiligheid

- Beveiligen spoorwegovergang Wolfheze en werken aan integrale toegang
- Lobbyen voor extra verkeershandhaving
- Verbeteren oversteekplaatsen (binnen projecten)
- Het inzetten van maatregelen gericht op verkeersgedrag, aansluiten bij landelijke en regionale acties.

Bereikbaarheid

- Meewerken aan een nieuwe regionale mobiliteitsvisie.
- Monitoren ontwikkelingen (Spoor-)wegennet
- Regionale afstemming wegwerkzaamheden en evenementen.
- Beperken verkeersoverlast
- Lobbyen voor aansluiting Kievitsdel op N225

Openbaar vervoer

- Adviseren in de regio over (o.a. lopende aanbesteding) openbaar vervoer
- Meewerken aan de komst van de E-bus, Valleilijn en Rijnlijn

Fiets

- Stimuleren gebruik Snelfietsroute (SFR) Arnhem - Wageningen
- Realisatie delen Snelfietsroute door provincie langs N225
- Voorbereiden uitbreiden SFR-netwerk (indien combinatie met beheer en onderhoud mogelijk is)

Parkeervoorzieningen

- Reguleren parkeren: bekijken of verlengen parkeerduur in blauwe zone Oosterbeek mogelijk is
- Mogelijk omzetten parkeerplaatsen naar fietsparkeerplaatsen
- Realiseren van laadpalen voor elektrische auto's

Stimuleren duurzame vervoerwijzen

- Stimuleren gebruik van de fiets en thuiswerken.
- Stimuleren gezamenlijk gebruik van de fiets, openbaar vervoer en het gezamenlijk gebruik van auto's (deelauto's, carpoolen, bus-taxi).
- Voor elektrische auto's kijken we naar algemene plekken in de openbare ruimte en de mogelijkheden voor inwoners voor het laden op eigen terrein.
- We vragen de recreatieve sector in de promotie van onze dorpen te benadrukken dat we prima bereikbaar zijn per openbaar vervoer en fiets.

Specifieke activiteiten 2021

Spooronderdoorgang Wolfheze

De spooronderdoorgang is een groot project. In 2021 zal in de gemeenteraad besluitvorming moeten plaatsvinden over de spooronderdoorgang in Wolfheze met een beoogde realisatie vanaf 2024. Voorstellen zullen opgenomen worden in de Perspectiefnota 2021. Vooralsnog ontbreekt de dekking voor het gemeentelijke deel van € 3,45 - € 6,45 miljoen. Door de huidige financiële positie van de gemeente betekent dat er door de gemeente geen grote investeringen kunnen worden gedaan. Door de gemeente wordt momenteel financieel wel wat afgedekt: de inzet van de gemeentelijk projectleider en het explosievenonderzoek.

De gemeente is als wegbeheerder opdrachtgever aan ProRail en is daarmee risicodragend. Risico's dragen van een project van € 20 miljoen is voor onze gemeente niet mogelijk. Voor de aansluitende wegen valt dat onder regulier risico, maar het deel van de spooronderdoorgang is te risicovol. Het risico daarvoor zal bij het Rijk en de Provincie neergelegd moeten worden.

Verkeersveiligheid

Het Rijk heeft een subsidieprogramma ingesteld om de verkeersveiligheid te verbeteren. Op 1 juli 2020 hebben we hierop ingeschreven, waarbij kon worden mee gelift op wegenonderhoud, en waarvoor nog verkeersbudget was. De toetsing in die ronde is op basis van volgorde van binnenkomst. De uitslag hiervan verwachten we eind oktober.

De nieuwe rondes gaan op basis van risicocijfers. Er is geen verkeersbudget om de belangrijkste ongevalslocaties aan te pakken, er zal daarom alleen gekeken kunnen worden of voor groot onderhoudsprojecten subsidie aangevraagd kan worden.

Parkeren

De Parkeernota loopt tot 2020. Er is geen ruimte in de begroting om een nieuwe parkeernota op basis van bijbehorend onderzoek op te stellen.

Uitwerken Mobiliteitsplan

Het nieuwe Mobiliteitsplan geeft mogelijk aanleiding te starten met een verdere uitwerking en voorbereiding van projecten. De ambities op dit vlak hangen af van de financiële ruimte die beschikbaar gesteld wordt.

Metingen

In de omgevingswet komen er verplichtingen op het gebied van geluid en uitstoot. Hiervoor zijn gegevens nodig over het wegverkeer. Deze wegverkeergegevens kunnen we ook gebruiken voor het wegenonderhoud en bij bouwontwikkelingen. De lichtmasten geven meer mogelijkheden dan voorheen, we werken de combinatie met de nieuwe lichtmasten uit.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2019	2020	Doel
Aantal KM aangepakte fietspaden/straten	11,2	1,4+	
Aantal VOP's / intelligente VOP's	33/8	33/8	30/12
Aantal toegankelijke buurtbushaltes (18 cm)	48	+0	78
Aantal bushaltes 352 (HOV kwaliteit)	huidig	huidig	huidig
Aantal bushaltes met fietsenstallingen (HOV)	10	+0	alle
Aantal openbare fietslaadpalen	0	0	
Aantal openbare laadpalen (=laadpunten) in de openbare ruimte	38	43	-
Aantal openbare laadpalen (=laadpunten) op niet openbaar terrein	onbekend	8	-
Geregistreerde verkeersongevallen naar zwaarte (bron: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV):	= jaar 2017	= jaar 2019	
Uitsluitend materiële schade (%)	84,5 (NL 84,9)	92,2 (NL 85,9)	-
Letsel (%)	14,9 (NL 14,7)	7,2 (NL 13,7)	0

Output	2019	2020	Doel
Dodelijke afloop (%)	0,6 (NL 0,4)	0,6 (NL 0,4)	0

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wegenverkeerswet 1994 (WvW)	GVVP 2010 (het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan)
Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)	MUP (Meerjaren UitvoeringsPlan)
Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV-1990)	Parkeernota 2014-2020

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	449	674	630	589	580	520
Baten	55	55	55	55	55	55
Saldo van baten en lasten	-394	-619	-575	-534	-524	-465
Mutatie reserve	21	28	27	26	25	23
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-373	-591	-548	-508	-500	-443

2F Landschap, natuur en landgoederen

Doel

- Het beschermen en waar nodig ontwikkelen van de aanwezige waarden van bos, landschap en inheemse flora en fauna in de gemeente Renkum
- Het landschap benutten om mensen te (ver)binden en elkaar ontmoeten: inwoners, recreanten, vrijwilligers en toeristen voelen zich aangetrokken tot ons landschap
- Landgoederen en buitenplaatsen behouden, herstellen en ontwikkelen

Reguliere activiteiten

- Nieuwe ontwikkelingen beoordelen (bebouwing; nieuwe energie)
- Recreatieve ervaringen in het landschap
- Uitvoering LBP (landschapsbasisplan) en Visie Landgoederen
- Bestrijden invasieve exoten (planten)
- Korte voedselketens

Specifieke activiteiten 2021

Renkumse Poort

Meedenken met onderzoek provincie Gelderland over opheffen barrière N225;
Benutten mogelijkheden landschappelijke en ecologische verbeteringen Heelsums Beekdal.

Herstel vijver park Bato's Wijk

Afronden van de herstelwerkzaamheden van de vijver.

IJskelder park Bato's Wijk

samen met initiatiefnemers de ijskelder in Bato's Wijk herkenbaar maken en omvormen tot vleermuizenverblijf.

Korte voedselketens

In woord en daad bijdragen aan de drie lopende voedselprojecten: Moderne Marke (omgeving Slijpbeek, Oosterbeek/ Arnhem), Goed Punt (Wageningen - Ede - Renkum), Burgerboerderijen (gemeentebreed).

Zonering recreatiedruk

Op initiatief van Provincie Gelderland meepraten over zonering van de recreatiedruk in de Gelderse (en Renkumse) natuurgebieden.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet natuurbescherming	Landschapsbasisplan
	Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	87	151	63	68	73	73
Baten	30	35				
Saldo van baten en lasten	-57	-116	-63	-68	-73	-73
Mutatie reserve	-23	17				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-80	-99	-63	-68	-73	-73

2G Milieu en duurzaamheid

Doel

We zorgen voor een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving, het zijn van een klimaatneutrale en robuuste gemeente en het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Subdoel:

Milieu:

In ieder geval voldoen aan minimale wettelijke eisen en streven naar een prettige en gezonde samenleving.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven
- Geven van het goede, duurzame voorbeeld op gebied van ontwikkeling en bouwen
- Stimuleren van inwoners, bedrijven, instellingen en organisaties tot energiebesparing en het opwekken van duurzame energie

Specifieke activiteiten 2021

Voor dit product zijn er in 2021 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'
Besluit omgevingsrecht	Prestatieafspraken met de Stichting Renkums Beekdal ten aanzien van de Natuur- en Milieueducatie
Wet milieubeheer	Prestatieafspraken met Vivare in het kader van duurzaamheid
Natuurbeschermingswet	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	116	133	119	119	119	119
Baten						
Saldo van baten en lasten	-116	-133	-119	-119	-119	-119
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-116	-133	-119	-119	-119	-119

2H Energie en klimaat

Doel

We zorgen voor een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving, het zijn van een klimaatneutrale en robuuste gemeente en het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Subdoel:

Klimaat en energie:

We moeten transformeren naar een CO2-arme samenleving om de mate van klimaatverandering beperkt te houden door in te zetten op adaptatie en mitigatie (49% reductie t.o.v. 1990 in 2030).

Reguliere activiteiten

Klimaatbeleid

- Deelname Regionale Energie Strategie (RES) (tijdshorizon 2030)
- Deelname Regionaal Adaptatie Plan (RAP)
- Lokale opvolging regionale activiteiten zoals RAP en RES
- Uitvoering geven aan de Routekaart 'Op weg naar een klimaatneutraal 2040'
- Afronding uitvoeringsprogramma klimaat 2020. In het uitvoeringsprogramma gaan we van sectorgericht naar een wijkgerichte aanpak.
- We spelen in op de veranderende rol van de overheid, verschuiving van verantwoordelijkheid richting samenleving. We zetten hiervoor in op het handhaven, uitbreiden en versterken van het netwerk Renkum Verduurzaamt Samen, met als uitdaging het enthousiast houden van energieke inwoners.

Specifieke activiteiten 2021

- Koepel wijkinitiatieven opzetten
- Lokale energie initiatieven faciliteren
- Vaststellen Transitievisie Warmte
- Starten met wijkuitvoeringsplannen Transitievisie Warmte
- plan voor verdergaande afkoppeling en vergroening opstellen

- Aardgasvrije wijken (wijken van de toekomst)
- Uitvoering operatie steenbreek
- Reductie Regeling Energieverbruik 2.0 (onder voorbehoud)

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2016	2017	2018
Hernieuwbare elektriciteit (BBV)	15,6%	10,7%	7,3%

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Klimaatwet	Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'
Nationaal klimaatakkoord	Uitvoeringsprogramma klimaat
	Visie grootschalige opwek
	Transitievisie warmte
Wet versnelling energietransitie	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	273	416	186	136	136	136
Baten	74	106	20			
Saldo van baten en lasten	-199	-310	-166	-136	-136	-136
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-199	-310	-166	-136	-136	-136

2i Dierenwelzijn

Doel

Het bevorderen van het welzijn van wilde en gehouden dieren.

Reguliere activiteiten

- Opvang zwerfdieren
- Kennis en informatie verzamelen; ontwikkelen centraal aanspreekpunt in de organisatie voor informatie, vragen en suggesties

Specifieke activiteiten 2021

Opstellen beleid dierenwelzijn

Samen met organisaties het opstellen en afronden van een gemeentelijk beleid op het gebied van dierenwelzijn

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet natuurbescherming	Algemene plaatselijke verordening (APV)

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	6	21	9	9	9	9
Baten						
Saldo van baten en lasten	-6	-21	-9	-9	-9	-9
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-6	-21	-9	-9	-9	-9

2J Ondernemen en bedrijvigheid

Doel

- We streven naar economische groei in onze gemeente en groei van de werkgelegenheid door en aantrekkelijke gemeente te zijn voor ondernemers.
- We willen een goed ondernemersklimaat en kwalitatief goede werklocaties. Zo dragen we zorg voor goed bereikbare en vitale bedrijventerreinen met een kwalitatief goede uitstraling en vitale winkelcentra die ook de leefbaarheid in de dorpen versterken.
- We willen hierbij een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven, structuren versterken en koppelingen leggen met andere beleidsterreinen.

Reguliere activiteiten

- Stimuleren en faciliteren triple helix (samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs)
- Deelname in de Groene Hub (samenwerkingsverband van ondernemers, onderwijs en overheden in de regio Arnhem Nijmegen)
- Organiseren van kennis- en netwerkbijeenkomsten
- De jaarlijkse organisatie van de Dag van de Ondernemer
- Signaleren van mogelijkheden en verbinden van partijen bij ruimtevraag

- Verbinden lokale ondernemers en stimuleren lokale economie
- Regionale samenwerking
- Integrale samenwerking met andere beleidsvelden (waaronder sociaal domein, recreatie en toerisme, milieu en duurzaamheid)

Specifieke activiteiten 2021

Voortzetten lopende projecten

Voortzetten lopende projecten zoals:

- centrum Renkum
- centrum Oosterbeek
- samenwerking economisch platform
- samenwerking met Regio en Provincie

Beleidsindicatoren en kengetallen

	2019
Werkloosheid	In de gemeente is 3,5 % van de beroepsbevolking werkloos, dat is iets minder dan het landelijke gemiddeld (3,8%) (2019)
Aantal vestigingen	De gemeente telt 3210 vestigingen, een derde hiervan is zakelijke dienstverlening (2019)
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64jr) (BBV)	2019: 176,7
Aantal banen	De gemeente telt 11.840 banen en sectoren zorg, dienstverlening en vrijetijdseconomie zijn het grootst. (2019)

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Verordening winkeltijden gemeente Renkum	Kadernota economie: 'Groeï bereik je samen'
Wet Markt en Overheid	Businessplan voor de bedrijfsomgeving: bedrijventerreinen Klingelbeekseweg, Veentjesbrug, Cardanuslaan en Schaapsdrift

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	391	488	204	203	203	204
Baten	68	143	45	45	45	45
Saldo van baten en lasten	-323	-346	-159	-159	-158	-159
Mutatie reserve	27	1.393				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-296	1.047	-159	-159	-158	-159

2K Recreatie en toerisme

Doel

Met onze kernkwaliteiten, waaronder het zijn van een Airborne- en kunstenaarsgemeente, zijn we een aantrekkelijk gemeente voor recreanten en toeristen.

Binnen toerisme, kunst en cultuur is er weinig structureel budget te vinden om op te besparen zonder dat de doelstelling daarmee in gevaar komt. Vandaar dat er bij dit cluster gekozen is om te zoeken naar de mogelijkheden om inkomsten te werven, in plaats van te besparen op uitgaven. We kiezen ervoor om onze (financiële) bijdrage aan de Airborne gerelateerde activiteiten te continueren.

Reguliere activiteiten

- Samenwerking met de recreatieve sector versterken
- Lokale kwaliteiten van Renkum beter zichtbaar maken in de promotie activiteiten van het Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)
- Uitvoering geven aan de samenwerkingsovereenkomst tussen de vier Airborne-gemeenten (Arnhem, Ede, Renkum, Overbetuwe), de provincie Gelderland en het vfonds
- Landgoederen, buitenplaatsen en het fraaie landschap waarin zij zijn gelegen 'vermarkten'
- Het (laten) ontwikkelen van toeristische producten en versterken van het aanbod
- Aanleg Camperplaatsen

Specifieke activiteiten 2021

Basis infrastructuur op orde

Wij zetten in op een goede fysieke en digitale culturele infrastructuur binnen de lokale en regionale context. Bij het inhoudelijk vullen van deze basis infrastructuur richten wij ons samen met onze kernpartners voornamelijk op de gekozen toeristische doelgroepen van TVAN bij het ontsluiten van informatie en activiteiten.

Versterken toeristische positie

Met het op peil houden van de culturele basis infrastructuur vergroten wij de binding van inwoners en toeristen aan onze gemeente en regio.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Geen	Nota economie 'Groei bereik je samen'
	Cultuurvisie 2017-2020 + uitvoeringsplan
	Cultuurvisie 2020-2030 (in ontwikkeling)
	Samenwerkingsovereenkomst Airborneregio

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	149	159	190	163	165	165
Baten						
Saldo van baten en lasten	-149	-159	-190	-163	-165	-165
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-149	-159	-190	-163	-165	-165

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Doel

Met onze kernkwaliteiten, waaronder het zijn van een Airborne- en kunstenaarsgemeente, zijn we een aantrekkelijk gemeente voor recreanten en toeristen.

Binnen toerisme, kunst en cultuur is er weinig structureel budget te vinden om op te besparen zonder dat de doelstelling daarmee in gevaar komt. Vandaar dat er bij dit cluster gekozen is om te zoeken naar de mogelijkheden om inkomsten te werven, in plaats van te besparen op uitgaven. We kiezen ervoor om onze (financiële) bijdrage aan de Airborne gerelateerde activiteiten niet te verminderen.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren activiteiten uitvoeringsplan cultuurvisie
- Bewaken en behouden van gemeentelijke monumenten
- Uitvoeren activiteiten uit de visie Landgoederen en Buitenplaatsen
- Uitvoering en begeleiding activiteiten voor de 77e Airborne Herdenkingen
- Samenwerking met de Airborne-gemeenten binnen de Airborne-regio

Specifieke activiteiten 2021

Renkum kunstenaarsgemeente

Verstevigen van Renkum als kunstenaarsgemeente met een integrale samenwerking en samenhang op lokaal, regionaal en beleidsmatig niveau. Wij sturen op professionalisering, efficiency en een beter publieksbereik door ons met onze kernpartners specifiek te richten op het verzamelen en inzichtelijk maken van gegevens en het enthousiasmeren en laten participeren van jongeren.

Renkum Airborne

Verstevigen van Renkum als Airbornegemeente met een integrale samenwerking en samenhang op lokaal, regionaal en beleidsmatig niveau. Wij sturen op professionalisering, efficiency en een beter publieksbereik door ons met onze kernpartners specifiek te richten op het verzamelen en inzichtelijk maken van gegevens en het enthousiasmeren en laten participeren van jongeren.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Monumentenwet	Monumentenverordening
Wet Algemene bepalingen en omgevingsrecht (WABO), artikel 2.1 en 2.2	Welstandsnota
	Cultuurvisie 2017-2020 + Uitvoeringsplan
	Basisvisie Landgoederen en Buitenplaatsen
	Visie Landgoederen en Buitenplaatsen/ Gelders Arcadië
	LandschapsBasisPlan (Verbindend Landschap)
	Erfgoedbeleid en -verordening
	Beleidsnotitie Archeologie
	Verwachtingenkaart archeologie
	Groenstructuurplan
	Bosbeleidsplan

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	613	601	526	531	529	528
Baten	132	7	7	60	60	60
Saldo van baten en lasten	-482	-595	-520	-471	-469	-468
Mutatie reserve	96	53	28	9	8	8
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-385	-542	-492	-463	-462	-460

2M Water en riolering

Doel

We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd kan worden door inwoners, ondernemers en bezoekers.

We zetten ons ook in voor die onderdelen van de openbare ruimte (bijvoorbeeld oppervlaktewater, grondwater) waar we formeel geen beheerder van zijn. We streven ernaar dat ook deze onderdelen schoon blijven en duurzaam en veilig gebruikt kunnen worden zonder de gezondheid in gevaar te brengen.

Voor beheer en onderhoud doen we wat strikt noodzakelijk is, zonder achterstallig onderhoud te veroorzaken.

We onderkennen de rol die water en riolering heeft voor het omgaan met klimaatverandering.

Reguliere activiteiten

Activiteiten				
	Regulier onderhoud	Kleine reparaties	Groot onderhoud / vervanging	Klachten / meldingen
Vrijvervalriolering	regie	regie	regie	zelf
Druk- en persleidingen	-	-	regie	zelf
Pompunits	langjarig geïntegreerd contract			
Rioolgemalen	langjarig geïntegreerd contract			
Meetapparatuur riolering	langjarig geïntegreerd contract			
Meetapp. grondwater	langjarig geïntegreerd contract			
Infiltratie- en hemelwatervoorzieningen	regie	regie	regie	zelf
Bruggen en duikers in gemeentelijke wegen	-	-	combi met weg-onderhoud	-
Visieontwikkeling beekdalen				
Afkoppelen zuivere winst (publiekscampagne)				
Ruimtelijke Adaptatie/ klimaatadaptatie				
Maatregelen t.b.v. lokaal verwerken regenwater				
Samenwerking				

Specifieke activiteiten 2021

Verankering GRP+ in Omgevingswet

- Keuzes met betrekking tot het omgaan met de zorgplichten voor afvalwater, regenwater en grondwater worden verankerd in de Omgevingsvisie die vanwege de Omgevingswet wordt opgesteld. De Omgevingswet wordt per 1 januari 2022 van kracht.
- Er wordt wel een kostendekkingsplan gemaakt als financiële onderbouwing van de rioolheffing. Dit plan wordt in 2021 aan u voorgelegd.

Hemelwaterverordening

- Mede gezien de klimaatverandering en het anders willen/moeten omgaan met hemelwater wordt het vaststellen van een hemelwaterverordening opnieuw bekeken.
- Dit kan bij rioolvervanging betekenen dat er een kleinere buis neergelegd wordt
- Ook leidt dit tot kosteneffectiever beheer van de (druk)riolering

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020
Vrijvervalriolering	ca. 172 km
Afgekoppeld	circa 30% (waarvan circa 90% gemeentelijk en circa 10% particulier) ca 24 km
Druk- en persleidingen	ca. 24 km
Pompunits voor drukriolering	ca. 75
Rioolgemalen, waarvan 3 hoofdgemalen	13
Aantal locaties meetapparatuur riolering	42
Aantal locaties meetapparatuur grondwater	19

Output	2020
Aantal locaties infiltratie- en hemelwatervoorziening	ca. 400
Bruggen en duikers in gemeentelijke wegen	ca. 70

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet milieubeheer	Gemeentelijk water- en rioleringsplan: Water stroomt" (vGRP+) Naast wettelijke taken zijn de doelen uit het BestuursAkkoord Water (BAW) in dit document verwerkt
Waterwet	

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.847	3.258	2.953	2.951	2.950	2.950
Baten	3.675	4.595	4.274	4.274	4.274	4.274
Saldo van baten en lasten	828	1.338	1.322	1.323	1.325	1.325
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	828	1.338	1.322	1.323	1.325	1.325

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Doel

We zorgen voor een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving, het zijn van een klimaatneutrale en robuuste gemeente en het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Subdoelen:

Restafval:

Het Rijk heeft als VANG-doelstelling bepaald dat in 2020 gemiddeld 100 kg restafval per inwoner ontstaat. Voor het jaar 2050 is bepaald dat Nederland volledig circulair is. Afval bestaat dan niet meer. Voorkomen moet worden dat het ontstaat en waar het toch beschikbaar komt wordt het maximaal ingezet om het als grondstof opnieuw te gebruiken. De gemeenteraad heeft op 30 september 2020 het 'Afvalbeleid Renkum 2021' vastgesteld. In dit beleidsplan is opgenomen dat Renkum in 2023 streeft naar 100 kg restafval per inwoner per jaar. Voor het jaar 2025 is opgenomen dat de hoeveelheid restafval verder daalt naar 80 kg per inwoner per jaar.

Zwerfafval:

Streven naar een zwerfafvalvrije samenleving.

Reguliere activiteiten

- Inzameling, afvoer en verwerking van de diverse afvalstromen
- Evalueren en optimaliseren inzamelingsfrequenties afvalstromen
- Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval
- Afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit actualiseren
- Analyse afvalaanbod huishoudens en op het afvalbrengrstation
- Bevorderen van scheidingsgedrag
- Contractbeheer op verwerking PMD, gft+e en restafval
- Deelname aan landelijke benchmark
- Rapporteren aan Nedvang (inkomsten op herbruikbare grondstoffen)
- Bezwaren op variabel deel van afvalstoffenheffing behandelen
- Accountmanagement ACV
- Jaarplanning ACV opstellen
- Bewoners enthousiasmeren voor zwerfafvalprojecten
- Monitoring en verantwoording zwerfafvalprojecten

Specifieke activiteiten 2021

- Met het vaststellen van het afvalbeleidsplan 'Afvalbeleid Renkum 2021' wordt uitvoering gegeven aan een aantal actiepunten in het jaar 2021. Dit zijn:
- Invoering wekelijkse inzameling van gft+e gedurende de maanden juni-juli en augustus
- Toegangsbeleid afvalbrengrstation koppelen aan het ophalen van grof afval
- Uitbreiden voorzieningen voor grof tuinafval
- Uitbreiden gft+e voorzieningen bij hoogbouw
- Evaluatie wijzigingen afvalinzameling 2020
- Voorbereidingen starten invoering JA-JA sticker
- Voorbereidingen starten invoering betere gescheiden inzameling gemeentehuis en werf.
- Voorbereidingen starten toekomstvisie afvalbrengrstation 'Veentjesbrug'
- Voorbereidingen starten naar efficiëntere papierinzameling
- Voorbereidingen starten gescheiden inzamelen bij scholen en maatschappelijke organisaties

Beleidsindicatoren en kengetallen

	2018	2019
Aantal huishoudens	14.685	14.605
Huishoudens in hoogbouw	3.944	3.926
Huishoudens in laagbouw	10.741	10.679
Ondergrondse restafvalcontainers	82	82
Semi ondergrondse containers	6	6
Glascontainers	26	26
Textielcontainers	9	9
Kliko's gft+e	13.008	13.029
Kliko's voor restafval	11.077	11.143
Kliko's voor papier	7.250	7.266
Hoeveelheid in te zamelen afval	16.200 ton/jaar	16.437 ton/jaar
Waarvan restafval	3.505 ton/jaar	3.589 ton/jaar
Scheidingspercentage 2017	77%	77%

	2018	2019
Kg restafval per inwoner 2017	112	115
Bezoekersaantallen Afval Brengstation (ABS) 2017	41.209	43.153
Fijn huishoudelijk restafval		83 kg/inwoner
Grof huishoudelijk restafval	29 kg/inwoner	32 kg/inwoner
Omvang huishoudelijk restafval (kg/ inw) (BBV)	82 kg	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Artikel 10.21 van de Wet milieubeheer	Afvalstoffenverordening
Wet bescherming persoonsgegevens	Afvalbeleidsplan: 'Afvalbeleid Renkum 2021'

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	3.223	3.330	3.296	3.296	3.296	3.296
Baten	4.052	4.368	4.367	4.367	4.367	4.367
Saldo van baten en lasten	829	1.038	1.071	1.071	1.071	1.071
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	829	1.038	1.071	1.071	1.071	1.071

20 Groenonderhoud

Doel

We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Voor beheer en onderhoud voeren we werkzaamheden uit aan de hand van het vastgestelde niveau.

Reguliere activiteiten

- Regulier beheer en onderhoud van de begraafplaatsen waaronder ook het feitelijke begraven, en het bijbehorend gastheerschap.
- Beheer en onderhoud groen waaronder bosjes, bosplantsoen, hagen, heesters, vaste planten, recreatief grasland, ruw gras, bloemrijk grasland, graskeien, bloembakken, leibomen, rododendrons, rozen en bloembollen.
- Plantsoen- en boomrenovatie
- Boombeheer met daarbij stam- en wortelopschot, boomspiegels
- Beheren en onderhouden hertenpark Hartenstein met de feitelijke verzorging van de dieren.
- Beheren, onderhouden en keuren speelplaatsen
- Groenbeheer sportparken
- Groenbeheer rondom bijzonder objecten/ monumenten/artistische kunstwerken

- Bestrijden invasieve exoten (planten)
- Opruimwerkzaamheden m.b.t. vandalisme, illegale afvaldump
- Aankoop materiaal (w.o. gereedschap)
- Verkoop gronden (restgroen)
- Afhandeling meldingen en klachten

Specifieke activiteiten 2021

Bestrijding Japanse Duizendknoop

In 2020 is het 'Gebiedsplan Bestrijding Japanse Duizendknoop' opgesteld met daarin aanbevelingen op welke wijze de invasieve exoot planmatig aan te pakken. Met ingang van 2021 zal hieraan uitvoering worden gegeven.

Groenrenovaties

In het coalitieakkoord 2018-2022 is totaal € 500.000 (uit de vrije algemene reserve) beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstanden in het bomenonderhoud. Het restant van € 222.000 zullen we inzetten voor het renoveren van (laan)bomen en groen en voor het opstellen van een beheerplan groen.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Bosje	120.765 m2
Bosplantsoen	167.960 m2
Hagen	26.508 m2
Heesters	122.133 m2
Vaste planten	816 m2
Recreatief grasland	418.116 m2
Ruw gras	139.338 m2
Bloemrijk grasland	172.133 m2
Graskeien	1.435 m2
Speelondergronden	8.413 m2
Bomen: straat- en laanbomen	25.940 stuks
Bomen: visueel onderhoud	1.618
Binnenstedelijk groen	2.446.457 m2
Begraafplaatsen	5 locaties

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet natuurbescherming	Groenstructuurplan 'Structuur in het groen, slim verbinden' Renkum met de maatregelen voortkomend uit het groenbeheerplan.
Wet op de lijkbezorging	Bomenverordening /APV
Wettelijke zorgplicht paden en bomen	Speelruimteplan: 'Ruimte voor spelen, bewegen, ontdekken en ontmoeten'
	Uitvoeringsbesluit grafbedekkingen
	Verordening beheer en gebruik gemeentelijke begraafplaatsen
	Legesverordening

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.825	2.474	2.749	2.397	2.389	2.384
Baten	339	335	335	335	335	335
Saldo van baten en lasten	-2.486	-2.140	-2.415	-2.062	-2.054	-2.050
Mutatie reserve		-222	222			
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.486	-2.362	-2.193	-2.062	-2.054	-2.050

2P Wegen, straten en pleinen

Doel

We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd kan worden door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Voor beheer en onderhoud doen we wat strikt noodzakelijk is, zonder achterstallig onderhoud te veroorzaken.

Reguliere activiteiten

- Regulier onderhoud van gemeentelijke (onverharde) wegen, straten, pleinen en gemeentelijke en RVG fietspaden
- Onkruidbeheersing op verhardingen
- Blad ruimen
- Straatreiniging (vegen, afvoer en verwerking)
- Legen afvalbakken en depodogs
- Aanplakborden, o.a. verkiezingen
- Onderhoud, plaatsen of verwijderen van verkeers- en straatnaamborden
- Onderhoud, plaatsen of verwijderen van straatmeubilair
- Aanleg inritten

- Aanleg n.a.v. omgevingsvergunning
- Gladheidsbestrijding volgens Gladheidsbestrijdingsplan
- Telecommunicatie: herstelkosten schade door nutsbedrijven
- Waarborgen toegankelijkheid van de openbare ruimte: met de inrichting van de openbare ruimte houden we meer rekening met specifieke doelgroepen.
- Afstemming met de overige disciplines m.b.t. de openbare ruimte: verkeer, riool, groen; afstemming over integrale projecten.
- Marktonderzoek naar innovaties: de markt betrekken om te kijken of er innovaties op het gebied van wegbeheer mogelijk is.
- Integrale afstemming tussen wegbeheer, groen en rioolbeheer voor uitvoering van benodigde maatregelen en daarmee het drukken van de uitvoeringskosten voor verkeersmaatregelen
- Openbare verlichting vervangen en beheren
- Afhandeling meldingen en klachten

Specifieke activiteiten 2021

Wegwerken van de onderhoudsachterstanden wegen

Een groot project waar aan gewerkt wordt is Oosterbeek -Noord-oost.

Voor (groot) elementenonderhoud hebben we als doel 15 grotere locaties aan te pakken.

Voor (groot) asfaltonderhoud hebben we als doel 10 locaties aan te pakken.

De locaties worden geselecteerd op basis van de inspectiegegevens van 2020.

Grootschalige vervanging openbare verlichting

In 2021 is de grootschalige vervanging afgerond en zijn alle armaturen vervangen door LED-armaturen.

Opstellen beleidsnota wegen

In 2021 wordt de nieuwe beleidsnota wegen opgesteld en voorgelegd.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	Doel
Wegen binnen de bebouwde kom	1.340.000 m ²	
Wegen buiten de bebouwde kom	300.000 m ²	
Onverharde en halfverharde wegen	120.000 m ²	Areaal verminderen
aantal lichtmasten	6.000	
aantal armaturen	6.100	
Aantal led	1.800	Alle armaturen vervangen voor led

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wegenverkeerswet	Actualisatienota Wegbeheer
Burgerlijk Wetboek	Beleidsnota Wegbeheer
	Renkums Licht doorgelicht. Opmerking: Nieuw Beleidsplan. De aanbesteding is afgerond en zijn nieuwe richtlijnen zijn bekend. Het opstellen van deze nota kan ingepland worden voor 2022.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	4.413	5.069	3.488	3.604	3.711	3.816
Baten	859	898	42	42	69	139
Saldo van baten en lasten	-3.553	-4.171	-3.445	-3.562	-3.642	-3.677
Mutatie reserve	235	174	185	189	157	83
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-3.319	-3.997	-3.261	-3.373	-3.485	-3.594

2Q Bos en natuurbeheer

Doel

We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Voor beheer en onderhoud voeren we werkzaamheden uit die strikt noodzakelijk zijn, zonder achterstallig onderhoud te veroorzaken.

Reguliere activiteiten

- Een betere leeftijdsopbouw van onze bossen door bosverjonging;
- verhogen van de biodiversiteit door o.a. gemengde houtopstanden aan te planten;
- bestrijding invasieve soorten zoals Bospest en Japanse duizendknoop;
- landschap/Cultuurhistorie;
- reguliere bosdunningen.

Specifieke activiteiten 2021

Er zijn geen specifieke activiteiten voor 2021.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2019
Bos en natuurterreinen in gemeentelijke eigendom	314,62 ha
Vrijwilligers in natuur en landschap	600

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet natuurbescherming	Landschapsbasisplan (LBP)
Natura 2000	Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen
Wettelijke zorgplicht bomen	Bosbeleidsplan 2018-2028
Fauna beheerplan grofwild FBE Gelderland 2014-2019	

Financiën

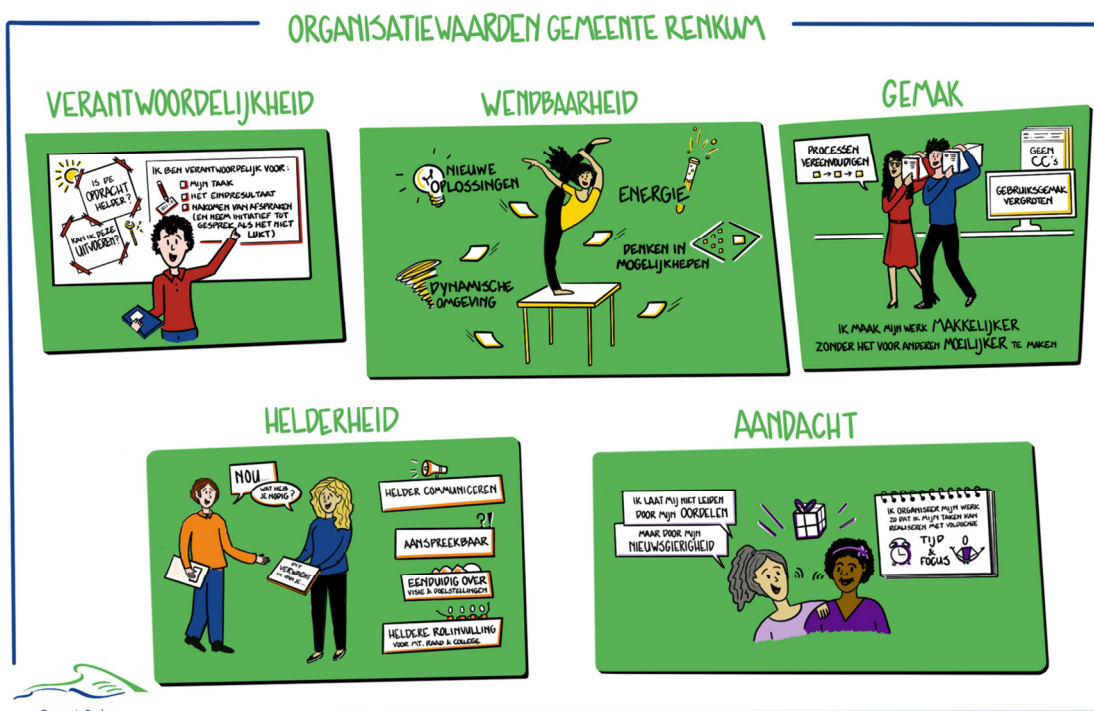
	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	92	112	103	104	105	98
Baten	13	55	27	35	35	28
Saldo van baten en lasten	-79	-57	-76	-69	-70	-70
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-79	-57	-76	-69	-70	-70

03 Organisatie

Wat willen we bereiken (ambitie)?

We willen een gemeente zijn die betrouwbare dienstverlening levert. Naar onze inwoners én intern naar onze eigen collega's en ons bestuur. We willen een gemeente zijn die wendbaar is in het aansluiten op wensen en initiatieven van inwoners, partners en collega's en ook wendbaar is in het aansluiten op nieuwe wetgeving en decentralisaties. We hebben als bestuurlijk kader dat we een zelfstandige gemeente blijven en om dat te kunnen blijven, willen we meer en beter kunnen samenwerken met partners (andere gemeenten of organisaties). Dat allemaal willen, vraagt om een vitale organisatie met goed werkgeverschap als belangrijkste speerpunt. Want dit alles kunnen we alleen als onze medewerkers en wij als leidinggevenden dat kunnen waarmaken. Als onze medewerkers de professionals zijn die de ruimte krijgen om hun verantwoordelijkheid te nemen, die wendbaar kunnen en willen zijn, die de ruimte krijgen zich te ontwikkelen, die helder hebben wat van hen wordt verwacht, die mogen werken in een stimulerende werkomgeving én, misschien wel het belangrijkste; die ondersteund worden door (en gemak ervaren van) eenvoudige processen, duidelijke rollen en gebruiksvriendelijke systemen.

Als organisatie hebben we in 2020 de volgende waarden vastgesteld.

Want we willen ons werk met aandacht kunnen doen en goed kunnen afronden. Daar ook de tijd voor hebben. We willen helderheid over wat van een ieder wordt verwacht en pas aan een klus beginnen als die helderheid er voor betrokkenen is. We willen dat iedereen zich niet alleen verantwoordelijk weet voor zijn of haar stukje van het proces maar ook voor het geheel en het eindresultaat. We willen in staat zijn elkaar daarop aan te spreken of (nog beter) dat een ieder in staat is zich uit te spreken. En we willen heel graag dat we ons werk eenvoudiger weten te maken en iedereen gemak bieden in het ondersteund worden door processen en systemen.

Voor de toekomstige organisatie is de opgave:

1. Onverminderd doorzetten van het proces "basis op orde" en het voltooiën van de 4 pijlers
2. Invulling geven aan goed werkgeverschap inclusief flexibele werkconcepten.
3. Wendbaar kunnen zijn op het aansluiten op initiatieven, nieuwe wet- en regelgeving en in samenwerkingsverbanden.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	15.211	15.560	14.816	14.321	14.177	14.402
Baten	1.348	564	472	362	329	558
Saldo van baten en lasten	-13.863	-14.996	-14.344	-13.959	-13.848	-13.844
Mutatie reserve	356	252	36	29	-44	-70
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-13.507	-14.743	-14.308	-13.929	-13.892	-13.914

3A Dienstverlening

Doel

Ons aanbod en onze dienstverleningsprocessen zijn zo ingericht dat zij aansluiten bij de wensen, beleving en behoeften van inwoners en ondernemers.

Subdoelen:

- Klantgerichtheid/ gastvrijheid staat centraal in de contacten die inwoners en ondernemers hebben met onze gemeente.
- We bieden onze producten en diensten zoveel mogelijk digitaal aan, zodat onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk zaken op ieder gewenst tijdstip en locatie kunnen regelen.
- Daar waar in onze dienstverlening regels beperkend zijn, blijven we zoeken naar (andere) mogelijkheden.

Reguliere activiteiten

- Waarborgen van de kwaliteit van de persoonsgegevens, privacy en beveiliging volgens de gestelde wettelijke normen
- Verstrekken van producten en documenten zoals paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen, uittreksels, briefadres en Verklaring omtrent gedrag
- Verwerken van verhuizingen, eerste vestiging uit buitenland, aangiften van geboortes, aangifte van overlijden
- Het sluiten huwelijken en geregistreerde partnerschappen
- Het organiseren van de verkiezingen, de verkiezingsuitslag en het verzorgen van de communicatie rondom de verkiezingen
- Verlenen van vergunningen wat betreft APV, bijzondere wetten, collectes, evenementen, drank en horeca, standplaatsen, en wapenverloven
- Handhaven

- Al onze inwoners en klanten worden tijdens de openingstijden van het gemeentehuis te woord staan, fysiek, per mail of per telefoon.
- Content advies en content beheer voor website, antwoordportaal, intranet en de schermen in de hal.
- Het geven van advies op het klantgericht maken van zowel het proces als van de teksten op website, in brieven en dergelijke.
- Het uitbreiden en verbeteren van onze online dienstverlening.
- Onze (online) dienstverlening inwonersgericht inrichten
- Bodetaken "nieuwe stijl" afstemmen met Connectie en implementeren / borgen

Specifieke activiteiten 2021

Wettelijke verplichtingen:

- Wet digitale toegankelijkheid: Volgens de [wet digitale overheid](#) moeten websites een [toegankelijkheidsverklaring](#) hebben. Deze zijn in 2020 opgesteld. Niet alle content hoeft direct digitaal toegankelijk te zijn. In de verklaring staat welke maatregelen de organisatie neemt, inclusief een planning, om de website toegankelijk te maken en te houden. In 2021 worden volgens deze planning websites toegankelijk gemaakt.
- Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer: deze wet treedt 1-1-2021 in werking. Vervolgens moet de gemeente beginnen met het voorbereiden en implementeren van deze maatregelen.
- Uitvoering geven aan Landelijke Aanpak Adreskwaliteit
- Corona maatregelen treffen zodat de Tweede kamer verkiezingen op 17 maart 2021 veilig kunnen plaatsvinden.

Wet digitale toegankelijkheid

Op 23 sept. 2020 voldoen wij aan de wet digitale toegankelijkheid omdat wij een toegankelijkheidsverklaring hebben. Om daadwerkelijk te weten hoe wij er voor staan met de digitale toegankelijkheid laten wij www.Renkum.nl eind 2020 toetsen op de WCAG 2.1.AA eisen. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek stellen we een plan van aanpak op voor het verbeteren van de digitale toegankelijkheid. Voor de uitvoering van het plan van aanpak zal externe expertise ingehuurd moeten worden. Hiervoor vragen wij extra € 33.000 aan in 2021.

Verbeteren van de dienstverlening

- Het content beheerplan maken en implementeren in de organisatie.
- Applicatie Portaal implementeren en verfijnen zodat werkzaamheden en dienstverlening verder gedigitaliseerd kunnen worden.
- Implementeren van een nieuwe telefooncentrale.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Wij voldoen aan de modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Wij voldoen aan de wet digitale toegankelijkheid
Er komen 7 nieuwe digitale diensten bij
Uitvoering pilot aansluiting Berichten box mijnoverheid.nl heeft niet plaats gevonden

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet digitale toegankelijkheid	Visie op dienstverlening
Wetsvoorstel Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.	Servicenormen externe dienstverlening

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	1.111	894	902	867	853	1.039
Baten	451	332	364	337	305	533
Saldo van baten en lasten	-660	-563	-538	-529	-548	-506
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-660	-563	-538	-529	-548	-506

3B Dorpsgericht werken

Doel

We stemmen onze inzet af op de behoeften van de inwoners in de dorpen. Doordat we samenwerken met inwoners, ondernemers en organisaties, geven we ruimte aan initiatieven uit de samenleving.

Reguliere activiteiten

Dorpsgericht werken

De notitie Dorpsgericht werken met participatie is in 2019 vastgesteld. De uitvoering en toepassing vindt plaats als onderdeel van de reguliere activiteiten en de uitvoering van beleid en projecten binnen de verschillende programma's. Daarmee wordt dorpsgericht werken een onderdeel van de manier van werken in Renkum. Daarbij voldoen we aan de volgende randvoorwaarden:

- Ken je dorp.
- Data verzamelen en gegevens bekend.
- Waarderende gesprekken voeren.
- Beleid en uitvoering dicht bij elkaar organiseren.

Specifieke activiteiten 2021

Voor dit product zijn er geen specifieke activiteiten voor 2021. Dorpsgericht werken wordt toegepast in de uitvoering van beleid en projecten in de overige programma's.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
	Besturingsfilosofie Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	37	53	58	58	58	58
Baten						
Saldo van baten en lasten	-37	-53	-58	-58	-58	-58
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-37	-53	-58	-58	-58	-58

3C Organisatie en bedrijfsvoering

Doel

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een Renkumse samenleving waarin iedereen optimaal kan samenleven. Dit doen we door aan te sluiten bij de verwachtingen, ontwikkelingen en vraagstukken in onze gemeente. Dat vraagt van de organisatie om continu alert te zijn op ontwikkelingen en te toetsen of de manier waarop wij onze doelen willen bereiken nog passend en meest effectief is. Deze strategie leidt tot een optimale inzet van middelen, het bereiken van organisatiedoelen en het borgen van de zelfstandigheid van de organisatie. Maar dit vraagt ook om het maken van keuzes en aanpassingsvermogen van de organisatie.

Deze werkwijze moet ons DNA worden waarbij gehandeld wordt vanuit mogelijkheden en passende oplossingen, we de kracht van de samenleving optimaal weten te benutten en zorgen dat zaken worden gerealiseerd zonder dit over te nemen.

Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat onze bedrijfsvoering op orde is. Alleen vanuit een stabiele (financiële) basis kan de organisatie inspelen en meebewegen met veranderingen.

Reguliere activiteiten

- We zorgen voor een vitale organisatiecultuur en zijn een goede werkgever met aandacht voor de medewerker en het proces, waarin eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt, opdrachten helder zijn, medewerkers wendbaar zijn en vanuit mogelijkheden kijken naar de vraagstukken die op hen afkomen, met ondersteunende processen die het gebruiksgemak vergroten;
- We weten de benodigde capaciteit en kwaliteit aan onze organisatie te binden;
- We zorgen voor financiële duurzaamheid door het voeren van verantwoord financieel beleid;
- We zorgen voor continuïteit voor onze dienstverlening door te zorgen dat onze processen en systemen op orde zijn en waar nodig de samenwerking met anderen op te zoeken;
- We digitaliseren om slimmer te werken, benutten data om betere dienstverlening te kunnen bieden en gaan zorgvuldig om met (privacygevoelige) informatie.

Specifieke activiteiten 2021

Organisatieontwikkeling

Om wendbaar te kunnen zijn op het aansluiten op initiatieven, nieuwe wet- en regelgeving en in samenwerkingsverbanden is het eerst nodig om de basis verder op orde te brengen, resultaat gericht te werken, te investeren in medewerkers en tijd vrij te maken om te kunnen ontwikkelen. Dit vraagt keuzes maken, faseren en prioriteren.

Het huidige organisatieontwikkel-traject vraagt nog zeker twee jaar, de organisatie heeft hiervoor een routekaart opgesteld waarlangs gefaseerd verder wordt gebouwd aan de organisatie. De afgelopen periode lag de focus op het in control komen. De komende twee jaar zal de focus worden gelegd op het bouwen aan een vitale organisatie met goed werkgeverschap als belangrijkste speerpunt.

We ronden de activiteiten af vanuit de vier pijlers Leiderschap, Resultaatgerichtheid, in Control en Vitale organisatie. De thema's blijven onverminderd van belang voor de organisatie en komen voor de volgende fase van de organisatieontwikkeling terug in de vastgestelde waarden. Door deze waarden te vertalen naar bijbehorend gedrag en het dagelijkse werk wordt de nieuwe manier van werken ook daadwerkelijk ons nieuwe DNA.

Om als organisatie het reguliere werk, de noodzakelijke organisatieontwikkeling en de taakstellingen te kunnen realiseren is op onderdelen tijdelijk en deels structureel extra capaciteit nodig. In paragraaf 5 Bedrijfsvoering wordt dit verder toegelicht.

Voortzetting Basis op orde:

- processen op orde & optimaliseren: In 2020 is gestart met een project om verbeteringen in onze werkprocessen te bedenken én door te voeren. Dit project loopt door in 2021 en de implementatie van verbetervoorstellen zal geheel 2021 doorlopen;
- doorontwikkeling managementinformatie;
- benchmark uitvoeren Vensters op bedrijfsvoering/ dienstverlening;
- verder terugdringen van ons ziekteverzuim.

Goed werkgeverschap inclusief flexibele werkconcepten:

- organisatievisie uitdragen en de bijbehorende waarden doorvertalen in de organisatie met specifieke gedragswaarden per team;
- trainingsprogramma medewerkers gericht op de organisatiewaarden;
- strategisch personeelsbeleid incl. thuiswerkbeleid en strategische personeelsplanning;
- minimaal noodzakelijke maatregelen (arbotechnisch, modernisering) treffen t.a.v. de inrichting van de (thuis)werkplek en het faciliteren van medewerkers;
- investeren in de gesprekscyclus met medewerkers gericht op vitaliteit en ontwikkeling.

Wettelijke ontwikkelingen:

Wet elektronische publicaties

Op 1 januari 2021 treedt de Wet elektronische publicaties in werking. De wet houdt in, dat wettelijk verplichte bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten in het officieel elektronisch publicatieblad DROP (www.overheid.nl) moeten worden gedaan. Uiterlijk eind 2021 moeten alle actuele beleidsregels van gemeente Renkum op overheid.nl zijn gepubliceerd.

Een gemeentebreed projectmatige aanpak wordt ondersteund met externe deskundigheid hiervoor wordt een budget van € 50.000 aangevraagd.

Wet open overheid (Woo)

De behandeling van het wetsvoorstel wordt na de zomer van 2020 verwacht. Als het wetsvoorstel wordt aangenomen zal de Woo waarschijnlijk in 2022 in werking treden. De jaren daarna moeten steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar worden gemaakt. Omdat dit veel werk en aanpassing van systemen kost, gebeurt dit in kleine stapjes. Dit zal worden meegenomen in de perspectiefnota 2021

Beleidsindicatoren en kengetallen

Outcome	2019	Doel 2021
Ziekteverzuimpercentages:		
Verzuim meer dan 365 dagen	2,73	*1,70
Verzuim 43-365 dagen (lang)	3,20	*2,80
Verzuim 8-42 dagen (middel)	0,58	0,50
Verzuim 1-7 dagen (kort)	0,74	0,65
* Doel afname in 2021		
Medewerkersonderzoek		
	2019	Doel 2021
Werkplezier	6,6	7,1
Bevlogenheid	7,1	7,5
Werkgeverschap	6,4	6,8
N.a.v. de resultaten worden ook onderstaande extra opgenomen		
Werkdruk	5,1	6,0
Informatievoorziening & communicatie	5,2	6,0
Loopbaanontwikkeling	5,6	6,2

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet elektronische publicaties	Koersplan Renkum 2020
Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).	Besturingsfilosofie Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	11.771	12.661	11.966	11.567	11.292	11.262
Baten	415	216	91	8	8	8
Saldo van baten en lasten	-11.357	-12.446	-11.875	-11.559	-11.284	-11.254
Mutatie reserve	354	237	97	65	-7	-32
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-11.002	-12.209	-11.778	-11.494	-11.291	-11.287

3D Huisvesting / Gemeentehuis

Doel

We willen goede en laagdrempelige huisvesting, die de interactie met de samenleving versterkt en die medewerkers op een moderne manier faciliteert bij het uitvoeren van hun taken. Huisvesting waarbij openheid, multifunctionaliteit en duurzaamheid belangrijke kernwaarden zijn.

Het gemeentehuis moet een plek zijn waar samenwerking en uitwisseling tussen bestuur, medewerkers en iedereen die in het huis van de gemeente komt (net)werken wordt gestimuleerd.

Reguliere activiteiten

Gemeentehuis en Veentjesbrug

Zolang het traject huisvestingsvisie loopt worden voor het gemeentehuis, fractiehuis en de toren en op de gemeentewerf alleen het hoognodige onderhoud uitgevoerd. Ook worden calamiteiten en klachten verholpen, zodat de bedrijfsvoering geen gevaar loopt

Specifieke activiteiten 2021

Huisvesting gemeentelijke organisatie: gemeentehuis en gemeentewerf

Gezien de gemeentelijke financiën en de politiek/maatschappelijke gevoeligheid ten aanzien van het gemeentehuis zullen wij:

- Uitwerken welke aanpassingen er nodig zijn om het gemeentehuis nog 5 -10 jaar te gebruiken. Zowel qua technische functionaliteit als om goed en gezond te kunnen werken.
- Een voorstel uitwerken voor aanpassing van de gemeentewerf, daarbij uitgaande van (ver)nieuwbouw op de huidige locatie.

Uitgangspunt is dat dit samen past in het bestaande renovatiebudget.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Visie huisvesting gemeente (werf en gemeentehuis) incl. scenariostudie	uitvoering	2020/2021
Onderhoud conform conditiemeting Nen 2767 conditieklaas 3		

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Woningwet	Vastgoedplan-beleidsdeel (februari 2020)
Wet Milieubeheer	Vastgoedplan-uitvoeringsdeel (2021)
Arbowetgeving	Routekaart Renkum Energieneutraal 2040
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	Uitvoeringsprogramma Klimaatneutraal
	Milieunota

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	456	387	337	327	498	566
Baten	19	17	17	17	17	17
Saldo van baten en lasten	-437	-370	-320	-310	-481	-549
Mutatie reserve	2	16	-61	-36	-37	-38
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-435	-354	-381	-346	-518	-587

3E Samenwerkingsverbanden

Doel

We gaan samenwerkingsverbanden aan om als zelfstandige gemeente onze wettelijke en opgedragen taken goed te kunnen vervullen en om een bijdrage te leveren aan regionale ontwikkelingen.

Reguliere activiteiten

Ingezette paden van regionale samenwerking worden verder benut en versterkt. Dit vermindert de kwetsbaarheid van de eigen organisatie en komt tegemoet aan de te leveren kwaliteit en continuïteit. Vervolgstappen op (regionale) samenwerking of uitbesteding zijn mogelijk, zeker waar sprake is van geoptimaliseerde administratieve uitvoeringsprocessen.

- Onze uitvoeringstaken op het gebied van inkoop en aanbesteding, ICT, facilitaire zaken en frontoffice, documentaire informatievoorziening, personeels- en salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties, en secretariaat worden uitgevoerd

door de gemeenschappelijke regeling De Connectie (samen met de gemeenten Arnhem en Rheden)

- Het beheren van onze (oude) archiefbescheiden en collecties wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief
- We voeren onze opdrachtgevende rol uit richting De Connectie en het Gelders Archief
- Verwerven van subsidies voor projecten via het Intergemeentelijk Subsidiebureau

Specifieke activiteiten 2021

De Connectie:

- Opstellen meerjarenvisie 2021 - 2025;
- Realiseren harmonisatie- en standaardisatie agenda;
- Implementatie programma 2!Connect binnen gemeente Renkum;
- Vaststellen en monitoren servicenormen dienstverlening.

Verstreckte samenwerking regio Arnhem-Nijmegen

De bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de versterkte samenwerking (het regiobureau) wordt volgens de voorstellen voor de versterkte regio (zoals nu bekend) € 2,50 per inwoner (dit was €0,88 per inwoner). Naast deze basisbijdrage blijft de bijdrage van €1 per inwoner voor The Economic Board (vooralnog) in stand. Dit betekent voor ons een basisbijdrage van in totaal € 109.683. Dit is in 2021 en 2022 € 27.000 meer dan onze huidige bijdrage aan de regio en m.i.v. 2023 € 50.827.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2019	Doel
Servicenormen dienstverlening Connectie	-	vastgesteld
Kwaliteit dienstverlening door Connectie o.b.v. servicenormen	-	voldoende
Outcome	2019	Doel
Begrotingen van gemeenschappelijke regelingen die tijdig worden aangeleverd	87,5%	100%

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Wet gemeenschappelijke regelingen	Besturingsfilosofie Renkum
	Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd
	Auditrapport De Gemeente Renkum en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	528	251	234	234	258	258
Baten	464					
Saldo van baten en lasten	-65	-251	-234	-234	-258	-258
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-65	-251	-234	-234	-258	-258

3F Goed bestuur

Doel

We zijn een betrouwbaar en professioneel openbaar bestuur: het is belangrijk dat inwoners weten wat zij van ons kunnen verwachten.

Reguliere activiteiten

- De raad legt contacten met inwoners en geeft ruimte aan hun ideeën door hen actief uit te nodigen voor Raadsontmoetingen.
- De raad geeft invulling aan zijn toezichthoudende taak door op een transparante wijze verantwoording af te leggen over raadsbesluiten en beleid.

Specifieke activiteiten 2021

Samenwerken aan goed bestuur

In 2021 werken we aan verduidelijking van wat we als griffie, college en raad onder goed bestuur verstaan, aan verduidelijking van onze rollen en verantwoordelijkheden daarin en hoe we daarin samenwerken. Daarbij helpt het ook te verhelderen hoe we inwonerparticipatie en democratische legitimering vormgeven in onze processen van beleids- en besluitvorming. Want de keuzes die we daarin maken hebben effect op de inzet die we vragen van inwoners, bestuurders en ambtenaren.

Een toekomstbestendig Renkum

Deze investering in de verbetering van onze bestuurscultuur is nodig maar neemt de aanhoudende kwetsbare financiële situatie en de grote onzekerheid waarmee elk toekomstperspectief op dit moment gepaard gaat, helaas niet weg. Daarom willen we ook samen met de Provincie onderzoeken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn, om de gemeente Renkum toekomstbestendig te organiseren. Dit onderzoek resulteert in scenario's die voor het einde van deze raadsperiode van input kunnen dienen voor een volgende raadsperiode. Hiervoor nemen we geen middelen op maar willen we eerst met raad en Provincie Gelderland in gesprek.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	
Totaal aantal geplande raadsontmoetingen voor 2021	16
Aantal geplande raadsontmoetingen in 2021 speciaal voor inwoners	8

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving	Gemeentelijk beleid
Aangepast Reglement van orde voor de vergadering van de raad	Besturingsfilosofie Renkum
Aangepaste Verordening op de raadcommissies	Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd
Verordening op de Rekenkamercommissie	Nota Burgerparticipatie
	Rapport Modernisering Vergaderstelsel
	Spelregels Raadsontmoetingen

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	1.307	1.314	1.319	1.269	1.219	1.219
Baten						
Saldo van baten en lasten	-1.307	-1.314	-1.319	-1.269	-1.219	-1.219
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.307	-1.314	-1.319	-1.269	-1.219	-1.219

Paragrafen

- In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bepaald dat in de begroting een aantal verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten.
- Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan gebundeld weer te geven. Hiermee wordt van deze onderdelen een dwarsdoorsnede gegeven van alle programma's.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moet de begroting de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen hebben we een paragraaf subsidies opgenomen.

1. Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

De Gemeentewet onderscheidt twee soorten lokale heffingen:

- Gemeentelijke belastingen. Het kenmerk van belasting is dat tegenover de aan de overheid verschuldigde betaling geen direct aanwijsbare individuele tegenprestatie staat. De opbrengst van de belastingen belandt in beginsel in de algemene middelen van de gemeente en zijn dus vrij besteedbaar. De hoogte van de tarieven van belastingen is in beginsel niet wettelijk beperkt.
- Gemeentelijke rechten of retributies. Het kenmerk van retributies is dat tegenover de aan de overheid verschuldigde betaling een direct aanwijsbare tegenprestatie staat. Die tegenprestatie kan bestaan uit een product of een dienst. De tarieven voor de retributies mogen maximaal kostendekkend worden vastgesteld (artikel 229b Gemeentewet).

De gemeentelijke rechten of retributies worden onderverdeeld in retributies en leges. Bij retributies gaat het om de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing). Bij leges gaat het om de levering van individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van deze producten.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven voor belastingen, retributies en leges. De in deze begroting genoemde tarieven zijn voorlopige tarieven. De definitieve vaststelling vindt namelijk plaats bij de vaststelling van de diverse belasting- en legesverordeningen in december 2020.

Belastingen

De gemeente Renkum onderscheidt de volgende belastingen:

- Onroerende zaakbelasting
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de uitgangspunten voor de tariefstelling van deze belastingen. Vervolgens komen achtereenvolgens de genoemde belastingen aan de orde.

Uitgangspunten tariefstelling

De uitgangspunten voor de jaarlijkse tariefstelling voor de belastingen is als volgt vastgesteld:

- Een trendmatige verhoging op basis van het inflatiepercentage voor de materiële consumptie (1/2) en lonen en salarissen (1/2) volgens de septembercirculaire;
- Bijstelling van de trendmatige verhoging achteraf op basis van actuele gegevens over het inflatiepercentage voor de achterliggende jaren (maximaal 2 jaar) volgens de laatste circulaire Gemeentefonds.

De inflatiepercentages volgens de MEV-cijfers september 2020 worden dus toegepast als uitgangspunt voor de tariefvaststelling voor 2021. In deze circulaire zijn inflatiepercentages opgenomen uit de Macro Economische Verkenning, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het inflatiepercentage voor de materiële consumptie en het inflatiepercentage voor lonen en salarissen. Op basis van deze uitgangspunten is de noodzakelijke trendmatige verhoging van de tarieven voor 2021 als volgt becijferd:

Inflatie Septembercirculaire Gemeentefonds	2019	2020	2021
<i>Getallen in %</i>			
Materiële consumptie	2,50	1,50	1,50
Lonen en salarissen	3,20	4,60	0,60
Totaal (gem.)	2,85	3,05	1,05
Toegepast Begroting 2020	2,45	2,05	0,00
Tarief	0,40	1,00	1,05
Cumulatief	0,40	1,40	2,45

Op basis van het voorgaande bedraagt de trendmatige verhoging van de tarieven voor 2021 in totaal 2,45%.

Belastingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Tarieven 2021

OZB-heffing is een percentage van de waarde

- De onroerendezaakbelasting (OZB) is met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.
- De OZB-inkomsten worden, conform bestaand beleid, verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,45%. Deze inflatie bedraagt € 177.000 en wordt toegevoegd op de stelpost loon- en prijsstijgingen.
- In de meerjarenbegroting 2020 is de OZB vanaf 2021 met € 283.000 extra verhoogd (3,9%). De totale opbrengst bedraagt hierdoor € 7.683.000.
- In het dekkingsplan is aangegeven om de OZB daarnaast nog met een € 1.000.000 te laten stijgen (13,85%). Hierdoor komt de totale opbrengst uit op € 8.683.000.

Bij de berekening van de tarieven 2021 is uitgegaan van een verwachte waardestijging van de woningen met 7,0% en een waardestijging van niet-woningen met 1,0%.

Het bovengenoemde betekent dat de tarieven wijzigen om de opbrengst van € 8.683.000 in 2021 te kunnen realiseren. In december 2020 worden de definitieve tarieven vastgesteld.

De OZB-tarieven 2021 op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn weergegeven in de volgende tabel.

Tarief OZB	2021 Tarief in % van de waarde onroerend goed	2020 Tarief in % van de waarde onroerend goed
Woning		
Eigenaar	0,1281	0,1139
Niet-woning		
Eigenaar	0,3555	0,2986
Gebruiker	0,2828	0,2335
Totaal	0,6383	0,5321

Opbrengsten OZB

In de volgende tabel zijn de geraamde/gerealiseerde opbrengsten voor de OZB opgenomen.

Opbrengsten OZB Bedragen x € 1.000	2021	2020	2019	2018
Woning				
Eigenaar	5.965	4.958	4.836	4.479
Niet-woning				
Eigenaar	1.680	1.396	1.390	1.304
Gebruiker	1.038	849	833	794
Totaal	2.718	2.245	2.223	2.098
Totaal	8.683	7.203	7.059	6.577

Hondenbelasting

Tarieven

De tarieven worden voor 2021 op basis van de inflatie verhoogd en worden weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 10 cent).

Hondenbelasting Bedragen in euro's	2021	2020	2019	2018
Eerste hond	68,80	67,20	65,70	64,80
Tweede hond	114,80	112,10	109,60	108,20
Derde en volgende hond	160,90	157,00	153,60	151,50
Stijging t.o.v. vorig jaar	2,45%	2,25%	1,35%	3,2%

De geraamde opbrengsten hondenbelasting bedragen o.b.v. bovengenoemde tarieven € 190.600.

Toeristenbelasting

Tarieven

De tarieven worden voor 2021 op basis van de inflatie verhoogd en worden weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting	2021	2020	2019	2018
<i>Bedragen in euro's</i>				
Tarief per overnachting voor:				
Hotels	2,15	2,10	2,05	1,90
Campings en B&B	1,20	1,15	1,15	1,05
Stijging t.o.v. vorig jaar				
hotels	2,4%	2,4%	7,9 %	0,0%
campings en B&B	4,3%	0,0%	9,5 %	0,0%

Opbrengsten

De geraamde opbrengsten voor de toeristenbelasting 2021 bedragen € 477.400.

Afvalstoffenheffing

Retributies

Met ingang van 2006 kent de gemeente Renkum de Afvalstoffenheffing en de Rioolheffing als retributies.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt dat de kosten voor 100% gedekt moeten worden door de inkomsten.

Daarbij wordt rekening gehouden met de volgende kosten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product 2N. Afvalverwijdering en -verwerking;
- straatreiniging;
- 100% van de kwijtscheldingen over de Afvalstoffenheffing;
- toegerekende overhead;
- De compensabele btw met betrekking tot product 2N. Afvalverwijdering en -verwerking.

Tarieven

In 2017 is overgegaan naar een nieuwe manier van inzamelen. Bij het nieuwe betalingssysteem wordt uitgegaan van het in rekening brengen van het vastrecht per aansluiting inclusief een gemiddeld aantal aanbiedingen per jaar. Na afloop van het kalenderjaar vindt de afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanbiedingen over het voorgaande jaar. Tegelijkertijd ontvangt men de aanslag van het vastrecht voor het nieuwe jaar.

De tarieven moeten stijgen om de hogere lasten van € 135.000 op te vangen.

De oorzaak van de hogere lasten 2021 zijn:

- Geen onttrekking meer uit de voorziening afvalstoffenheffing
- Dalende inkomsten papierinzameling
- Indexeringen en stijgende verwerkingskosten ABS
- Lagere opbrengst PMD
- Geen invoer PMD klike per 2021
- Veegkosten bij straatreiniging

- Wekelijkse GFT inzameling tijdens de drie zomermaanden
- Actiepunten uit het afvalbeleidsplan 2021

De totale opbrengst afvalstoffenheffing voor 2021 moet hierdoor € 4.007.000 bedragen.

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de voorziening per 31-12-2021 op € 335.000 uitkomt. Dit is lager dan vorig jaar was verwacht. Dit betekent dat de voorziening niet gebruikt kan worden om eventuele tariefstijgingen op te vangen.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

De egalisatievoorziening afvalstoffenheffing vertoont per 31 december 2019 een saldo van € 487.000. Hieronder wordt de begroting van het verloop van de egalisatievoorziening weergegeven:

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing <i>Bedragen</i>	Mutaties	Stand per 31 december
Stand 31-12-2019		487.000
Onttrekking 2020	152.000	
Stand 31-12-2020		335.000
Onttrekking 2020	0	
Stand 31-12-2021		335.000
Onttrekking 2021	0	
Stand 31-12-2022		335.000

Hieronder worden de aanpassingen van de tarieven voor 2021 weergegeven.

Structurele aanpassing tarieven

De tarieven voor 2021 op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn weergegeven in de volgende tabellen.

Vastrecht <i>Bedragen in euro's</i>	2021	2020
Tarieven		
1-persoon	224,70	215,90
2-persoons	242,30	232,40
3-persoons of meer	264,30	253,10

Variabel	2021	2020
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarieven		
Laagbouw		
Per aanbieding restafval met een 140 liter restafval klike	4,05	4,05
Per aanbieding restafval met een 240 liter restafval klike	6,75	6,75
Hoogbouw		
Per aanbieding restafval met een zak van 60 liter	1,36	1,36
Per aanbieding restafval met een zak van 30 liter	0,68	0,68

In bepaalde hoogbouw (serviceflats) komt het ook voor dat de huishoudens niet zelfstandig het afval in de ondergrondse containers deponeren. Hierbij wordt alleen een vast bedrag aan afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De tarieven voor de serviceflats bedragen dan:

Afvalstoffenheffing serviceflats	2021	2020
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarieven		
1-persoon	262,30	253,10
2-persoons	295,60	285,30
3-persoons of meer	319,50	308,30

Om de nieuwe tarieven te kunnen vergelijken met de huidige tarieven is er een aanname gemaakt van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit is voor klike's gemiddeld 5,6 keer voor een één persoon-, 9,0 keer voor een twee persoons- en 11,7 keer voor een 3 of meer persoons huishouden. Omgerekend komt dit uit op de volgende bedragen:

Afvalstoffenheffing	2021	2020	2019	2018
<i>Bedragen in euro's</i>				
Tarieven				
1-persoon	251,16	242,36	224,00	214,60
2-persoons	284,83	274,93	254,70	244,00
3-persoons of meer	319,58	308,38	285,80	273,70
Wijziging t.o.v. vorig jaar	3,6%	8,0%	4,4%	4,5%

Opbrengsten

De geraamde opbrengsten voor de afvalstoffenheffing 2021 op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedragen € 4.007.000.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingpercentage afvalstoffenheffing over 2021 weer.

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten	2021
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
<i>Afvalverwijdering en verwerking</i>	
Doorberekende salarissen	105
Afschrijvingen	130
Toegerekende rente	48
Directe lasten	3.020
Onttrekking uit de voorziening afval	0
Overige inkomsten	- 367
<i>Subtotaal</i>	<i>2.936</i>
Toe te rekenen overhead	146
BTW	595
Straatreiniging	185
Kwijtscheldingen	145
Totaal	4.007
Dekkingspercentage inkomsten	100%

Rioolheffing

uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product 3D. Riolering en Water;
- 100% van de kwijtscheldingen over de Rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten van de uitvoering van de bijbehorende belastingtaken;
- Toerekening overhead;
- BTW.

Op basis van 'Water stroomt' (vGRP+ 2016-2020) worden de tarieven voor de rioolheffing berekend. Hierbij is uitgegaan van 5,2% inflatie op basis van inflatiecijfer juli 2020 GWW vloeibaar en een extra stijging, conform vGRP+ 2016-2020, van 0,29% van de opbrengsten.

Verder is er een toename van de overhead van € 27.000 waardoor de heffing met 0,7% stijgt.

Daarnaast wordt de rekenrente verlaagd van 2,25% naar 2,00%. Hierdoor worden de tarieven weer verlaagd met 0,8%.

Omdat de tarieven van niet-woningen zijn bevroren zullen de tarieven van woningen met 6,0% stijgen op de geïndexeerde opbrengst te kunnen realiseren.

De tarieven worden daarmee als volgt:

Tarieven rioolheffing	2021	2020	2019
<i>Bedragen in euro's</i>			
Woning			
Eigenaar, per aansluiting per jaar	120,79	113,08	98,51
Gebruiker, 1 persoon	76,08	71,23	62,13
Gebruiker, 2 personen	152,16	142,46	124,25
Gebruiker, 3 of meer personen	228,24	213,69	186,38
Niet-woning			
Eigenaar per aansluiting per jaar	353,38	353,38	353,38
Gebruiker, per 250 m ³ afgevoerd water	192,70	192,70	192,70
Stijging t.o.v. vorig jaar (eigenaar woningen)	6,8%	14,8%	4,5%
Stijging t.o.v. vorig jaar (gebruiker woningen)	6,8%	14,7%	4,5%

De geraamde opbrengsten voor de rioolheffingen 2021 op basis van bovengenoemde tarieven bedragen € 4.242.000.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage van de inkomsten over 2021 weer.

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten	2021
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
Water en Riolering	
Doorberekende salarissen	316
Toegerekende tractie	14
Afschrijvingen	459
Toegerekende rente	263
Directe lasten	570
Investeringen direct ten laste van exploitatie	764
Onttrekking uit of storting in de voorziening riolering	561
Overige inkomsten	- 30
Subtotaal water en riolering	2.917
Toe te rekenen overhead	438
BTW (alleen over de lasten in exploitatie)	282
Kwijtscheldingen	72
Totaal water en riolering	3.709
Straatreiniging (50%)	
Doorberekende salarissen	88
Toegerekende tractie	19
Directe lasten	250
Subtotaal straatreiniging	357
Toe te rekenen overhead	122
BTW	54
Totaal straatreiniging	533

Kosten c.q. toe te reken kosten en opbrengsten <i>Bedragen in € 1.000</i>	2021
Totaal	4.242
Dekkingspercentage inkomsten	100%

Lastendruk per huishouden

Op basis van het voorgaande zijn berekeningen gemaakt van de ontwikkeling van de lastendruk voor

onze burgers. In onderstaand overzicht worden voorbeelden van twee varianten weergegeven, namelijk:

A. Van een gezin van 4 personen die eigenaar is van een woning met een WOZ waarde van € 301.700 in 2021 en € 282.000 in 2020 (gemiddelde gemeente Renkum);

B. Van een gezin van 3 personen die een woning huurt.

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij A. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>	2021	2020
Onroerend zaakbelasting, eigenaar	386,48	321,20
Afvalstoffenheffing	319,58	308,38
Rioolheffing	349,03	326,77
Totaal	1.055,09	956,35
Mutatie t.o.v. vorig jaar	10,3%	

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij B. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>	2021	2020
Afvalstoffenheffing	319,58	308,38
Rioolheffing	228,24	213,69
Totaal	547,82	522,07
Mutatie t.o.v. vorig jaar	4,9%	

Leges

Binnen de gemeente Renkum worden leges geïnd voor:

- de producten van burgerzaken (waaronder paspoorten, rijbewijzen, huwelijken);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen, WABO);
- lijkbezorgingsrechten;
- marktgelden;
- overig.

In eerste instantie worden de leges verhoogd op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling.

Daarnaast worden de leges bepaald op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk gestreefd moet worden naar 100% kostendekking.

Huren en pachten

De huurcontracten worden verhoogd conform het ConsumentenPrijsIndexCijfer (CPI).

Voor 2021 wordt de volgende verhoging gehanteerd (juli 2020/juli 2019)= $108,70/106,90 = 1,0168$

Huren voor woningen worden verhoogd met het maximaal wettelijk %. Dit wordt ook toegepast bij de verhoging voor de sporttarieven.

Weilanden en landbouwgronden worden verhoogd op basis van pachtnormen besluit.

Kwijtscheldingen

- De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en retributies te verlenen.
- Kwijtschelding kan worden verleend voor Afvalstoffenheffing en Rioolheffing huishoudens.
- Er is sprake van zogenaamde automatische kwijtscheldingen en kwijtschelding op basis van aanvraag.
- De automatische kwijtschelding wordt verleend, wanneer de inwoner het voorgaande jaar ook kwijtschelding ontvangen heeft en er voldaan wordt aan de kwijtscheldingsnormen van de VNG.
- Elke inwoner die automatische kwijtschelding heeft, wordt in december opnieuw door het Inlichtingenbureau getoetst aan de hand van de criteria voor kwijtschelding.
- De aanvragen voor kwijtscheldingen worden beoordeeld op basis van de inkomens- en vermogensnormen van de VNG. Het Inlichtingenbureau voert hiervoor de automatische toets voor kwijtscheldingen uit.
- De kwijtschelding van Afvalstoffenheffing, Hondenbelasting en Rioolheffing worden verdisconteerd in de desbetreffende tarieven.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op ons weerstandsvermogen in 2021. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de op basis van het BBV en onze financiële verordening verplichte kengetallen opgenomen in deze paragraaf.

Beleid

De hoofdlijnen van ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum, die op 28 juni 2017 door uw Raad is vastgesteld. De verdere uitwerking vindt jaarlijks plaats in de begroting.

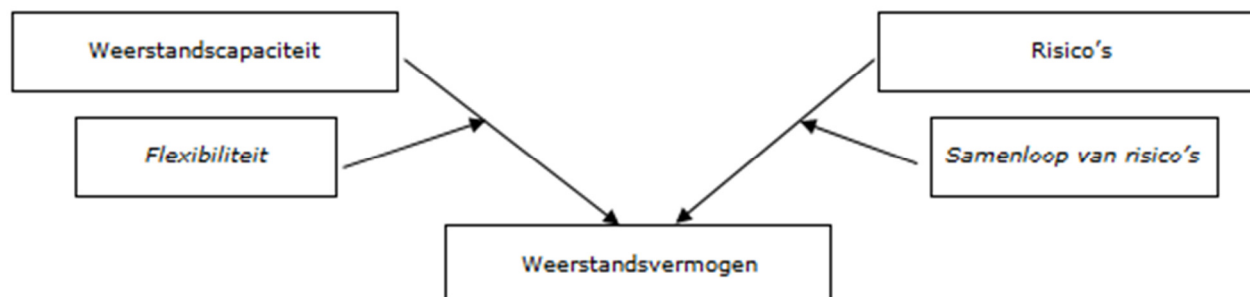
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning- & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt, is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente en zal aanvullend worden ingegaan op enkele financiële kengetallen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers wil aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

Onze weerstandscapaciteit voor de jaren 2020 tot en met 2024 is als volgt:

Weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Bedragen x € 1.000						
Structurele capaciteit						
Onbenutte belastingcapaciteit		1.260				1.260
Begrotingsruimte						
Kostenreductie						
Totaal structureel	0	1.260	0	0	0	1.260
Incidentele capaciteit						
Post onvoorzien	0	95	95	95	95	380
Weerstandreserve	4.076					4.076
Stille reserves						0
Begrotingsruimte *)						0
Reservering accres 2022			251			251
Kostenreductie						0
Totaal incidenteel	4.076	95	617	95	95	4.707
Totaal weerstandscapaciteit	4.076	1.355	346	95	95	5.967

*) De positieve saldo met ingang van 2022 worden jaarlijks toegevoegd aan de vrije algemene reserve, zodat deze herstelt van de inzet in 2021. Om die reden worden deze bedragen niet meegeteld voor het weerstandsvermogen.

Risico's

Voor de inventarisatie van risico's zijn de risico's ingedeeld naar de programma's in de jaarstukken. Niet alle risico's zijn daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostencalculatie een post onvoorzien is opgenomen.

Van de risico's is beoordeeld:

- of het een incidenteel (I) of structureel (S) risico betreft;
- wat de kans is dat het risico zich voordoet op een schaal van 1 (zeer klein) tot 5 (zeer groot);
- wat het financiële gevolg van het risico is van een schaal van 1 (€ 0 - € 25.000) tot 5 (meer dan €250.000);
- de totale score door de kans te vermenigvuldigen met het financiële gevolg;
- hoe het risico zich geeft ontwikkeld na de vorige rapportage (gestegen +; gelijkgebleven =; gedaald -/-)
- met welk risicobedrag is gerekend voor 2021.

P	Risico	Omschrijving	I/ S	Kan s	Omvan g	Scor e	Ontwikkelin g	Bedrag 2021
1	Wmo en jeugdwet	Vraag kan hoger liggen dan de verwachte zorgconsumptie. Taakstelling Sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.	I	5	5	25	+	311.000
1	Doordecentr a-lisatie Beschermd wonen	Financieel risico komt langs een ingroeipad van 10 jaar ten laste van de gemeente	S	5	5	25	+	Opbouw miv 2022
1	Inkomens- voorziening	In 2018 en 2019 is een bestandsdaling gerealiseerd die het grootste deel van de taakstelling voor 2021 heeft gehaald. De verwachting is een bescheiden stijging in 2020 door oplopende werkloosheid veroorzaakt door de Coronapandemie. Hiermee liggen we op koers om de geraamde ombuiging te realiseren. De mate waarin dit uiteindelijk realiseerbaar zal blijken is afhankelijk van de macro- economische ontwikkelingen, de lange termijn impact van de Coronapandemie en de mate waarin het macrobudget BUIG meebeweegt met deze ontwikkelingen. De lasten van bijstand worden begroot op het toegekende rijksbudget plus het maximale eigen risico voor de gemeente -/- de afgesproken	I	2	5	10	=	255.000

P	Risico	Omschrijving	I/ S	Kan s	Omvan g	Scor e	Ontwikkelin g	Bedrag 2021
		effecten van de bestuursopdracht.						
1	Bedrijfs- kredieten TOZO	Risico dat een deel van de verstrekte leningen niet invorderbaar is en het Rijk dit risico bij de gemeenten neerlegt.	I	3	5	15	+	129.000
2	Grond- projecten	Dit betreft twee risico's: 1. Niet terug verdienen boekwaarde niet in exploitatie genomen projecten. Dit speelt met name bij Doorwerth centrum; 2. renterisico bij niet volgens planning realiseren van verwachte opbrengsten.	I	2	5	10	=	302.000
2	Wet kwaliteits- borging voor het bouwen	Voor nieuwe taken binnen de WKB kunnen geen leges worden geheven. Daarnaast kunnen bepaalde bouwleges niet meer opgelegd worden.	S	5	4	20	+	M.i.v. 2022
2	Verkeer	(Economische) ontwikkelingen als groei van het aantal voertuigen per huishouden, vergrijzing in de dorpen, modernisering van het wagenpark en het aantrekken van de aannemersmarkt zetten de verkeersveiligheid onder druk. Alleen budget voor	S	2	5	10	=	25.000

P	Risico	Omschrijving	I/ S	Kan s	Omvan g	Scor e	Ontwikkelin g	Bedrag 2021
		aanpassingen binnen groot onderhoud en reconstructie.						
2	Bodemtaken	Risico dat overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente niet gepaard gaat met voldoende middelen.	S	3	4	12	+	M.i.v. 2022
2	Afvalverwijdering en -verwerking	Kosten en opbrengsten zijn afhankelijk van de mate waarin inwoners afval scheiden. Daarnaast kunnen de verwerkings-tarieven van sommige afvalstromen gedurende het kalenderjaar wijzigen. Wanneer dit afwijkt van de prognoses, komt dit ten laste / gunste van de voorziening.	S	5	4	20	=	150.000 tlv voorziening afvalstoffen-heffing
2	Boombeheer	Verhoogd veiligheidsrisico en schade door achterstallig onderhoud, risico van takbreuk door boomziektes. Geld beschikbaar vanuit reserve.	I	5	5	25	=	0
2	Openbare verlichting	Additionele inkomsten zorgen voor een kostendekkende businesscase. Deze inkomsten zijn ingeschat op basis van reële aannamen en terughoudende berekeningen. Echter het blijft niet geheel te voorspellen welke effecten toekomstige ontwikkelingen	S	2	5	10	=	0 (risico ontstaat vanaf 2024)

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2021
		daadwerkelijk hebben op de hoeveelheid additionele inkomsten.						
2	Landschap	Bestrijding invasieve exoten als Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklaauw en plaagsoorten als eikenprocessierups.	I	5	4	20	=	158.000
3	Connectie	Risico dat de gemeente wordt aangesproken voor risico's bij de Connectie Risico dat wijziging in bekostigingssystematiek leidt tot onvoorziene kaderwijzigingen	I/S	3	5	15	+	171.000 (+structureel risico miv 2022)
3	Gemeentelijke gebouwen	Onderhoud niet-kernareaal is niet ingecalculeerd in verband met voornemen tot verkoop. Renovatie kernareaal wordt onderdeel van het uitvoeringsdeel vastgoedplan	I	5	5	25	=	225.000
F	Algemene uitkering	Omvang van de algemene uitkering is gekoppeld aan de uitgaven binnen de rijksbegroting. Risico is dat gemeentelijke uitgaven daar niet mee in de pas lopen. Voor 2020 en 2021 is dit risico niet aan de orde ivm bevrozing van het accres. Risico van een uitname uit het gemeentefonds voor stijgende declaraties binnen het Btw-	I/S	3	5	15	-/-	0 (risico's miv 2022)

P	Risico	Omschrijving	I/ S	Kan s	Omvan g	Scor e	Ontwikkelin g	Bedrag 2021
		compensatiefonds. Risico dat extra middelen voor jeugd niet structureel worden toegekend. Risico dat de herijking van het gemeentefonds miv 2022 negatief uitvalt.						
F	Toeristenbelasting	Risico dat het aantal overnachtingen afwijkt van de prognose.	I	2	5	10	+	100.000
F	Verruiming Btw-sportvrijstelling	Risico dat het btw-effect voor de gemeente hoger ligt dan de compensatie vanuit het rijk.	S	2	5	10	=	30.000
	Overig							381.000
	Totaal							2.087.000

Het totaal van de risicobedragen per programma is als volgt becijferd.

Risico's Bedragen x € 1.000	2020 Inc	2020 Str	2021 Inc	2021 Str	2022 Inc	2022 Str	2023 Inc	2023 Str	2024 Inc	2024 Str
Samenleving	0	0	729	49	960	225	1.394	0	987	0
Omgeving	45	0	529	78	34	245	34	0	34	74
Organisatie	28	0	490	0	61	75	69	0	69	0
Financiën	25	0	170	43	318	400	14	621	11	400
Totaal	97	0	1.918	169	1.372	945	1.511	621	1.101	474

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

- Statisch weerstandsvermogen: de mate waarin tegenvallers in het begrotingsjaar zelf opgevangen kunnen worden, zonder dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.
- Dynamisch weerstandsvermogen: de mate waarin tegenvallers gedurende meerdere begrotingsjaren kunnen worden opgevangen, zonder dat dit consequenties heeft voor de realisatie van het beleid.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Wij berekenen het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =	(Incidentele weerstandscapaciteit jaar t t/m t+4)	x100%
	((Inc. risico's jaar t t/m t+4) + (str. risico's jaar t))	

Dynamisch weerstandsvermogen =	(Structurele weerstandscapaciteit jaar t+1 t/m t+4)	x100%
	(Structurele risico's jaar t+1 t/m t+4)	

Op basis van het coalitieakkoord streven wij naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2020 t/m 2024	5.999
Structurele risico's 2021	169
Totaal	6.168
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2020 t/m 2024	4.707
Percentage	76 %

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2020 t/m 2024	2.208
Totaal	2.208
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2020 t/m 2024	1.260
Percentage	57%

De conclusie luidt dat het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen niet voldoen aan de norm. Om uit te komen op een statisch weerstandsvermogen van 100 % is een extra storting in de weerstandsreserve van € 1.462.000 noodzakelijk. De reden ligt met name in het wegvallen van de positieve begrotingssaldi als onderdeel van de weerstandscapaciteit. In deze begroting stellen we voor de weerstandsreserve aan te vullen ten laste van de vrije algemene reserve.

Het dynamisch weerstandsvermogen is aanzienlijk gedaald ten opzichte van de berekening in de begroting 2020. Aan de ene kant is in deze begroting rekening gehouden met de risico's van de nadelige effecten van de herijking van het gemeentefonds, beschermd wonen, de wet kwaliteitsborging voor het bouwen en de bodemtaken. Aan de andere kant is de structurele weerstandscapaciteit aanzienlijk afgenomen door de voorgestelde OZB-verhoging. Gezien de risico's die wij nu zien, zullen we het gesprek aan gaan met de provincie over het toekomstperspectief van onze gemeente.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is het verplicht een aantal financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Het betreft de volgende kengetallen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- kengetal grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De uitkomst van deze kengetallen voor onze gemeente is weergegeven in de volgende tabel.

Kengetallen	Realisatie	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1a. Netto schuldquote	38,2%	40,2%	58,9%	60,0%	63,1%	62,2%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	32,7%	35,0%	53,3%	54,3%	57,5%	56,6%
2. Solvabiliteitsratio	25,1%	20,6%	16,4%	16,3%	17,2%	17,7%
3. Grondexploitatie	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte	0,4%	-1,5%	-0,5%	0,6%	0,6%	0,5%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	121%	129%	136%			

Beoordeling ontwikkeling kengetallen

De netto schuldquote laat door de jaren heen een stijging zien. Dit laat zich verklaren door grote investeringen in onderwijshuisvesting, brandweerposten, sporthallen en gymzalen, wegen en riolering waarvoor externe financiering wordt aangetrokken. Vergeleken met andere Gelderse gemeenten is onze schuldenlast relatief laag ten opzichte van de eigen middelen (begroting 2020 gemiddeld 63%). De bijbehorende rente- en aflossingslast vormt dan ook een relatief beperkt onderdeel van de gemeentelijke uitgaven.

De solvabiliteitsratio, oftewel het eigen vermogen in verhouding tot het balanstotaal laat een daling zien. Ook dit heeft te maken met de eerder genoemde investeringen. Hier scoren wij slechter dan het gemiddelde van de Gelderse gemeenten (begroting 2020 gemiddeld 31 %).

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De afgelopen periode is de grondwaarde van een aantal projecten afgeboekt op basis van nieuwe contracten. Daarnaast zijn projecten afgesloten. De resterende grondwaarde is daarmee beperkt.

De structurele exploitatieruimte is, ook naar doorvoeren van het voorgestelde dekkingsplan, erg beperkt. Zeker gezien de risico's die er op ons af komen.

De woonlasten t.o.v. het landelijke gemiddelde worden alleen op begrotingsbasis berekend. Onze woonlasten liggen hoger dan het landelijke en het Gelderse gemiddelde. Voor een deel wordt dit verklaard door de relatief hoge WOZ waarden binnen onze gemeente.

De provincie Gelderland gaat voor de beoordeling van de gemeentelijke begroting uit van een categorisering van de kengetallen. Zij nemen de netto schuldquote niet mee in hun oordeel. De omvang van het weerstandsvermogen wordt daarentegen wel meegenomen in het oordeel. De categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest, zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De score van Renkum voor 2021 is vetgedrukt weergegeven.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	Begr. en MJB > 0 %	Begr. of MJB > 0 %	Begr. en MJB < 0 %
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde voorgaand jaar	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %
Weerstandsvermogen	> 100 %	80 - 100 %	< 80 %

Bovenstaande score houdt in dat Renkum matig scoort. Voor de bepaling van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijft het reëel en structureel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting het bepalende criterium.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

- Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt.
- In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven.
- Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.
- Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in onderstaande tabel.

Nota	Vaststelling
Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2017	Raad d.d. 21 december 2011. Nieuwe beleidsnota is onderhanden.
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan + "Water Stroomt 2016 - 2020	16 december 2015
Groenstructuurplan "Structuur in het groen, slim verbinden" 2017-2027. Kaders van het groenbeheerplan zijn hierin opgenomen.	Vastgesteld eind 2016
Bosbeleidsplan 2018 - 2028	Vastgesteld 2017
Bomenverordening gemeente Renkum 2017	Vastgesteld eind 2016
Beleidsnota openbare verlichting 2006-2015	Het opstellen van deze nieuwe nota kan ingepland worden voor 2022.

Voor de eerste drie plannen gaat het om groot onderhoud dat loopt via een onderhoudsvoorziening/ -reserve. Voor de realisatie van de overige genoemde plannen zijn jaarlijks middelen opgenomen binnen de begroting.

Onderhoud wegen

Inleiding

De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. Zij is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade, die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.

Kengetallen

Totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente	circa 1.760.000 m ²
Binnen de bebouwde kom (circa. 76%)	circa 1.340.000 m ²
Buiten de bebouwde kom (circa 17%)	circa 300.000 m ²
Onverharde en halfverharde wegen (circa 7%)	circa 120.000 m ²

Beleidsnota Wegbeheer Renkum (BWR)

Er wordt een nieuw beleidsplan Wegen opgesteld. De vaststelling van dit beleidsstuk is beoogd voor 2021.

Integrale projectaanpak

Integrale projecten worden conform het projectmatig werken opgezet en komen zoveel mogelijk tot stand door 'werk met werk maken'. Om integrale kansen op de diverse domeinen inzichtelijk te maken wordt gewerkt aan een meerjarenonderhoudsplanning voor wegen.

Onderhoudsniveau

In de Actualisatienota 2015-2017 is vastgelegd dat onderhoud wordt uitgevoerd op een gecombineerd kwaliteitsniveau B/C conform de CROW (landelijk erkend instituut voor normen en richtlijnen). De belangrijkste ontsluitingswegen en fietspaden worden op niveau B en de overige worden op niveau C onderhouden.

Met het vaststellen van de nieuwe beleidsnota in 2021 wordt het onderhoudsniveau opnieuw door u vastgesteld.

Reserve wegenonderhoud

De reserve heeft tot doel de budgetten ten behoeve van de onderhoudsplanning beschikbaar te houden.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

- De wegininspectie van 2020 geven aan welke wegen aangepakt moeten worden en geeft een beeld van de achterstanden.
- De raad maakt financiële ruimte vrij om de achterstanden in te lopen, in 2020 is gestart met het opstellen van een rehabilitatieplan om de achterstanden planmatig in te halen. Niet alle wegen kunnen gelijktijdig aangepakt worden vanwege de bereikbaarheid van de kernen. Voor de doorgaande wegen vindt afstemming plaats in de regio vanwege het gebruik van elkaars omleidingsroutes.

Inflatie

Om het bedrag van de budgetbegroting op het gewenste prijspeil van het betreffende boekjaar te krijgen, wordt een inflatiecorrectie toegepast. De inflatiepercentages worden ontleend aan de CROW indexen (Risicoregeling GWW 1995).

Wat gaan we doen in 2021?

- Aan de hand van de uitkomst van de wegininspecties 2020 en het beschikbare budget onderhoud uitvoeren.
- Rehabilitatie en reconstructies
- Areaalbeperking vanuit projecten
- Afsluiten onverharde wegen
- Vaststellen nieuw beleidsplan wegen
- Opstellen meerjarig uitvoeringsprogramma.

Openbare verlichting

Inleiding

De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting openbare verlichting verantwoord te beheren en te onderhouden. De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.

Kengetallen

Lichtmasten	circa 6.000 stuks
Armaturen	circa 6.100 stuks
LED armaturen	circa 1.800 stuks

Onderhoudsniveau

Het onderhoud is gericht op het duurzaam in stand houden van het bestaande areaal. Tevens is het beheer gericht op het tegengaan van kapitaalsvernietiging.

Grootschalige vervangingen

Een groot deel van het verlichtingsareaal is afgeschreven. De vervaging is in 2019 gestart en het doel is om dit in 2021 af te ronden.

Beleidsnota

Het beleid over de openbare verlichting is sterk verouderd. In 2015 is er voor gekozen om eerst een aanbesteding uit te voeren. Nu de aanbesteding is afgerond en er nieuwe richtlijnen zijn, kan er een nieuwe beleidsnota opgesteld worden. Het opstellen van deze nota kan ingepland worden voor 2022.

Wat gaan we doen in 2021?

- Het vervangen van de openbare verlichting
- Smart City Renkum verder vorm geven, hiermee de eerste additionele inkomsten proberen te genereren.

Riolering

Beleidsnota: Gemeentelijk rioleringsplan: Water stroomt (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan+ of vGRP+)

Van 2016 t/m 2020 is Water stroomt van kracht. In de Wet Milieubeheer is geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de watertaken in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit. De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast.

Volgens de huidige wetgeving, vastgelegd in de Waterwet en de wet Milieubeheer, is er voor de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen om de ambities uit Water stroomt (vGRP+) vorm te geven zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen. De kosten van deze maatregelen worden betaald uit de rioolheffing (Gemeentewet).

Kengetallen

De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit:

Vrijvervalriolering	circa 172 km
Druk- en persleidingen	circa 24 km
Pompunits voor drukriolering	75 stuks
Rioolgemalen	13 (waarvan 3 hoofdgemalen)
Individuele voorzieningen buitengebied (waaronder IBA's)	30
In de riolering is meetapparatuur opgenomen conform het meetplan (42 locaties)	42
Peilbuizen voor het grondwatermeetnet	19
Locaties met voorzieningen voor opvang, berging, geleiding en infiltratie van hemelwater	circa 400 locaties
Waar wegen waterlopen passeren, zijn duikers of bruggen aangelegd. Bruggen en duikers in gemeentelijke wegen	circa 50

De gegevens van de riolering zijn opgeslagen in een rioleringsbeheersysteem. De toestand van de riolering wordt bewaakt door middel van inspecties met een videocamera.

Onderhoudsniveau

Er is gekozen voor de ambitieniveaus 'minimaal' voor grondwater, 'integraal' voor oppervlaktewater en afvalwater en 'toekomstgericht' voor hemelwater, omdat deze ambities uitgaan van de wettelijke kaders, de fysieke omstandigheden in Renkum en de wensen van bijvoorbeeld het college zoals vastgelegd in het coalitieakkoord 2014-2018. Bovendien sluiten deze ambities aan bij de lijn die in het verleden door de gemeente is gevolgd.

Beheer

- Het beheer van het rioolstelsel wordt door de gemeente gedaan. Werkzaamheden worden veelal uitbesteed.
- Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is in handen van Waterschap Vallei & Veluwe. In overleg met de gemeente is een beheer- en onderhoudsplan opgesteld.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers in wegen en bruggen over deze waterlopen, als dit gemeentelijke wegen betreft. Groot onderhoud en vervanging van duikers en bruggen wordt uitgevoerd naar aanleiding van wegonderhoud. Er is financieel rekening gehouden met het (indien nodig) vervangen van duikers en bruggen in het vGRP+.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

Door de vele wortel-ingroei in het riool is er een hoog risico voor wat betreft verstoppingen. Hiervoor is budget gereserveerd in Water Stroomt.

Voorzieningen

1) Voorziening GRP

Deze voorziening wordt ingezet om het vGRP+ te kunnen realiseren en de daarmee gepaard gaande kosten te egaliseren. Het gaat hierbij om de jaarlijkse terugkerende lasten van beheer, klein onderhoud, energie, schoonhouden, administratie, verzekering etc., groot onderhoud, vervangingen en kapitaallasten van geactiveerde investeringen.

Deze voorziening wordt onder andere gebruikt om bijvoorbeeld uitgesteld schoonmaakonderhoud alsnog uit te kunnen voeren in een volgend begrotingsjaar, het 'direct afboeken' van

spaarbedragen ten gunste van een vervangingsinvestering en nog niet uitgevoerd groot onderhoud.

2) Voorziening rioolheffing

Elk jaar ontstaan voor- of nadelen op de exploitatiebudgetten als gevolg van onder andere aanbestedings- en efficiencyresultaten. Deze resultaten worden in de voorziening rioolheffing gemuteerd. Op deze wijze worden deze resultaten op transparante wijze vastgelegd. Uw raad kan besluiten de gelden in deze voorziening aan de inwoners terug te geven via de Rioolheffing.

Voor meer informatie inzake de Rioolheffing verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen.

Samenwerking

Met de waterpartners vindt overleg plaats over:

- De samenwerking en optimalisatie van de afvalwaterketen.
- Het gezamenlijk beheren van de meetnetten en verbeteren van de analyse van de meetgegevens.
- Het ontwikkelen van een visie op de afvalwaterketen in samenwerking met de partners van het Platform Water.
- Klimaatverandering: de klimaatadaptatie-thema's (wateroverlast, hittestress, droogte, veiligheid) worden gevolgd. Op dit moment richt de actie zich op de wijze waarop er moet worden omgegaan met het voorkomen en oplossen van wateroverlast.
- De financiering van watertaken.

De, op gemeentelijk niveau, nader uit te werken maatregelen zijn in financiële zin meegenomen in Water stroomt (vGRP+). Uitzondering hierop is klimaatadaptatie: te nemen maatregelen worden in eerste instantie geïntegreerd in reguliere maatregelen en budgetten. Door op deze manier te werk te gaan worden hier geen aparte uitvoeringskosten verwacht.

Wat gaan we doen in 2021?

- Vervanging en re-linen gemengde/ vuilwaterriolering conform uitvoeringsprogramma van het vGRP+ , zoveel mogelijk gecombineerd met opgaven vanuit 'wegen' en 'groen'.
- Deelreparaties conform uitvoeringsprogramma op diverse locaties binnen de gemeente.
- Het digitaal verwerken en beoordelen van data achterstanden. Eind 2021 willen we een compleet maatregelenplan afronden voor het totale vrijvervalstelsel.
- Een beheerplan opstellen voor de vakgroep riolering. Een onderdeel van het beheerplan is het opstellen van een nieuw kostendekkingsplan voor de periode 2022 tot en met 2026 (in verband met rioolheffing)

Groen

Inleiding

- De gemeente draagt als eigenaar zorg voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen.
- Het beleid en de bijbehorende maatregelen zijn vastgelegd in het Groenstructuurplan.
- Het regulier onderhoud en beheer wordt uitgevoerd volgens bestekken. Hierin staan de uit te voeren werkzaamheden met het bijbehorende areaal en het te behalen onderhoudsniveau vermeld. De bestekken worden jaarlijks afgestemd op het beschikbare budget en worden uitgevoerd door (onder)aannemers en het eigen Onderhouds- en Serviceteam.

Kengetallen

Beheercategorie	Oppervlakte m2	Aantal stuks
Bomen: Straat en laanbomen		26.000
Bomen: visueel onderhoud		1.618
Bosjes	120.765	
Bosplantsoen	167.960	
Hagen	26.508	
Heesters	122.133	
Vaste planten	816	
Gazon	418.116	
Ruw gras	139.338	
Bloemrijk grasland	172.133	
Graskeien	1.435	
Speelondergronden	8.413	

Wat gaan we doen in 2021?

De kwaliteit van de regulier uitgevoerde werkzaamheden leggen wij vast door interne en externe schouwen. Dit meetinstrument wordt gebruikt voor het monitoren van de kwaliteit van de uitvoering van de werkzaamheden en het behaalde resultaat. Daarnaast wordt het instrument ook gebruikt om aan u te verantwoorden wat de stand van zaken is met betrekking tot het kapitaalgoed Groen.

Financiële middelen

Binnen de meerjaren(exploitatie)begroting is budget beschikbaar voor groenonderhoud ('bos en landschap' en 'groenonderhoud').

Gebouwen

Inleiding

Dit onderdeel gaat om het beheer en onderhoud van de algemene vastgoedobjecten, die niet zijn toegekend aan een ander begrotingsonderdeel.

Vastgoedplan

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen vindt plaats op basis van het vastgoedplan. Onderdeel van het uitvoeringsdeel van het vastgoedplan is het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) waarin de planning van de onderhoudswerkzaamheden voor een periode van 15 jaar is opgenomen. Jaarlijks wordt de DMJOP bijgewerkt aan de hand van de werkelijke toestand van de gebouwen en om de drie jaar wordt het DMJOP geactualiseerd. In het vastgoedplan wordt ingegaan op alle gemeentelijke gebouwen en per gebouw een maatregel beschreven. Hierin is een onderscheid gemaakt tussen kernareaal en niet kernareaal. De beschreven maatregelen per pand worden conform het uitvoeringsdeel opgepakt. staat beschreven wanneer de beschreven maatregelen worden uitgevoerd. Daarnaast willen we de vastgoedregistratie verder professionaliseren (de basis op orde).

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

In het op te stellen DJMOP wordt op de vervangings- of renovatiemomenten tevens verduurzaamd. De dekking van deze kosten zijn opgenomen in de voorziening gemeentelijke gebouwen.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau dat is vastgelegd in het vastgoedbeleid is sober en doelmatig (gemiddeld "redelijk" conditieniveau 3).

Inflatie

Om het bedrag in de reserve (voorziening) groot onderhoud op het gewenste prijspeil te houden, wordt zowel over de inhoud van de reserve (voorziening) als op de storting in de reserve (voorziening) een inflatiecorrectie toegepast. De inflatiecijfers worden ontleend aan de prijsindexcijfers bouwkosten nieuwbouwwoningen van het CBS.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten over het algemeen uitgesteld onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan en niet onderhouden.

Sportaccommodaties

Het onderhoud van de gebouwen op de sportaccommodaties die niet verzelfstandigd c.q. geprivatiseerd zijn, vindt op dezelfde manier plaats als het onderhoud van de andere gemeentelijke gebouwen die onder het kernareaal vallen. De velden en overige voorzieningen op de kernsportparken Wilhelmina en De Bilderberg worden door ons onderhouden op het kwaliteitsniveau redelijk. Samen met de betrokken partijen wordt onderzocht of overdracht van het beheer en onderhoud van de kernsportparken haalbaar en wenselijk is. Elke drie jaar wordt door een onafhankelijke partij de kwaliteit van alle natuurgrasvelden beoordeeld.

Schoolgebouwen

Renovatie, nieuwbouw en uitbreiding is geregeld in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Overige bouwwerken

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn geen onderdeel van het kernareaal. In de voorziening gemeentelijke gebouwen is hier dan ook geen rekening mee gehouden. Deze objecten zijn grotendeels geïnventariseerd, maar de verschillende vormen van regulier onderhoud zijn niet inzichtelijk. Het onderhoud hiervan wordt meegenomen in het dagelijks onderhoud. Als blijkt dat iets onderhoud nodig heeft, wordt dit uitgevoerd. In 2020 zijn alle objecten geïnventariseerd en is er een start gemaakt om het onderhoud per productgroep en materiaal te categoriseren. Dit wordt opgenomen in een structureel onderhoudsplan waarin de onderhoud cyclus en kosten zichtbaar worden. Op basis van dit plan kunnen gerichte keuzes worden gemaakt.

Verhuur en verkoop van gronden en gebouwen

De gemeente heeft kavels in bezit die worden verhuurd. Kavels of stroken die niet om een (maatschappelijke) reden in ons bezit moeten zijn worden afgestoten. Dit geldt ook voor gebouwen. Onze gebouwen, waaronder gymzalen en de sporthal Doorwerth worden (buiten de schooltijden) verhuurd aan diverse gebruikers. Soms voor incidenteel gebruik, veelal op grond van jaarcontracten. Gebouwen die niet langer nodig zijn (niet-kernareaal) worden verkocht, gesloopt of de terreinen worden herontwikkeld.

Wat gaan we doen in 2021?

- Uitvoering geven aan vastgestelde vastgoedplan en Duurzaam Meerjaren Onderhoud Plan (DMJOP).
- Vastgoed registratie professionaliseren: We gaan de diverse gegevens over ons vastgoed verder registreren. Met deze informatie worden analyses gedaan die helpen bij het maken van vastgoedkeuzes door.

Reserve gebouwen

Per 31 december 2019 zit er nog een bedrag van € 3.487.000 in de reserve gebouwen. Hierin zit een bedrag van € 2.390.000 dat uit de voorziening onderhoud gebouwen is gekomen. Dit bedrag zal weer worden ingezet als er een nieuw onderhoudsplan gebouwen wordt voorgesteld.

Daarnaast is er een reserve voor structurele afschrijvings- en rentelasten van een aantal investeringen aan vastgoed. Dit betreft investeringen voor het Concertzaal en kunstgrasveld Wilhelmina sportpark. Stand van deze reserve bedraagt per 31 december 2019 € 352.000.

4. Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is vastgesteld hoe decentrale overheden om moeten gaan met hun financierings- of treasuryfunctie. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's".

De gemeente Renkum heeft de kaders voor het financieringsbeleid vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Renkum". In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening komen de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van financiering aan de orde.

In deze financieringsparagraaf gaan we in op de uitvoering van het treasurybeleid in 2021. Daarbij zijn allereerst de algemene ontwikkelingen die de financieringsfunctie beïnvloeden weergegeven. Vervolgens wordt kort ingegaan op het treasurybeheer in 2021. Tot slot komt het rentebeleid aan de orde.

Ontwikkelingen

Eén van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden is de renteontwikkeling. We kijken daarbij naar de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg begin 2020 -0,38 %. In 2020 is dit percentage vrijwel stabiel gebleven en noteerde per 1 september 2020 -0,48 %. De 10-jaarsrente noteerde begin 2020 0,21 %. Per 1 september ligt deze rente op -0,13 %.

De verwachting van de grote banken is dat de korte termijn rente het komende jaar vrijwel gelijk zal blijven op -0,55 %. Voor de lange termijn rente geven steeds minder banken een prognose af. De prognoses die er zijn, komen uit op gemiddeld -0,16 %.

In de meerjarenbegroting rekenen we voor de rente over het financieringstekort met 0,5 %. De rekenrente voor lange termijn financiering is 1,50 % voor 2021 en 2,0 % vanaf 2022. Voor de toerekening van rentekosten aan investeringen is, op basis van de verwachte rentekosten, gerekend met 2,00 %.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Risicobeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2021 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats. Wij gaan er vanuit dat wij in 2021 t/m 2024 nieuwe langlopende leningen moeten afsluiten oplopend van € 1,2 miljoen naar € 14 miljoen. Wij verwachten daarmee dat wij in 2021 kunnen voldoen aan de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2021 (=grondslag)	85.525			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5 %			
- in bedrag	7.270			
(2) Omvang vlottende schuld	0	2.373	4.746	7.119
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	2.373	4.746	7.119
- schuld in rekening-courant				
- gestorte gelden door derden < 1 jaar				
- overige geldleningen (niet vaste schuld)				
(3) Vlottende middelen				
- contante gelden in kas				
- tegoeden in rekening-courant				
- overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	0	2.373	4.746	7.119
Toegestane kasgeldlimiet (1)	7.270	7.270	7.270	7.270
Ruimte (1) - (4)	7.270	4.897	2.524	151

Tabel A Kasgeldlimiet

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2021 tot en met 2024 is weergegeven in tabel B.

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
(1) Renteherzieningen				
(2) Aflossingen	2.577	2.544	2.256	2.268
(3) Renterisico (1+2)	2.577	2.544	2.256	2.268
(4) Renterisiconorm	17.105	17.105	17.105	17.105
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	14.528	14.561	14.849	14.837
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)				
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal 2021	85.525			
(4b) Vastgesteld percentage	20%			
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	17.105			

Tabel B Renterisiconorm

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep Bedragen x € 1.000	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 1-1-2020
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	3.335
Overige toegestane instellingen	met en zonder	2.408
Totaal		5.744

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Gemeentefinanciering

Financiering

De leningenportefeuille per 31 december 2020 (excl. nieuw af te sluiten leningen) is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2021 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2020	Restant 31-12-2020
40106846	3.000	2011	2021	2,85 %	300	300
40107281	3.000	2012	2022	2,63 %	300	600
40.109.666	5.000	2015	2025	0,56 %	500	2.500
Lening optisport	728	2015	2029	4,96 %	52	468
Lening prv Noord Brabant	8.000	2018	2038	1,35 %	400	7.200
40113864	10.000	2020	2040	0,53 %	0	10.000
Totaal					1.552	21.068
Projectlening Mfc Doelum	5.830	2014	2034	2,87 %	239	4.912
Projectlening Mfc Doelum	9.370	2014	2054	3,22 %	130	8.874
Projectlening scholen Renkum	5.200	2018	2058	1,577%	130	4.940
Projectlening scholen Renkum	300	2018	2038	1,29 %	15	270
Totaal projectfinanciering					514	18.996
Totaal					2.066	40.064

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Bedragen x € 1.000	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2021	21.068	1,00 %
Nieuwe leningen	1.246	1,50 %
Reguliere aflossingen	2.052	1,45 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2021	20.262	0,99 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille (excl. projectleningen)

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

Bedragen x € 1.000	Stand per 1-1-2020	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	1.057	18,31%
Leningen	4.687	1,12%
Totaal	5.744	

Tabel F Uitgezette gelden

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. Door de invoering van het Schatkistbankieren per 1-1-2014 moeten wij overtollige middelen overboeken naar de schatkist. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt gebruik gemaakt van diverse financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal twee instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering wordt ook voor korte termijn financiering de tarieven van een tweetal instellingen met elkaar vergeleken.

Rentebeleid

Op basis van artikel 13 van het (gewijzigde) BBV geeft de paragraaf financiering ook inzicht in het rentebeleid. In het volgende renteschema is inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoe rekening aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden.

Rentetoe rekening begroting 2021 (bedragen * 1.000)

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	817
b. De externe rentebaten	-/- €	52

Saldo rentelasten en rentebaten	€	765
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- €	0
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	-/- €	558

	-/- €	558

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	207
d1. Rente over eigen vermogen /voorzieningen	€	501

Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente	€	717
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- €	1.042

f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	325

Rentelasten lange en korte financiering

Op basis van de meerjarenbalans verwachten wij in 2021 een langlopende lening te moeten aantrekken van € 1,246 miljoen. Het restant van het financieringstekort kunnen wij financieren met kortlopende leningen.

De genoemde rentelasten over lange financiering betreft de rente over de huidige leningenportefeuille inclusief de projectfinanciering voor MFC3B4, de scholen in Renkum en de nieuw af te sluiten lening.

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente

Op grond van het gewijzigde BBV zijn er richtlijnen voor de rentetoe rekening aan bepaalde taakvelden. Voor ons heeft dit tot gevolg dat wij voor de grondexploitatie in 2021 geen rente doorberekenen aan de projecten. Daarnaast wordt de projectfinanciering rechtstreeks ten laste van het desbetreffende taakveld gebracht.

Rente berekend over reserves en voorzieningen

Het beleid voor de rente die we "besparen" door het inzetten van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de financiële verordening. Uitgangspunten hierbij zijn onder andere:

- De financieringswijze mag geen invloed hebben op de kostprijs van het product. Dit betekent dat zowel rente wordt berekend over de inzet van vreemd vermogen (aangetrokken geldleningen) als over de inzet van eigen financieringsmiddelen (bespaarde rente).

- Er wordt geen bespaarde rente bijgeschreven op reserves en voorzieningen. Bespaarde rente wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel binnen de exploitatie. Uitzondering hierop is de bespaarde rente van de weerstandsreserve. Als de weerstandsreserve niet geheel of gedeeltelijk is ingezet, wordt de bespaarde rente in de najaarsnota van het begrotingsjaar ingezet als incidenteel dekkingsmiddel. Hierdoor is de weerstandsreserve rentevrij en kan deze zonder budgettaire consequenties worden ingezet.

Rentetoerekening aan taakvelden

Voor de toerekening van de rente aan de taakvelden hanteren wij een rekenrente van 2,00 %. Op basis van de boekwaarden van de investeringen leidt dit tot een doorberekening waardoor € 325.000 meer rente aan producten wordt doorberekend dan de daadwerkelijke rentelasten. Dit voordelige verschil wordt vooral veroorzaakt door het feit dat het financieringstekort in eerste instantie met kort geld wordt afgedekt. Voor kort geld wordt een lager rentepercentage gerekend dan voor lang geld. Het rentevoordeel dat hierdoor ontstaat, komt ten gunste aan de algemene dekkingsmiddelen. De wijze waarop deze rente wordt verdeeld is gebruikelijk bij gemeenten.

5. Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma Organisatie genoemde voornemens.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (okt. 2015);
- art. 213: de controleverordening (jan. 2006);
- art. 213a: de verordening betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (dec. 2013).

Met deze verordeningen formuleert uw raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Eind 2020 worden de bovengenoemde verordeningen geactualiseerd.

Audits

Het doel van de auditonderzoeken en aanvullende auditactiviteiten is om een bijdrage te leveren aan de duurzame verbetering van de gemeentelijke processen en afstemming tussen beleid en uitvoering. De auditcyclus van de gemeente Renkum is ingericht op basis van de kwaliteitscirkel van Deming (Plan-Do-Check-Act). Zo ontstaat er een cyclisch proces van **leren en verbeteren**.

Hieronder informeren we u over de *lopende auditactiviteiten*. Het auditplan 2021 zal naar verwachting in december door ons worden vastgesteld en ter kennisname naar uw raad worden gezonden. Vervolgens vindt u een overzicht van de *verbeterplannen in uitvoering* en tot slot de lijst van de afgesloten *verbeterplannen die in aanmerking komen voor een lijncontrole*. In de jaarrekening wordt u geïnformeerd over de resultaten.

Lopende auditactiviteiten, onderzoeksplan 2020

Audit-activiteiten	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
<p>"De ambtelijke rollen en de regievoering op de verbonden partijen."</p> <p>Deel 2</p>	<p>De gemeente Renkum heeft een groot aantal publieke taken. Voor de optimale uitvoering van deze taken werkt de gemeente met andere partijen samen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Op dit moment kent de gemeente Renkum 10 verbonden partijen.</p> <p>Het onderzoek is in twee delen uitgevoerd. <i>Deel 1</i> gaat over de bestuurlijke en ambtelijke rollen ten aanzien van de drie verbonden partijen. <i>Deel 2</i> focust op de ambtelijke regievoering op de drie verbonden partijen.</p>	<p>Dit onderzoek betreft drie relevante verbonden partijen: -(BVO) <i>De Connectie</i>; -(MGR) <i>Sociaal Domein Centraal Gelderland</i>; -de <i>Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)</i>.</p> <p>Het doel is om de beheersing van het proces van regievoeren op deze verbonden partijen én de aansluiting van de ambtelijke op de bestuurlijke rollen te optimaliseren.</p>	<p>Begin februari hebben we de rapportage over deel 2 gepresenteerd aan het MT. Het MT heeft conclusies en aanbevelingen omarmd en besloten dat de gemeentesecretaris, in samenwerking met het MT en het college, het daar uitvloeiende verbeterplan opstelt. (zie onderaan) Het college heeft het volledige rapport vastgesteld en aan de raad ter informatie aangeboden.</p>
<p>Lijncontrole <i>Vastgoedbeheer</i></p>	<p>Onderhoud en verhuur van vastgoedobjecten</p>	<p>De lijncontrole heeft betrekking op de processen uit de voorgaande audit. Het doel hiervan is om cyclisch te beoordelen of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loep te nemen.</p>	<p>We hebben de voorbereidingsfase afgerond en enkele verkennende gesprekken gevoerd over de huidige situatie. De lijncontrole <i>Vastgoedbeheer</i> is vertraagd door een inzet op corona. MT wil deze afgerond zien uiterlijk in 2021.</p>
<p>"Beheersing ziekteverzuim"</p>	<p>In 2018 heeft de organisatie een nieuw plan van aanpak ziekteverzuim</p>	<p>Audit naar de effectiviteit van de nieuwe <i>aanpak ziekteverzuim</i>. In de</p>	<p>Naar verwachting zal de audit in het eerste half jaar van 2021 uitgevoerd worden.</p>

Audit-activiteiten	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
	opgesteld. Tijd om na te gaan hoe de aanpak in de praktijk werkt en met welk resultaat.	audit wordt onderzocht welke rol en taken betrokkenen hebben, in hoeverre de uitvoering met de afgesproken aanpak strookt en tot welke resultaten die heeft geleid.	
Monitoring verbeterplannen	1. Proceslandschap 2. Regievoering op de ODRA	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op alle verbeterplannen die nog niet afgesloten zijn en geldt als sturingsinstrument voor het MT.	Twee keer per jaar uitgevoerd, bij begroting en jaarrekening.
Coördinatie nieuwe verbeterplannen	Verbonden partijen	De auditor bewaakt de eenheid en consistentie van de verbeterplannen die door de proceseigenaren zijn opgesteld.	De format van het verbeterplan "regie op de verbonden partijen" is voorbereid door de auditor en ingevuld door de proceseigenaar in afstemming met het MT. Het verbeterplan zal z.s.m. aangeboden worden ter vaststelling aan het college en daarna ter informatie aan de raad.

Verbeterplannen in uitvoering

N.a.v. uitgevoerde audits hebben de proceseigenaren verbeterplannen opgesteld. De volgende is in uitvoering.

Verbeterplan	Jaartal audit	Status
Proceslandschap	2017	Verbeterplan vastgesteld door college; drie verbetermaatregelen in uitvoering; één geïmplementeerd

Lijncontroles op afgesloten verbeterplannen

De lijncontroles vormen een onderdeel van de auditcyclus en hebben betrekking op "afgesloten" verbeterplannen. De auditor gaat na in hoeverre de geplande verbetermaatregelen daadwerkelijk zijn ingevoerd en ingebed.

Verbeterplan afgesloten in 2019	Verwachte datum lijncontrole
Archief- en Dossiervorming	1 jaar nadat het nieuwe zaaksysteem is geïmplementeerd.
Inkoop en aanbestedingen	De volledige lijncontrole Inkoop en Aanbesteding in 2022. Een aantal onderdelen wordt meegenomen met de geïntensiveerde ic-controle einde 2020.
Verbeterplan afgesloten in 2020	Verwachte datum lijncontrole
P-systematiek	Datum lijncontrole nader te bepalen
Regievoering op ODRA	1 jaar na invoering van het project Omgevingswet, vermoedelijk ca 2024.

Organisatie en formatie

Het formatiebudget laat in onderstaande tabel in 2021 en volgende jaren een dalende trend zien. Het financiële kader neemt de komende jaren af door de invulling van de taakstelling op organisatie en bedrijfsvoering dat deels is vertaald naar het formatiebudget. Het formatiebudget zal in 2024 € 478.000 lager zijn dan in 2021.

Om de taakstelling te realiseren wordt steeds kritisch bekeken of functies bij vertrek van medewerkers (bijv. door pensionering) moeten worden ingevuld of taken anders georganiseerd kunnen worden of vervallen. Daarnaast is de sturing op mobiliteit & uitstroom versterkt zodat deze lasten afnemen. De lasten hiervoor worden op één centrale plek in het centrale formatiebudget opgenomen.

In het formatiebudget is voor 2021 nog ongeveer 3% aan flexibele ruimte aanwezig. Deze ruimte is minimaal nodig om flexibel in te kunnen spelen op ontwikkelingen. Dit is inclusief een budget voor ziektevervangings van 2%. Het langdurige ziekteverzuim is al jaren te hoog. De sturing hierop en aandacht hiervoor is versterkt maar is vaak ook maar deels of niet (meer) beïnvloedbaar. We streven ernaar het ziekteverzuim in 2021 terug te brengen naar 5,65%. Met een beschikbaar ziektevervangingsbudget van slechts 2% staat hier dus spanning op.

Daarnaast is de organisatie volop aan de slag om de basis op orde te brengen en door te ontwikkelen naar een toekomstbestendige organisatie (zie ook programma 3). Dit alles maakt dat er een behoorlijke spanning staat op de organisatie. Om als organisatie het reguliere werk, de noodzakelijke organisatieontwikkeling en de taakstellingen te kunnen realiseren is op onderdelen tijdelijk en deels structureel extra capaciteit nodig.

De loonontwikkeling als gevolg van een cao verhoging (vanaf 2021) is niet verwerkt, omdat deze nog niet bekend is.

Formatie ontwikkeling

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Decentrale formatie	13.405	13.340	13.132	13.027	13.027
Centrale formatiebudget	703	723	701	603	603
Totaal formatie	14.108	14.063	13.833	13.630	13.630
Gemiddelde loonsom	72.928	73.450			
Noodzakelijke investeringen in de organisatie		383	262	106	106
Basisformatie (in €)				13.736	13.736

De extra formatie wordt gevraagd om de volgende knelpunten te kunnen oplossen:

- Om de ambities (incl. de taakstellingen) uit de kadernota Sociaal domein waar te kunnen maken zijn voor 2 jaar een sr. beleidsadviseur Jeugd/ WMO en een projectleider dorpsgericht werken nodig;
- De casuïstiek op het terrein van zorg, veiligheid en handhaving wordt steeds complexer en meer met elkaar verweven. Hierdoor is er een (structurele) investering nodig om betere samenwerking & sturing te kunnen realiseren;
- Om de inhaal- en kwaliteitsslag op informatiemanagement, ICT en de regievoering op het project 2!Connect uit te kunnen voeren, is versterking op informatiemanagement en functioneel beheer voor minimaal 2 jaar noodzakelijk;
- In het verleden is er veel bezuinigd op de administratieve ondersteuning. Eind 2020 en begin 2021 worden de processen geoptimaliseerd. Het zal nog enige tijd duren tot dat de verbetermaatregelen daadwerkelijk geïmplementeerd kunnen worden. Daarom is het nodig om voor 2021 extra administratieve ondersteuning te organiseren om onze medewerkers op onderdelen te ontlasten;
- De gemeente wil inwoners graag goed informeren en de communicatie wordt steeds sneller interactiever en verloopt via meerdere kanalen. Hierdoor is de druk op het team Communicatie erg toegenomen. Vanwege de Corona-crisis is extra capaciteit beschikbaar gesteld. Een deel hiervan zal ook structureel nodig zijn om de communicatiefunctie op een goede manier uit te voeren;
- Vanwege toenemende en complexer wordende bezwaar- en beroepschriften en afgenomen capaciteit is er de afgelopen jaren een achterstand ontstaan bij de afhandeling hiervan. Het proces van bezwaar- en beroep zal geoptimaliseerd worden en er zal met de beleidsafdelingen worden gekeken naar de oorzaken van de bezwaren die ingediend worden. Beide maatregelen vragen tijd van de betreffende medewerkers terwijl er al een achterstand is. Daarom wordt in 2021 extra capaciteit ingezet om de achterstanden weg te werken zodat de verbetermaatregelen ook gerealiseerd kunnen worden.
- We investeren daarnaast structureel in jaarlijkse benchmarking, bij voorkeur via het VNG-instrument Vensters voor Bedrijfsvoering. Daarmee objectiveren we de kwaliteit en omvang van onze gemeentelijke organisatie en is een onderbouwd en genuanceerd beeld mogelijk. Dit beeld bespreken we ook jaarlijks met de raad in combinatie met de voortgang van onze organisatieontwikkeling.
- De formatie (€ 13.736k) die vanaf 2023 structureel resteert is daarmee de basisformatie (in €) die geldt voor ons huidige, door de raad vastgestelde takenpakket. Daarin zijn eerder opgelegde taakstellingen verwerkt.

- Als de komende jaren uit de benchmarking en uit onze organisatieontwikkeling blijkt, dat deze basisformatie lager kan worden vastgesteld of evenwel hoger moet worden vastgesteld, dan kan daarover besloten worden op basis van deze objectivering. Datzelfde geldt uiteraard indien er nieuwe taken bijkomen, dan zal het formatiebudget opgehoogd moeten worden om die nieuwe taken ook goed uit te kunnen voeren.
- Tot slot nemen we een ontwikkelbudget van € 100.000 op. Structureel. Want organisatieontwikkeling kost ook geld. Tijd van medewerkers om te werken aan verbeteren van processen en vaardigheden, het inzetten van proces-specialisten en andere deskundigen, trainers e.d. In paragraaf 3C (Organisatieontwikkeling) wordt al ingegaan op het organisatieontwikkeltraject dat we nu voorstaan. De visie/ambitie die daar achter zit is vooraan opgenomen in paragraaf 3 (Organisatie). Er is structureel een ontwikkelbudget nodig want net zoals een samenleving of bestuur doorontwikkeld is dat ook blijvend nodig in elke organisatie en dus ook van de onze.

ICT en informatiebeheer

Het informatiebeleid is gericht op onze informatievoorziening en informatiebeveiliging, met inachtneming van privacybescherming. We vertalen ons informatiebeleid naar duidelijke opdrachten en zorgen dat we aansluiten bij de behoeften van de gebruikers. Om de beoogde resultaten te behalen vindt regionale afstemming plaats op de beleidsterreinen en de uitvoering van (ICT) projecten, in nauwe samenwerking met De Connectie.

Het vraagt veel van een gemeentelijke organisatie en haar informatievoorziening om continu bij te blijven op maatschappelijke ontwikkelingen en zorg te dragen voor betrouwbare informatie aan de organisatie en haar burgers. Enkele jaren geleden is de stap gezet om te komen tot een optimale inzet van mensen en middelen op het gebied van de informatievoorziening door in het initiatief te stappen met de Connectie en de gemeenten Arnhem en Rheden.

Het voeren van regie op de portefeuille informatievoorziening vraagt om een vervolg op deze organisatie ontwikkeling, het informatiebeleid, informatiemanagement, informatie- en technologie beheer projectmanagement, privacy en security. Het schrijven van een nieuw informatiebeleidsplan is hiervoor recent in gang gezet. Het vertalen van ons informatiebeleid naar duidelijke opdrachten voor de uitvoering gaat zorgen voor het aansluiten bij de behoeften van de gebruikers. De service en dienstverlening naar onze gebruikers moet beter is geformuleerd als ambitie. Voorwaardelijk is een betere samenwerking tussen de Connectie, het beheer van de informatievoorziening en de projectorganisatie. Dit doet een beroep op het aanpassingsvermogen van de organisatie en vraagt om het maken van keuzes, prioriteren van veranderingen en een goedwerkende governance structuur.

De plotselinge verandering, als gevolg van Corona, op de digitale werkomgeving hebben een groot effect gehad op de informatievoorzieningsportefeuille en de werkwijze van mensen. Grootschalige projecten, die al op de projectkalender stonden, zullen nu in 2021 versneld uitgevoerd moeten worden om de beoogde dienstverlening en informatievoorziening van de gemeente op peil te brengen en te houden. De gemeente moet klaar gemaakt worden voor meer data-gedreven werken en ontwikkelingen als CommonGround. De regievoering, continuïteit en kwaliteit van de IV-portefeuille moet naar een hoger plan om de huidige gemeentelijk dienstverlening te verbeteren en klaar te zijn voor de toekomst.

Overigen

In artikel 20 van de Financiële verordening is gesteld dat in de paragraaf bedrijfsvoering naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het BBV de volgende onderdelen worden opgenomen:

- de huisvestingskosten;
- de automatiseringskosten;
- budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant.

De huisvestings- en automatiseringskosten zijn tevens in het hoofdstuk 'overhead' opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	2021
Huisvestingskosten	320
Automatiseringskosten	1.443
Raad	360
Griffie	241
Rekenkamer	40
Accountant	70

Rechtmatigheidsverklaring College

Naar aanleiding van de voorstellen van de commissie Depla in het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten', legt het college met ingang van het verslagjaar 2021 in de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid. Deze verantwoording vindt plaats op basis van model dat is opgesteld door de commissie BBV. Daarnaast zal in de bedrijfsvoeringsparagraaf toelichting worden gegeven op de rechtmatigheidsverklaring.

De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Het huidige afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant komt daarmee te vervallen.

Deze wijziging benadrukt de verantwoordelijkheid van het college voor de rechtmatigheid. Het is vervolgens aan de Raad om de rechtmatigheidsverantwoording van het college te bediscussiëren en te beoordelen. De achterliggende gedachte bij deze wetswijziging is dat het (zelf) geven van een rechtmatigheidsverantwoording een kwaliteitsimpuls geeft voor de interne processen en beheersing. Het college moet immers kunnen steunen op een goed functionerend systeem van interne beheersing en controle, om te waarborgen dat de gemeente bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de wet- en regelgeving naleeft. Daarnaast is de verwachting dat eerder het gesprek wordt gevoerd over wat het college gaat doen om eventuele bestaande onrechtmatigheden op te heffen of nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen.

Het college zal in 2020 en 2021 stappen ondernemen, zodat de eerste rechtmatigheidsverklaring van het college kan worden opgenomen in de jaarrekening 2021.

6. Verbonden partijen

Regio Arnhem Nijmegen (GO Arnhem Nijmegen City Region)

1. Algemene informatie

Doel	Het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het doel van het GO is om op de gebieden economie, mobiliteit, wonen en duurzaamheid het beleid onderling en met de provincie af te stemmen. Daarnaast werkt zij aan een regionale energiestrategie (RES), zoals van elke regio in Nederland wordt vereist. Het GO werkt intensief samen met de Stichting The Economic Board van de regio Arnhem-Nijmegen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Na opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen is in 2015 een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld: GO Regio Arnhem Nijmegen (Arnhem Nijmegen City Region).
Vestigingsplaats	N.v.t.
Deelnemende partijen	18 gemeenten: Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Belang Renkum	Besluitvorming ligt op lokaal gemeentelijk niveau. Het overleg in regioverband is gericht op afstemming tussen de deelnemers.
Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester Agnes Schaap is vertegenwoordiger in het bestuur van het GO namens Renkum. Wethouders Jasper Verstand en Joa Maouche vertegenwoordigen Renkum in de portefeuillehoudersoverleggen.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Gemeenten in het GO blijven zich inzetten voor een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren en die gezamenlijk werk maakt van duurzaamheid.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In het voorjaar van 2019 hebben de achttien colleges in de regio Arnhem-Nijmegen besloten een proces te starten om de regionale samenwerking te versterken. De urgentie hiervoor is tweeledig: (a) slagkracht organiseren voor de grote opgaven die op de regio afkomen en (b) het tot stand brengen van een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming.

Begin 2020 zijn de eerste contouren voor de visie, agenda en werkwijze van de nieuwe versterkte samenwerking geschetst:

- Een nieuwe regionale agenda die aansluit bij de agenda van andere overheden en maatschappelijke partners.
- Met een scherpere profilering en lobby, met een heldere visie en ambitie gericht op kwalitatieve groei en stedelijke ontwikkeling in balans met een groene en ontspannen leefkwaliteit.
- Met een nieuwe transparantie: de individuele raden kunnen zelf beslissen aan welke opgaven ze deelnemen en het budget en mandaat dat daarbij wordt verleend.

- Met een nieuwe slagvaardigheid: een programmatische aanpak, waarin per opgave ruimte en mandaat wordt gegeven om (met maatschappelijke partners) een welomschreven opdracht tot uitvoering te brengen.
- Met een bestuur en een klein regiobureau dat de samenwerking binnen de opgaven regisseert en faciliteert.

De voorstellen voor de versterkte regio zouden oorspronkelijk in het voorjaar van 2020 ter besluitvorming worden aangeboden aan de regiogemeenten. Vanwege de uitbraak van de COVID-19-pandemie is de besluitvorming uitgesteld tot november 2020. Na een positief besluit van de regiogemeenten start de versterkte op 1 januari 2021.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de versterkte samenwerking (het regiobureau) wordt volgens de voorstellen voor de versterkte regio (zoals nu bekend) €2,50 per inwoner (dit was €0,88 per inwoner). Naast deze basisbijdrage blijft de bijdrage van €1 per inwoner voor The Economic Board (vooralsnog) in stand. Dit betekent voor ons een basisbijdrage van in totaal €109.683. Dit is €50.827 meer dan onze huidige bijdrage aan de regio.

De Provincie Gelderland heeft aangegeven bereid te zijn om voor de eerste periode van de versterkte regio de verhoogde bijdrage van de gemeenten voor de bestuurlijk en organisatorische basis van de regionale samenwerking deels te compenseren. Dat betekent dat - na een positieve besluitvorming over de versterking van de regionale samenwerking - we niet direct geheel de nieuwe/ verhoogde inwonerbijdrage hoeven af te dragen. Hoewel het nog niet helemaal zeker is voor hoelang de Provincie de verhoogde bijdrage compenseert, lijkt het erop dat dit voor een periode van twee jaar zal zijn (zie het onderstaande financiële overzicht).

Samen met de voorstellen voor de versterkte regio wordt eind 2020 ook het verlengingsbesluit voorgelegd voor het opnieuw financieren van The Economic Board voor een periode van vijf jaar. Dat betekent dat de bijdrage voor The Economic Board mogelijk nog wijzigt. Dat geldt ook voor de basisbijdrage voor de versterkte regio die nog kan wijzigen naar aanleiding van de regionale bijeenkomsten die nog worden georganiseerd voor de besluitvorming in het najaar van 2020.

De hoogte van de bijdrage aan de regionale opgaven hangt af van de ambities die worden geformuleerd bij de uitwerking van de regionale agenda en de deelname van onze gemeente aan één of meerdere regionale opgaven.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	Niet bekend	0	0	85.974	0
2022	Niet bekend	0	0	85.974	0
2023	Niet bekend	0	0	109.914	0
2024	Niet bekend	0	0	109.914	0

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De Regio Arnhem Nijmegen heeft op dit moment een bleek profiel en benut haar potenties onvoldoende. Tegelijkertijd komen er grote opgaven op de regio af waarvoor een aanpak nodig is die boven de lokale gemeenten uitstijgt. De opgaven en ambities voor deze regio zijn zodanig omvangrijk dat ze om een meer integrale en krachtiger besturing vragen. De urgentie achter de versterking van de regionale samenwerking is dan ook om slagkracht te organiseren voor de grote opgaven die op onze regio afkomen. Daarnaast is er de noodzaak om te komen tot een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming die nu ontbreekt. Met de voorstellen voor de versterkte regio wordt hierin voorzien.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

1. Algemene informatie

Doel	Behartiging van de belangen en uitvoering van de hieraan verbonden taken op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Wgr)
Datum oprichting	3 maart 2011 (gewijzigd bij raadsbesluit nr 9)
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Belang Renkum	Renkum heeft in het AB één stem, net als de andere deelnemers. Besluiten betreffende de begrotingen en de jaarrekeningen worden genomen op basis van gewogen stemrecht.
Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester en wethouder Leonie Rolink hebben zitting in Algemeen bestuur (= regionaal college hulpverlening). De bestuurscommissies veiligheid en gezondheid (BOVT en BOPG) kennen grotendeels dezelfde samenstelling als het AB. De burgemeester en de portefeuillehouder zijn in hun kwaliteit van leden van het algemeen bestuur ook lid van deze bestuurscommissies.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) is de wettelijk aangewezen organisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid (GGD) en rampen</p> <p>VGGM zorgt voor de gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden wat betreft het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen, het organiseren en coördineren van ambulance-hulpverlening, het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen, het bevorderen van de totstandkoming van collectieve preventie (volksgezondheid) en de continuïteit daarvan, de afstemming tussen preventieve en curatieve gezondheidszorg, de uitvoering van collectieve preventie betreffende infectieziekten en ter zake van de gezondheidsrisico's voor jeugdigen. Daarnaast is de stichting Veilig Thuis bij de VGGM gepositioneerd. de stichting draagt zorg voor de uitvoering van de taken inzake melding huiselijk geweld en kindermishandeling.</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Op het gebied van Gezondheid (GGD) worden vanuit beleid geen ontwikkelingen of ombuigingen verwacht met een significante financiële relevantie. Datzelfde geldt voor de stichting Veilig Thuis. De Covid-19 crisis trekt in 2020 een zware wissel op de organisatie door de extra inzet die wordt gevraagd met betrekking tot controle op besmetting. Er is op dit moment geen inzicht in de gevolgen die dit heeft voor de basis taken van de GGD. Het rijksvaccinatieprogramma heeft wel doorgang kunnen vinden.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Vanuit de GGD en de stichting Veilig Thuis worden voor 2021 op voorhand geen financiële ontwikkelingen verwacht. De Covid-19 crisis kan echter wel een financiële impact gaan krijgen.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	4.360	21.311	0	2.733	0
2022	3.815	20.195	0	2.733	0
2023	3.463	19.909	0	2.733	0
2024	3.238	19.909	0	2.733	0

bron: vastgestelde begroting 2021 VGGM (bedragen * € 1.000).
exclusief de subsidie die aan de stichting Veilig Thuis wordt toegekend.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Een groot deel van de bijdrage aan VGGM wordt bepaald door de inwonersbijdrage. Afgesproken is dat de VGGM de inwonersbijdrage incidenteel mag verhogen als het weerstandsvermogen van de VGGM onvoldoende hoog is.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De opsomming van beleidsmatige ontwikkelingen is onderverdeeld in twee onderdelen, te weten: wettelijke ontwikkelingen en branche ontwikkelingen. VGGM wil de verschillende kansen en risico's voor gemeenten in beeld brengen om hen zo in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te kunnen nemen. De beleidsmedewerkers van de betrokken gemeenten trekken in adviserende zin gezamenlijk op. De beleidsadviseur veiligheid en de directeur brandweer van de VGGM voeren periodiek overleg. Advies t.a.v. de begroting van de VGGM wordt voorbereid door zgn 'kopgroep', de financiële experts van de grote gemeenten.

Komend jaar wordt gesproken over een herverdeling van de bijdrage van de gemeenten in de VGGM. Gesprekken over de verdeelsleutel lopen nog. Op dit moment kan nog niet worden ingeschat wat het effect daarvan is. De consequenties gaan spelen m.i.v. 2022.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in de veiligheidsregio is bij wet opgelegd (derhalve is uittreden geen overweging). De beleidsdoelen moeten op efficiënte (kosteneffectieve) wijze worden gehaald. De ambtelijke advisering is daarop ingesteld.

Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

1. Algemene informatie

Doel	Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afvalaanbiedstation
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap met werkmaatschappijen in de vorm van besloten vennootschappen (holdingstructuur)
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001
Vestigingsplaats	Ede
Deelnemende partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede, Renswoude en Veenendaal
Belang Renkum	Renkum heeft samen met Wageningen, Ede en Veenendaal drie stemmen in de AvA. Renswoude heeft één stem.
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Opdrachtgevende gemeenten, bedrijven en particulieren ontzorgen op het gebied van afval en reinigen en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner	
De ACV houdt zich met uitvoeringszaken bezig. Afstemming tussen afvalbeleid en –uitvoering is geborgd in het periodieke overleg tussen ACV en gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Renkum heeft de ambitie uitgesproken om vanaf 2018 een afvalschedingspercentage te behalen van 75%. Dit percentage is al in 2017 maar ook in 2018 en 2019 ruimschoots behaald. Door de landelijke overheid is ingezet op gemiddeld maximaal 100 kg ongescheiden restafval per persoon per jaar in 2020. Voor de langere termijn wordt ingezet om in 2050 afvalloos te zijn. Deze doelstelling past in wat wordt genoemd de 'circulaire economie', die erop is gericht zoveel mogelijk 'afvalstoffen' als grondstof weer in te zetten.

In het najaar van 2020 buigt de raad zich over een nieuw afvalbeleidsplan: 'Afvvalbeleid Renkum 2021'. In dit plan is een doelstelling verwoord om in het jaar 2023 uit te komen op maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. Om de weg naar een afvalloze gemeente voort te zetten wordt voor het jaar 2025 gemikt op 80 kg restafval per jaar. Met een pakket aan maatregelen, verwoord in het Uitvoeringsprogramma 2021-2025, wordt verwacht hier invulling aan te geven. Uitgangspunt hierbij is dat de investeringen moeten leiden tot een kostenreductie. Een voorbeeld hiervan is de invoering van een kliko voor pmd in combinatie met een driewekelijkse inzamelfrequentie. Deze maatregel levert een besparing op waarvan andere deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma gefinancierd kunnen worden. Een ander voorbeeld is dat met het uitbreiden van de scheidingsmogelijkheden bij hoogbouwlocaties minder restafval naar de verbrandingsoven gaat. Hierdoor hoeft minder afval als restafval afgevoerd te worden wat leidt tot een besparing op de verwerkingskosten.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Uitgangspunten voor de operationele begroting worden jaarlijks afgestemd met de opdrachtgever, gevolgd door een financiële vertaling. Daarbij worden tarieven geïndexeerd conform de afspraken, terwijl verwerkingstarieven jaarlijks worden beoordeeld. Naar verwachting zullen in 2021 buiten indexatie en de verwerkingskosten slechts beperkte aanpassingen plaatsvinden in de opdrachten vanuit gemeente Renkum. Een uitzondering hierop is de wekelijkse inzameling van gft+e tijdens de drie zomermaanden. Hiertoe heeft de gemeenteraad eind september 2020 besloten.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	De begroting van de ACV groep is per november 2020 beschikbaar				

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2020 invullen.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Met de toetreding van Renswoude heeft er een herverdeling van de aandelen plaatsgevonden. Hierdoor is het aantal Renkumse aandelen in ACV verlaagd met 129.017 stuks waardoor het totaal aantal Renkumse aandelen nu 724.484 stuks is (het totaal aantal aandelen ACV bedraagt 5.846.003 stuks). Het belang van Renkum in ACV is na de toetreding van Renswoude verlaagd van 14,6% naar 12,4%. De verkoop van de aandelen heeft geleid tot een opbrengst van € 263.076,50.

Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wanneer de solvabiliteit voldoet aan het gestelde criterium (30 procent) wordt extra dividend uitgekeerd.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De aandeelhoudende gemeenten hebben periodiek overleg met de controller van de ACV. In dit overleg worden de begrotingen, jaarstukken etc. besproken. De portefeuillehouder wordt met de adviezen van de financiële consultants/ controllers gevoed. Daarnaast is er twee keer per jaar overleg met de commissaris.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De ACV is een goed functionerend en renderend bedrijf, getuige de jaarlijks uitkering van een behoorlijk dividend. Deze uitkering staat echter onder druk door een mogelijke invoering van Vennootschapsbelasting voor uitvoerders van overheidstaken.

In 2019 is overeenstemming bereikt tussen de belastingdienst/ministerie van financiën en de brancheorganisatie NVRD over de interpretatie van de Vpb-wetgeving voor overheidsgedomineerde bedrijven in grondstoffenbeheer en beheer openbare ruimte. Voor de ACV-groep houdt dit in dat voor de publieke diensten (binnen dochter ACV Gemeenten BV) alleen Vpb verschuldigd is over een

fictieve winst op opbrengstgenererende afvalstromen (zoals metalen, oud papier); voor het overige deel van dit vennootschappelijke resultaat is ACV vrijgesteld van Vpb. Voor het resultaat op de dienstverlening aan bedrijfsklanten (binnen dochter ACV Bedrijven BV) is ACV wél volledig Vpb-plichtig. De kringloopactiviteiten (voorheen in een BV-dochter van ACV NV) zijn sinds 2019 ondergebracht in een aparte stichting. De verliezen die werden geleden in de kringloopactiviteiten konden t/m 2018 worden gesaldeerd met het positieve resultaat in de BV; dat kan m.i.v. 2019 niet meer. Al met al zal de impact van de Vpb-plicht (per 2016) voor ACV een beperkte invloed hebben op het dividendbedrag. Ter illustratie: In de begroting 2019 is voor de ACV-groep een totale Vpb-plicht van € 35.000 opgenomen.

BNG Bank

1. Algemene informatie

Doel	De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Rechtsvorm	naamloze vennootschap
Datum oprichting	1914
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Belang Renkum	0,16 % (89.739 van totaal 55.690.720 aandelen)
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.</p> <p>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.</p> <p>De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).</p>	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Gedurende het begrotingsjaar verwachten wij geen veranderingen in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.) Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, zien wij ons aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Over 2019 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 163 miljoen (2018: EUR 337 miljoen). BNG Bank stelt conform het kapitalisatie- en dividendbeleid voor om EUR 71 miljoen uit te keren aan aandeelhouders. Dit is 50% van de nettowinst na aftrek van dividend aan de verschaffers van hybride kapitaal. Het dividend bedraagt EUR 1,27 per aandeel. Voor Renkum komt dat neer op €113.986. Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst voor komende jaren. De lage langlopende rente zal een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	niet bekend	niet bekend	niet bekend	0	niet bekend

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2021 invullen.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.

Het door BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

BNG keert jaarlijks een behoorlijk dividend uit. Er is geen reden de aandelen te verkopen.

Advies: aandeelhouderschap continueren.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

1. Algemene informatie

Doel	Uitvoering van de VTH taken bouw en milieu en het juridische deel van de APV taken.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen
Datum oprichting	12 november 2012
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	de Provincie Gelderland en de volgende gemeenten: Zevenaar, Westervoort, Duiven, Rheden, Rozendaal, Doesburg, Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem, Renkum
Belang Renkum	12 van de 102 stemmen
Vertegenwoordiging Renkum	wethouder is voorzitter van het DB en het AB, ambtelijk vertegenwoordigd in het partneroverleg.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Onder andere het verlenen van bouw- en milieuvergunningen, het uitvoeren van bouw- en milieutoezicht, bezwaar- en beroepszaken en het uitvoeren van projecten zoals bijvoorbeeld het project energiebesparing.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Voor de ODRA worden voor 2021 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen met significante financiële relevantie verwacht.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	527.000	230.600	0	1.389.200	-
2022	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	-
2023	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	-
2024	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	<i>nog niet bekend</i>	-

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2021 invullen.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De partijen zijn gezamenlijk eigenaar en opdrachtgever van de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

ODRA onderscheidt vier type risico's:

- risico's met betrekking tot de exploitatie.

Dit betreft tegenvallers uit de normale

bedrijfsvoering, door onvoorziene gebeurtenissen, prijsstijgingen die uitstijgen boven de toegepaste indexering in de begroting, dan wel tegenvallende inkomsten. De transitie naar outputfinanciering valt onder deze laatste categorie; minder afname van producten dan begroot en / of een te lage kostprijs. ODRA investeert in 2021 in een nog scherpere monitoring en scenario-ontwikkeling rond de kostenontwikkeling in het kader van outputfinanciering. De geschatte omvang van het risico is € 200.000.

- risico's met betrekking tot de taakuitvoering:

ODRA kan aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de reguliere taakuitvoering en bedrijfsvoering. Dit betreft vooral een bestuurlijk en imago risico. ODRA is verzekerd voor maximaal 2 keer € 2,5 miljoen per jaar voor beroepsfouten.

- het risico van frictiekosten ;

Dit ontstaat bij majeure aanpassingen in de organisatie (structuur), ingegeven door wetwijzigingen of majeure wijzigingen in de werkpakketten voor partners. De omvang van het financiële risico kan oplopen van € 0,1 tot € 0,5 miljoen. ODRA heeft in deze begroting € 100.000 gereserveerd als dotatie aan personeelsvoorziening.

- Het risico om niet te voldoen aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, AVG en internationale verordeningen.

Het risico is vooral bestuurlijk en imago, en niet zozeer kwantitatief.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De gemeenteraad kan ten aanzien van de ontwerpbegroting van de ODRA een zienswijze naar voren brengen bij het Dagelijks Bestuur van de ODRA. Deze zienswijze wordt, voorzien van een reactie, samen met de begroting aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de ODRA. De wethouder van Renkum is lid van zowel het AB als het DB.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking is voor een aantal taken (basistaken) vanuit het Rijk opgelegd. Andere taken (bijvoorbeeld bouwvergunningverlening) hebben we vrijwillig bij de omgevingsdienst ondergebracht. De ODRA moet op een efficiënte maar ook klantgerichte manier de taken voor ons uitvoeren. Over het algemeen verloopt de samenwerking goed.

Sociaal domein centraal Gelderland (MGR)

1. Algemene informatie

Doel	Samenwerking en samenhang binnen het sociaal domein op uitvoerend niveau bereiken op inkoop Wmo2015, JW en Participatie, op onderwijs leerplicht, op werkparticipatie binnen de regio Centraal Gelderland.
Rechtsvorm	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (Wgr)
Datum oprichting	2017
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Belang Renkum	Op basis van inwonersaantal (Renkum 7%)
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Marinka Mulder, bij vervanging wethouder Leonie Rolink
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Gemeente Renkum is aangesloten op 2 van de 4 modules van de regeling: inkoop en onderwijs. Inkoop is verantwoordelijk voor de inkoop van producten binnen het sociaal domein voor Wmo2015, JW en Participatie (arbeidsmatige dagbesteding). Onderwijs is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle leerplichttaken. In 2020 is de gemeente Renkum toegetreden tot de hele module onderwijs. Tot april 2020 werd leerplicht zelfstandig uitgevoerd.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Voor 2021 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen verwacht die een significante financiële relevantie hebben.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Er zijn geen ontwikkelingen of ombuigingen verwacht die een significante financiële relevantie hebben.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen*	Vreemd vermogen*	Resultaat*	Bijdrage van Renkum*	Bijdrage aan Renkum
2021	2.371	2.729	-13	240	0
2022	1.880	2.620	-5	240	0
2023	1.490	2.510	0	240	0
2024	1.225	1.875	0	240	0

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2021 invullen.

*De gemeente Renkum participeert niet in alle modules. De meerjarenbegroting van de MGR is wel inclusief alle modules (inclusief beheer). Die zijn niet apart te berekenen. De bijdrage van Renkum is in 2021 afgerond € 240.000 inclusief kosten voor leerplicht. Dit bedrag is de basis om ook na

2021 op te nemen bij bijdrage van Renkum. Afhankelijk van verdere ontwikkelingen kan daar (uiteraard) na 2021 een ander financieel kader ontstaan.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De kosten voor de module inkoop worden gevormd door de uitvoering van de inkoop, onderwijs en een relatief deel van de overhead (naar rato verdeeld over de modules). Wijzigingen worden via de bestuurscommissies voorgesteld aan het algemeen bestuur en via de begroting doorgevoerd nadat deze zijn voorgelegd voor een zienswijze aan de raden. De vaststelling is op basis van 3/4 stemmen.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De kosten die zijn gemoeid met de MGR betreffen die van de uitvoering van de opdracht. Er zijn geen middelen voor het volume van de inkoop zorg die naar de MGR vloeien. Via het DB, AB en de BC'sen op basis van de Wgr heeft het bestuur invloed op uitvoering en begroting.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking is functioneel. De risico's zijn door de wijze waarop de kostenverdeling is georganiseerd op basis van toerekening de kosten aan de modules van deelname laag. De samenwerking is met name van belang in het kader van terugdringen van bureaucratie op het gebied van inkoop SD voor de aanbieders. Op het gebied van onderwijs is de kwetsbaarheid van een leerplichtfunctie opgeheven door deze toe te voegen aan het Regionaal Bureau Leerplicht.

Advies: continueren.

Gelders Archief

1. Algemene informatie

Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland
Belang Renkum	Renkum heeft één stem in het algemeen bestuur
Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester A. Schaap vertegenwoordigd behalve Renkum ook de gemeenten Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last die uit dezelfde personen bestaat.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
Het Gelders Archief is een betrouwbare partner voor het beheren van de collecties (zowel fysiek als digitaal) van en voor zijn publieke en particuliere relaties. Door optimalisering van de toegankelijkheid van de collecties, draagt het bij aan een transparante overheid en aan kennisverspreiding over het verleden van Gelderland.	
Het Gelders Archief beheert archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. Het Gelders Archief fungeert als inspecteur van onze archieven en controleert of wij op de juiste wijze met documenten (fysiek en digitaal) omgaan en of de bewaaromstandigheden (fysieke archief kelder en digitale opslag) goed zijn.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Door de voortgaande digitalisering van processen en daaruit voortkomende digitale documenten komt de noodzaak tot digitale bewaring ook steeds dichterbij. Het Gelders Archief zal samen met de deelnemers en De Connectie onderzoeken hoe vormgegeven kan worden aan de digitale bewaring.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Door de economische situatie is het mogelijk dat bezuinigingen van de rijksoverheid of deelnemende gemeenten van invloed zijn op de financiële situatie.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	209.570	17.318.564	0	169.762	0
2022	209.570	16.889.675	0	171.459	0
2023					
2024					

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Vanaf de oprichting had het Gelders Archief jaarlijks een structureel tekort. Sinds 2013 boekt het Gelders Archief een positief resultaat op basis van de structurele lumpsum en inkomsten (uit projecten). Vanaf 2013 wordt er - gelet op dit positieve resultaat - gewerkt aan de opbouw van het weerstandsvermogen.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Om tegenvallers op te kunnen vangen heeft het Gelders Archief in de vorm van een algemene reserve (ca. 5% van de deelnemersbijdragen) weerstandsvermogen. In de statuten is vastgelegd dat deze reserve in enig jaar niet hoger mag zijn dan 10%.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Het Gelders Archief is belast met een deel van de beheerstaken. Eén van de belangrijkste taken is het beheren van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in de door het Gelders Archief aangewezen archiefbewaarpplaats(en). Daarnaast heeft het Gelders Archief een toezichthoudende en adviserende rol ten aanzien van de overige (vernietigbare) archiefbescheiden. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de archivaris (de directeur van het Gelders Archief). De archivaris houdt als het ware toezicht op het dagelijks (archief)beheer door De Connectie. De archivaris voert daartoe jaarlijks controles uit op belangrijke archiefonderdelen en rapporteert hierover.

Advies: samenwerking continueren

Euregio Rijn-Waal

1. Algemene informatie

Doel	<p>De Euregio Rijn-Waal heeft als doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.</p> <p>Doordat we onderdeel zijn van de Euregio besluiten we mee over en participeren we actief in grensoverschrijdende projecten die in de Euregio worden uitgevoerd. We dragen daarmee bij aan de versterking van de regionale economie en (economische) infrastructuur. Ook onderstrepen we het belang van de Europese eenwording en vergroten we het bewustzijn daarover.</p>
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling op basis van een internationale overeenkomst met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.
Datum oprichting	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010.
Vestigingsplaats	Kleve
Deelnemende partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas.
Belang Renkum	Renkum heeft 3 stemmen in de Euregioraad.
Vertegenwoordiging Renkum	Burgemeester Schaap is in 2018 toegetreden tot het dagelijks bestuur van de Euregioraad.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
<p>In de Regio Rijn-Waal is grensoverschrijdende samenwerking vanzelfsprekend. Er zijn nieuwe, duurzame sociaaleconomische grensallianties gelegd (ook cross-over) waarin overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld informatie uitwisselen en nauw samenwerken. Deze organisaties weten elkaar in alle sectoren grensoverschrijdend te vinden. Zij profiteren van elkaars kennis en netwerken en beantwoorden samen de vraagstukken van de toekomst.</p> <p>In de periode van 2014 tot heden heeft de Euregio ingezet op het organiseren van grensallianties op het gebied van Euregionale duurzame economische ontwikkeling, Euregionale soft skills en Euregionale betrokkenheid. Deze doelstellingen waren vastgelegd in de <i>Strategische Agenda 2020: Grensallianties in de Rhein-Waal-Regio</i>. Veel van deze doelstellingen zijn inmiddels bereikt of op de goede weg. De Euregio is het afgelopen jaar begonnen met een proces van herijking, waarvan de resultaten worden vastgelegd in de <i>Strategische Agenda 2025+</i>. De onderwerpen die de komende jaren in Euregionaal verband opgepakt zouden moeten worden op basis van deze strategische agenda zijn samengevat in de volgende vier volgende grensuitdagingen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Economie en klimaat2. Arbeidsmarkt en onderwijs	

- 3. Leefbaarheid
- 4. Euregionale identiteit

De Strategische Agenda 2020+ wordt - na het consulteren van de leden en stakeholders - in november 2020 ter vaststelling voorgelegd aan de Euregioraad.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

N.v.t.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

N.v.t.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	1.468.000	77.784		8.050	0
2022				8.050	0
2023					
2024					

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2021 invullen.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Stukken in het kader van de begrotingscyclus worden naar de gemeenten gestuurd. De Euregioraad neemt daarover besluiten. De gemeente ontvangt de jaarverslagen van de Euregio.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in Euregionaal verband werpt zijn vruchten af voor de Renkum, o.a. door deelname aan projecten zoals E-bus 2020 en het project op het gebied van biodiversiteit.

BVO De Connectie (Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie)

1. Algemene informatie

Doel	Een belangrijke aanleiding voor de Gemeente Renkum om de bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie op te richten is dat door het samenwerken met de gemeenten Arnhem en Rheden we onze bestuurskracht kunnen vergroten. We gaan er vanuit dat door het bundelen van de uitvoeringstaken in De Connectie we (voorlopig) een zelfstandige gemeente kunnen blijven. De Connectie vermindert namelijk onze kwetsbaarheid op bedrijfsvoeringsgebied en levert minimaal dezelfde kwaliteit tegen minimaal 4 procent lagere kosten. Ook vergroot De Connectie de kansen voor medewerkers van de drie gemeenten, omdat zij bij de bedrijfsvoeringsorganisatie meer doorgroeimogelijkheden hebben.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, om precies te zijn een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO).
Datum oprichting	1 maart 2016
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden.
Belang Renkum	<ul style="list-style-type: none">• De portefeuillehouders bedrijfsvoering van de drie gemeenten vormen het bestuur van De Connectie. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, met uitzondering van een aantal specifiek in de gemeenschappelijke regeling genoemde situaties.• Het financiële aandeel van de gemeente Renkum bedraagt (op basis van de meerjarenprogrammabegroting 2021-2024) 10,94%.
Vertegenwoordiging Renkum	Wethouder Leonie Rolink vertegenwoordigt Renkum in het bestuur van De Connectie.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
De Connectie voert voor ons de uitvoeringstaken behorende bij ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening, personeels- & salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De belangrijkste voorwaarde voor het financiële succes van De Connectie is het harmoniseren van processen, het standaardiseren van de werkwijze en verregaande digitalisering.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

In 2020 is de evaluatie van de Connectie afgerond. Deze evaluatie heeft zich vooral gericht op de doelen die opgenomen zijn in het bedrijfsplan 2017 – 2020.

De evaluatie concludeert dat het doel uit het bedrijfsplan om het structurele kostenniveau 4% te laten dalen is gerealiseerd. De in de begroting van de Connectie opgenomen taakstellingen op ICT en Belastingen zijn niet gerealiseerd. De taakstelling op ICT is n.a.v. de onafhankelijke rapporten teruggedraaid. De hoge eisen aan informatiebeveiliging en de steeds grotere rol van informatisering en automatisering in het primaire proces leiden tot een autonome stijging van deze kosten waar rekening mee gehouden moet worden. Door het verder harmoniseren en standaardiseren van processen en systemen binnen de samenwerking wordt geprobeerd deze opwaartse druk te beperken.

Momenteel wordt door de drie gemeenten en de Connectie samen gewerkt aan een toekomstvisie voor de Connectie dat de basis zal zijn voor het bedrijfsplan 2021-2025.

De aanbevelingen uit de evaluatie worden daarin meegenomen. Op basis hiervan zal in de meerjarenbegroting 2021 – 2025 de financiële vertaling worden gemaakt. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de wijziging van financieringsmethode. Die is vanaf de start gebaseerd op inputfinanciering maar zal naar verwachting worden gewijzigd in een outputfinanciering. Op die manier betaalt iedere gemeente naar de hoeveelheid die wordt afgenomen. Op dit moment wordt dit uitgewerkt en worden de (financiële) consequenties hiervan in beeld gebracht.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	500.000	13.990.000	21.000	4.211.000	0
2022	183.000	10.590.000	21.000	4.196.000	0
2023	21.000	7.190.000	21.000	4.179.000	0
2024	21.000	4.420.000	21.000	4.117.000	0

De meerjarencijfers zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2021-2024.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

Binnen de Connectie vindt periodiek een inventarisatie plaats van de risico's die zich kunnen voordoen. De Connectie heeft maar zeer beperkt beschikking over eigen weerstandscapaciteit. Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen, worden de gemeenten hiervoor aangesproken. De laatste risico-inventarisatie binnen De Connectie is uitgevoerd voor de Meerjarenbegroting 2021-2024. De geïnventariseerde risico's tellen op tot een risicoscore van €4.988.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt €1.862.000. Dit betekent dat de drie gemeenten aan de lat staan voor een risico van €3.126.000.

Daarnaast werkt De Connectie aan een systeem voor outputsturing en -verrekening. Deze nieuwe bekostigingssystematiek kan een herverdeling van de bijdragen van de drie gemeenten tot gevolg hebben.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Afgelopen jaar heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

We adviseren om de samenwerking te continueren.

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

1. Algemene informatie

Doel	Regionale samenwerking doelgroepenvervoer, aanvullend op OV
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie (Wgr)
Datum oprichting	2015
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	18 gemeenten regio Arnhem en Nijmegen
Belang Renkum	Bij reguliere besluiten vertegenwoordigt iedere gemeente 1 stem. Het belang van Renkum is dan 5%. Er geldt een escape procedure voor bijzondere situaties. In dat geval wordt gestemd op basis van (ongewogen) inwoner aantallen. De zeggenschap van Renkum is dan 4%.
Vertegenwoordiging Renkum	wethouder Leonie Rolink, bij vervanging wethouder Marinka Mulder
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	
AVAN verzorgt het vraagafhankelijk vervoer en het routevervoer. In zijn vergadering van 30 januari 2018 heeft het college besloten het leerlingenvervoer nog niet onder te brengen bij AVAN.	

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Voor 2021 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen met significante financiële relevantie verwacht.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Voor 2021 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen met significante financiële relevantie verwacht.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdrage van Renkum	Bijdrage aan Renkum
2021	0	0	0	921.295	0
2022	0	0	0	991.690	0
2023	0	0	0	1.065.096	0
2024	0	0	0	nb	0

Voor niet gemeenschappelijke regelingen alleen 2021 invullen.

De hierboven getoonde bedragen zijn inclusief we kosten voor het vervoer zelf die door onze inwoners met indicatie worden gemaakt. De kosten die door de BVO worden gemaakt bedragen hiervan ca 15% t.o.v. het budget bedrag 2020.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende maatregelen

De regelingen die gebruik maken van het AVAN-systeem zijn open-einde-regelingen (Wmo, Jeugdwetvervoer). Dit betekent, dat de kosten kunnen oplopen, naarmate er meer vervoersvragen komen. De deelnemende gemeenten zijn voor hun inwoners verantwoordelijk voor de dekking van die kosten. Voor de Wmo is het risico van overschrijding op sociaal-recreatief vervoer ingeperkt, omdat we sinds begin 2019 met een kilometerplafond werken. In 2021 wordt naar aanvullende maatregelen gezocht. Voor Wmo-dagbesteding en Jeugdwetvervoer is dit niet mogelijk.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

zie hiervoor

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking verloopt naar tevredenheid. advies is continueren van de samenwerking.

7. Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 27 juni 2007 heeft de raad de nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota Grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen politiek-bestuurlijke besluiten genomen kunnen worden. Besluiten die staan in het teken van het toekennen van functies (bestemmingen) aan grond. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen ("claims" van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt - en het beheren en het uitgeven van gronden alsmede kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen.

Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

In het kader van de begrotingcyclus legt het college jaarlijks verantwoording af over de projecten. In deze paragraaf Grondbeleid gaan we op hoofdlijnen in op onze voornemens met betrekking tot de grondexploitatie in 2021.

Financiële positie en resultaatverwachting

Voor de volgende grondexploitatie project is een exploitatieberekening opgesteld over de hele planperiode, en vraagt het college uw raad instemming met de herziene exploitatieberekening:

- 3B4 Woningbouw

Financiën projecten

De boekwaarde van de projecten per 31-12-2019 bedroeg volgens de jaarrekening 2019 € 914.000. De verwachting is dat de boekwaarde in 2020 zal afnemen tot +/- 20.000.

Boekwaarde projecten <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2019 (jaarrekening)	31-12-2020 (prognose)
Grondexploitatieprojecten	4.354	3.420
Voorziening	3.440	3.440
Totaal voorraden	914	-20

Voor een aantal grondexploitaties is een voorziening gevormd. De reden hiervoor is dat er een verlies op deze projecten wordt verwacht.

Prognose 31-12-2020 in bovengenoemde tabel sluit aan bij de eerste drie kolommen in onderstaande tabel. Vervolgens wordt de verwachte kosten en opbrengsten na 31-12-2020 weergegeven. Uiteindelijk wordt per project weergegeven wat het resultaat is inclusief de reeds getroffen voorzieningen.

In de bovengenoemde cijfers zitten ook de cijfers van de Dalzone Oosterbeek. Dit project wordt in 2020 afgesloten. In onderstaand overzicht komt hierdoor alleen het project 3b4 voor.

Prognose voor de komende jaren

Projecten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Prognose boek- waarde 31-12- 2020	Getroffen voorzieningen	Prognose boek- waarde na voorzie/ning	Verwachte kosten	Verwachte opbrengsten	Resultaat na getroffen voorzieningen
Grondexploitatieprojecten						
3B4 bouwgrondexploitatie	2.050	2.070	-20	20	0	0
Totaal projecten	2.050	2.070	-20	20	0	0

* Bij een negatief boekwaarde zijn de inkomsten hoger dan de uitgaven.

Daarnaast zijn er projecten die niet onder de definitie grondexploitatie vallen. Deze worden verantwoord op de balans bij de vaste activa.

Voor het project Talsmalaan is nog geen exploitatieberekening over de hele planperiode opgesteld. De kosten van dit project wordt bij de materiële vaste activa opgenomen. Zolang de boekwaarde van het project beneden de verwachte marktwaarde ligt, zal dit geen invloed hebben op het resultaat. Op moment dat het een grondexploitatieproject wordt zal de boekwaarde worden ingebracht bij het grondexploitatieproject. De verwachte boekwaarde per 31-12-2020 zal naar verwachting € 575.000 bedragen.

Voor een aantal projecten zijn voorbereidingskosten gemaakt. De voorbereidingskosten worden opgenomen bij de immateriële vaste activa. Dit mag maximaal 5 jaar. Als het project een grondexploitatieproject wordt zal de boekwaarde worden ingebracht bij het project. Is het termijn van 5 jaar overschreden of wordt het geen grondexploitatieproject zal de boekwaarde worden afgeboekt ten laste van de exploitatie.

Hieronder zijn de volgende projecten opgenomen waarbij het benodigde voorbereidingskrediet is vermeld:

Project	Vastgesteld krediet	Voorgesteld krediet	Totaal
Doorwerth Centrum	0	168.000	168.000
Klooster Renkum	0	75.000	75.000
Maatweg Renkum	0	25.000	25.000
Don Boscoweg Renkum	0	50.000	50.000
Br.Streefl.weg scholenstrip	131.250		131.250
A. Schweitzerschool Renkum	87.250		87.250
Totaal	218.500	318.000	536.500

Vorbereidingskrediet Doorwerth Centrum

Om grip en sturing op het proces in Doorwerth Centrum te verbeteren adviseren wij u om de uitvoering van het Masterplan op te knippen in deelprojecten en deze gefaseerd uit te voeren. Belangrijke consequentie is dat de tot nu toe gemaakte plankosten worden afgeboekt. Wij stellen voor dat in de jaarrekening te doen. Dat geeft u en ons de tijd om dit voorgenomen besluit met inwoners en andere belanghebbenden te bespreken.

Een eerste activiteit is het in beeld brengen van de verschillende optimalisaties per deelproject en de financiële consequenties hiervan voor het totaalresultaat. Vervolgens kan gestart worden met de deelprojecten die geld opleveren of kostenneutraal lijken. Wanneer er meer duidelijkheid komt over de financiële situatie kunnen andere deelprojecten worden opgepakt.

Omdat Doorwerth Centrum dan gaat functioneren als andere grondexploitatieprojecten is het nodig om een voorbereidingskrediet ter beschikking te hebben. Uit dit voorbereidingskrediet worden de inhuur van een procesmanager, ambtelijke kosten en onderzoekskosten betaald. Deze voorbereidingskosten worden tot eind 2021 geraamd op € 168.000.

Overige projecten

Voor de projecten 't Klooster Renkum, Maatweg Renkum en Don Bosco Renkum zijn projecten die al enige tijd lopen. Voor deze projecten wordt hierbij formeel een voorbereidingskrediet voorgesteld van totaal € 150.000.

Deze voorbereidingskosten worden afgedekt door de opbrengsten die binnen deze projecten kunnen worden gerealiseerd.

Exploitatieoverzicht Projecten

Overzicht

Projecten grondexploitatie	Grond aankoop	Bouwrijp maken/sanering	Planbegeleiding	Financiering	Overige kosten	Totale kosten	Verkoop grond	Overige inkomsten	Totale inkomsten	Boekwaarde	Voorziening	Boekwaarde na voorziening
<i>Bedragen x € 1.000</i>												
Projecten met exploitatieberekening												
<i>3B4bouwgrondexploitatie</i>												
Stand per 31-12-19	1.815	28	1.114	1.438	1.649	6.044	2.854	208	3.062	2.982	2.070	912
2020	0	25	46	8	25	104	1.011	25	1.036	-932	0	-932
2021	0	0	20	0	0	20	0	0	0	20	0	20
Totaal	1.815	53	1.180	1.446	1.674	6.168	3.865	233	4.098	2.070	2.070	0
<i>Dalzone</i>												
Stand per 31-12-19	1.725	208	751	1.070	30	3.784	1.939	473	2.412	1.372	1.370	2
2020	0	0	0	0	0	0	2	0	2	-2	0	-2
2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.725	208	751	1.070	30	3.784	1.941	472	2.414	1.370	1.370	0
Totaal												0

8. Subsidies

Subsidiebeleid

De gemeente formuleert op grond van zijn democratische legitimatie beleid in medebewind of autonoom beleid. Dit beleid wordt doorvertaald in doelstellingen die binnen een gegeven periode in tijd moeten worden gerealiseerd. Om deze doelstellingen te realiseren is de lokale overheid vaak aangewezen op partners die uitvoering geven aan activiteiten die tot het bereiken van de doelstellingen moeten leiden. Om deze activiteiten te kunnen ontplooiën moeten de partners worden betaald. Deze betaling kan op twee manieren worden uitgevoerd: via de privaatrechtelijke weg door middel van opdracht, offerte, contract en factuur of via de publiekrechtelijke door middel van subsidie door middel van opdracht; subsidieaanvraag, subsidiebeschikking met voorwaarden enzovoort. De middelen die verstrekt worden in de vorm van subsidie zijn, net zoals bij de privaatrechtelijke weg, gebonden aan prijsafspraken, doelstellingen en resultaten. Het verstrekken van subsidie heeft als voordeel dat subsidie buiten de werking van BTW valt (voor zover ook daadwerkelijk van subsidie en niet van levering sprake is), daarnaast is het publiekrecht van toepassing. Omdat de gemeente een publiekrechtelijke rechtspersoon is verdient het de voorkeur om via publiekrechtelijke weg uitvoering van de publieke taak uit te besteden aan derden.

Voor de verantwoording over het geheel van deze subsidies is gekozen om dit te doen via de begrotingscyclus. In de begroting voteert de raad middelen aan beleidsvelden met een algemeen doel (kaderstelling). De doelen worden door het college gespecificeerd in prestatieafspraken waaraan de door de raad gevoteerde middelen worden verbonden. In de jaarrekening vindt de rapportage van het beleid en de daarvoor gedane uitgaven plaats. Over de uitvoering van de activiteiten vindt in de loop van het jaar overleg plaats met de uitvoerders.

Subsidiesystematiek: berekening, afrekening en verrekening

Subsidie wordt aangevraagd voordat de activiteiten die moeten leiden tot het bereiken van een doelstelling plaatsvinden. Over de activiteiten worden vooraf wederzijds afspraken gemaakt. De berekening van een subsidiebedrag vindt plaats op basis van noodzakelijke en reële kosten. Deze kosten hebben betrekking op kwantiteit en aan activiteiten gekoppelde kwaliteit. Afspraken omtrent het effect van de uitvoering kunnen redelijkerwijs niet altijd gemaakt worden.

Nadat de activiteiten zijn uitgevoerd vindt de afrekening en verrekening plaats. Dit gebeurt aan de hand van een aanvraag om subsidievaststelling waarbij een jaarverslag en een jaarrekening zijn gevoegd. Er wordt gecontroleerd of de subsidieontvanger de activiteiten in overeenstemming met de afspraken heeft uitgevoerd. Dit mondt uit in een afrekening. Verrekening vindt plaats op basis van de voorschotten die zijn uitgekeerd.

Indien een subsidieontvanger zich niet of onvoldoende aan de afspraken heeft gehouden, kan dat gevolgen voor de afrekening hebben. Hij kan dan minder ontvangen dan oorspronkelijk was afgesproken, in overeenstemming met de werkelijk gerealiseerde prestaties.

Beoordeling van de werkelijk gerealiseerde prestaties vindt plaats op basis van monitoring dan wel evaluatie en/of voortgangsrapportage(s). De subsidiesystematiek in subsidiejargon bestaat uit de subsidieaanvraag gevolgd door een subsidieverlening (beschikking) of weigering (beschikking). Een verlening geeft aanspraak op middelen, maar nog geen recht. Na afloop van de uitvoering volgt een aanvraag om vaststelling waarop het college een besluit neemt. Dit besluit wordt medegedeeld in de vorm van een vaststellingbeschikking. Dan pas is er sprake van recht op de middelen.

Subsidies

Subsidie 2021

Subsidies vormen een onderdeel van de in deze begroting genoemde bedragen en worden in deze subsidieparagraaf gedeeltelijk toegelicht. Gedeeltelijk vanwege het weglaten van bijvoorbeeld:

- Begrotingsposten die waarschijnlijk als subsidie worden verstrekt maar niet onder die titel in de begroting 2021 zijn opgenomen (bijvoorbeeld stelposten nieuw beleid);
- Subsidies die de gemeente in het kader van medebewindstaken aan derden doorbetaald. Deze worden veelal separaat met het Rijk afgewikkeld.

In eerdere begrotingsjaren is een keuze gemaakt een aantal beleidsterreinen op te nemen. Uit gesprekken met uw rekenkamercommissie is gebleken dat wij de vraag om meer activiteiten te benoemen te letterlijk hebben genomen. Dit is vanaf de begroting 2016 aangepast.

Het is vooraf niet mogelijk het exacte bedrag van de middelen te bepalen die tijdens het uitvoeringsjaar (in dit geval 2021) de gemeente 'verlaten' in de vorm van subsidie. De begroting zal namelijk gedurende 2021 aangepast worden in de reguliere budgetcyclus door (zonder volledig te zijn):

- Het niet realiseren van taakstellingen. In de begroting 2021 zijn taakstellingen opgenomen. Deze kunnen mogelijk gevonden worden in het "subsidiegebied" en dat muteert het plafond.
- Het niet autoriseren van "nieuw beleid". Nieuw beleid kan namelijk gedeeltelijk onder de subsidietitel vallen.
- Resultaatbestemming 2020; indien uw raad uit een eventueel batig saldo 2020 uitgaven voor 2021 mandateert die onder de subsidietitel vallen verhoogt dit het subsidieplafond. Dit lijkt niet waarschijnlijk in kalenderjaar 2021.
- Inflatiecorrectie 2021. In deze Begroting zijn de plafonds opgenomen zonder daar mogelijke inflatiecorrectie op te nemen. Deze zullen tijdens de budgetcyclus 2021 verantwoord worden.
- Verdere structurele/incidentele budgetaanpassingen die als subsidie worden aangemerkt. Indien uw raad instemt met mutaties tijdens de budgetcyclus die subsidie-gerelateerd zijn verhogen of verlagen* die mutaties dat plafond.

*verlagen kan juridisch wel maar 'opent' wel eventuele beroep- en bezwaarprocedures.

Subsidies begroting 2021	Cumulatief van subsidies
Subsidie programma 1	Plafond € 1.093.752
Subsidie programma 2	Plafond € 147.437
Totaal van de programma's 1 en 2	€ 1.241.189

De plafonds zijn met de vaststelling van de Begroting 2021 definitief.

Tijdens de budgetcyclus 2020 (najaarsnota met structurele doorwerking) en budgetcyclus 2021 kunnen er uiteraard wel aanpassingen volgen (zie ook boven). Deze zijn formeel rechtskrachtig na publicatie.

Deel II

Financiële begroting

Financiële doelen

Inleiding

Wij staan voor gezonde gemeentefinanciën en een duurzaam financieel evenwicht. Dit betekent een evenwichtige begroting op de korte en de lange termijn. Helaas is de realiteit dat vooral landelijke en autonome ontwikkelingen er voor zorgen dat onze kosten (in met name het sociale domein) blijven stijgen. Hierdoor is het wederom niet mogelijk zonder fors in te grijpen tot een sluitende meerjarenbegroting te komen.

In deze begroting is een dekkingsplan opgenomen voor circa 2 miljoen euro in 2021 en circa 1 miljoen euro voor 2022. En dan hangt ons nog een groot aantal onzekerheden boven het hoofd die ieder voor zich een verzwaring van de financiële druk kunnen opleveren. Denk daarbij aan onder andere: doordecentralisatie beschermd wonen, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de Omgevingswet, bodemtaken, de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2022, het continueren van de extra bijdrage jeugd en de noodzakelijke investering in, of herhuisvesting van het gemeentehuis. Ook onze balanspositie biedt weinig ruimte om tekorten op te vangen. Onze vrije algemene reserve zakt snel en is inmiddels lager dan onze weerstandsreserve. Wel hebben we, na de maatregelen in de begroting, nog circa 1 miljoen euro onbenutte belastingcapaciteit

Om de begroting meerjarig sluitend te krijgen zijn forse bezuinigingen nodig. Dat hebben we de afgelopen jaren ook moeten doen. Die koek is nu wel op. Er zijn nog enkele niet-wettelijke taken waarvan we kunnen beslissen ermee te stoppen of deze te verminderen. Maar dat zijn nu precies onderdelen die onze inwoners hard raken (sport, cultuur, minima) of onze bestuurlijke slagkracht verminderen (regio Arnhem/Nijmegen, VNG). Bovendien houdt bezuinigen op deze onderdelen in, dat voorzieningen worden afgebouwd die zeker niet zomaar weer kunnen worden opgebouwd in betere tijden. Uiteraard hebben we te blijven kijken naar onze ambities en plannen en eigendommen. Daarin keuzes maken of faseren kan incidenteel wat opleveren. Tegelijkertijd weten we door deze situatie dat er zeker geen middelen zijn voor nieuwe plannen en ontwikkelingen. Ons wensenlijstje is lang, onze portemonnee leeg.

Wij geloven niet langer dat verdergaand bezuinigen een gemeente overlaat die er voldoende voor haar inwoners kan zijn. Wij willen een gemeente zijn die betrouwbare dienstverlening biedt, kan meedenken met initiatieven van inwoners en ondernemers, nieuwe taken op kan pakken als dat van ons gevraagd wordt (en we bijbehorende middelen ontvangen) en waarin onze medewerkers dit mogelijk maken en het raad en college kunnen ondersteunen om ook echt lokaal te kunnen besturen. Om te kunnen besturen is afwegingsruimte nodig en die is er niet als ons lokaal beleid en onze niet-wettelijke taken er niet meer zijn. Daarmee komt het bestaansrecht van een volwassen gemeente in het gedrang en dreigt ingrijpen van de Provincie en daarmee nog minder autonomie en lokale bestuurlijke ruimte.

Om die reden hebben wij de volgende keuzes gemaakt om de begroting voor de komende jaren sluitend te maken:

- Geen bezuinigingen op resterende niet-wettelijke taken die inwoners of bestuurskracht raken.
- Geen ruimte voor "wensen" om doelstellingen (beter) te bereiken.
- Wel noodzakelijke investeringen in organisatie meenemen.
- OZB verhogen met 1 miljoen euro extra.
- Tekort 2021 voor resterende deel via de vrije algemene reserve aanvullen.

- Het positieve saldo (miv 2022) jaarlijks naar de vrije algemene reserve overhevelen om deze weer aan te vullen en als buffer voor toekomstige risico's.

De inkomstenverhoging gaat gepaard met een aantal bestuurlijke afspraken tussen gemeenteraad en college:

- ***We willen leren en verbeteren en varen scherp aan de wind***

Ondanks dat organisatie, college en gemeenteraad al een intensief bezuinigingstraject in 2019 hebben doorlopen, blijven we kritisch op onze uitgaven en staan we open voor kansen om onze opbrengsten te optimaliseren. We zien voor de komende anderhalf jaar in de eerste plaats kansen in het beteugelen van de kosten in het sociaal domein en het optimaliseren van de opbrengsten uit onder andere grondexploitatie. Zeker op de besparingen in het sociaal domein wordt al ingezet, maar we willen nog meer gebruik maken van externe inzichten en goede voorbeelden in andere gemeenten. Daarom spreken raad en college af dat op zo'n kort mogelijke termijn, het liefst nog in 2020, de hulp gevraagd wordt van de Provincie of van een partij die de Provincie aanbeveelt, om Renkum te adviseren in welke kansen er liggen met betrekking tot deze twee beleidsterreinen. Gemeenteraad en college trekken hier gezamenlijk in op en verwerken de uitkomsten in de Voorjaarsnota in 2021.

Bovendien bekijken we ieder jaar het financieel perspectief opnieuw en wegen we af of het mogelijk is om de belastingen voor inwoners te verlagen. Waarbij we ons realiseren dat we de komende jaren te maken hebben met een flink aantal risico's. We denken daarbij bijvoorbeeld aan de doordecentralisatie Beschermd wonen, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de Omgevingswet, bodemtaken, de herverdeling van het gemeentefonds en het al dan niet continueren van de extra rijksbijdrage voor de jeugdwet.

- ***We werken aan een duurzaam toekomstperspectief van de gemeente Renkum***

Gezien de opgaven binnen het lokaal bestuur, de aanhoudende kwetsbare financiële situatie en de grote onzekerheid waarmee elk toekomstperspectief op dit moment gepaard gaat, maken we de afspraak enerzijds te investeren in onze bestuurscultuur en anderzijds samen met de Provincie te onderzoeken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn om de gemeente Renkum toekomstbestendig te organiseren. Dit onderzoek resulteert in scenario's die voor het einde van deze raadsperiode van input kunnen dienen voor een volgende raadsperiode.

In de financiële onderdelen van deze begroting gaan we in op de financiële positie van onze gemeente. Ook geven we aan hoe onze meerjarenbegroting eruit ziet. Naast de baten en lasten binnen de programma's, zijn er ook geldstromen die niet specifiek bij een programma thuishoren. Deze worden toegelicht in het onderdeel algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Financiële positie

Uitkomst begroting

Inleiding

Om de Begroting 2021 in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, is het nodig inzicht te hebben in de financiële positie van onze gemeente.

Om dit te kunnen beoordelen wordt eerst stilgestaan bij de uitkomsten van de (meerjaren) begroting. Verderop komt onze balanspositie aan de orde.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	23	-349	122	131	261
Bijstelling njn met resultaat	237	-795	-598	-299	-468
Invulling taakstellingen	-122	-10			
Subtotaal	139	-1.153	-476	-168	-207
Bijstelling meerjarig neutraal (totaal van de jaren)	-84	-2	27	59	
Coronacrisis		-10	-10	-10	-10
Meerjarenbegroting na najaarsnota	55	-1.165	-459	-119	-217
Geld vragende voorstellen		-719	-538	-405	-404
Dekkingsplan		1.885	1.000	1.000	1.000
Meerjarenbegroting	55	0	3	476	379

Uitkomst begroting

- Uit het gepresenteerde overzicht van baten en lasten volgen de uitkomsten van de meerjarenbegroting per jaar.
- Deze uitkomsten zijn gebaseerd op de Voorjaarsnota 2020 (vastgesteld raad 24 juni) en de Najaarsnota 2020 die gelijktijdig met deze begroting wordt behandeld.
- Dit overzicht toont in 2021 een sluitende begroting (nihil) en vanaf 2022 positieve saldi.
- Gezien de onttrekking aan de vrije algemene reserve in 2021, de lage stand van deze reserve en de grote risico's die nog boven ons hoofd hangen, storten we deze positieve saldi jaarlijks naar de vrije algemene reserve.

Geld vragende voorstellen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Wet digitale toegankelijkheid		-33			
Formatie		-383	-262	-106	-106
Renovatie sporthal Doorwerth		-51	-74	-73	-72
Wet elektronische publicaties		-50			
Opstellen omgevingsplan		-75	-75	-75	-75
Optimalisering organisatieontwikkeling		-100	-100	-100	-100
basisfinanciering van de regionale samenwerking Arnhem-Nijmegen		-27	-27	-51	-51
Resultaat		-719	-538	-405	-404

Voor een toelichting op de nieuwe voorstellen verwijzen we u naar de diverse programmaonderdelen in de beleidsbegroting en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

De toelichting op het onderdeel formatie en optimalisering organisatieontwikkeling is te vinden in paragraaf 5 Bedrijfsvoering, onderdeel Organisatie en formatie.

Dekkingsplan

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Inzet algemene reserve		885			
Extra verhoging OZB		1.000	1.000	1.000	1.000
Resultaat		1.885	1.000	1.000	1.000

Extra OZB verhoging en inzet algemene reserve

Wij geloven niet langer dat verdergaand bezuinigen een gemeente overlaat die er voldoende voor haar inwoners kan zijn. Daarom stellen wij een extra OZB verhoging voor van 1 miljoen euro. Dat is naast de OZB verhoging van € 283.000 met ingang van 2021 waartoe al is besloten in de meerjarenbegroting 2020-2023. Met deze verhoging is de begroting met ingang van 2022 structureel sluitend. Het resterende tekort voor 2021 wordt onttrokken aan de vrije algemene reserve. Het positieve saldo met ingang van 2022 storten wij jaarlijks naar de vrije algemene reserve om deze weer aan te vullen en als buffer voor toekomstige risico's.

Formatie wethouder

Het college hecht aan vervanging van de vertrokken wethouder. De huidige situatie wat betreft de COVID-19-pandemie, de nieuwe taken die er op ons afkomen en de verbinding die nodig is met de samenleving maakt dat wij u – in het belang van de Renkumse samenleving – verzoeken om het college weer op sterkte te brengen.

Wanneer u besluit tot het niet of gedeeltelijk invullen van de ontstane vacature, heeft dit het volgende effect op de begroting.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Invulling voor 0,6 fte	10	40	20		
Geen vervanging	25	100	50		

In de Begroting 2020 is al besloten om de wethoudersformatie na de verkiezingen in 2022 terug te brengen naar 3 fte.

Meerjarenbegroting

Werkwijze

- In deze begroting worden, conform de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de raming van de baten en lasten van het komende jaar en de raming van de baten en lasten in meerjarenperspectief gepresenteerd.
- Daarbij komen in het volgende overzicht afzonderlijk aan de orde:
 - de raming van baten en lasten en het saldo daarvan per programma;
 - indien van toepassing de raming van de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
 - de raming van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
 - het geraamde resultaat voor en na bestemming.
- Meer gedetailleerde informatie over de baten en lasten zijn per programma opgenomen in het programmaplan.
- Daarnaast treft u verderop een totaaloverzicht aan van de in deze begroting opgenomen bedragen voor bijstellingen en ombuigingen.

Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000	RekeningBegrotingBegrotingBegrotingBegrotingBegroting					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
01 Samenleving						
Lasten	48.212	55.400	48.612	46.760	45.673	45.665
Baten	10.077	17.308	11.966	10.550	11.107	9.918
Saldo van baten en lasten	-38.135	-38.091	-36.646	-36.210	-34.566	-35.746
02 Omgeving						
Lasten	20.852	20.642	17.007	16.548	16.647	16.686
Baten	13.773	12.536	10.012	10.029	10.056	10.119
Saldo van baten en lasten	-7.080	-8.105	-6.995	-6.519	-6.591	-6.567
03 Organisatie						
Lasten	15.211	15.560	14.816	14.321	14.177	14.402
Baten	1.348	564	472	362	329	558
Saldo van baten en lasten	-13.863	-14.996	-14.344	-13.959	-13.848	-13.844
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb						
Lasten	2.931	2.700	4.427	4.926	5.974	6.916
Baten	59.908	60.438	60.498	61.718	62.713	63.644
Saldo van baten en lasten	56.976	57.738	56.071	56.792	56.739	56.729
Totaal						
Lasten	87.207	94.301	84.861	82.554	82.471	83.668
Baten	85.105	90.847	82.948	82.659	84.205	84.239
Saldo van baten en lasten	-2.102	-3.454	-1.913	106	1.734	571

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma						
01 Samenleving	3.222	262	309	208	-1.091	77
02 Omgeving	356	1.493	461	223	189	113
03 Organisatie	356	252	36	29	-44	-70
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	-1.264	1.502	1.106	-563	-313	-313
Totaal mutaties reserves	2.670	3.509	1.913	-103	-1.258	-192
Resultaat	568	55	0	3	476	379

Grondslagen voor bepaling baten en lasten, incl. afwijkingen t.o.v. vorig jaar

Inleiding

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de hiervoor gepresenteerde baten en lasten. Daarbij zal allereerst worden ingegaan op de grondslagen voor de bepaling van baten en lasten. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op grote afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren.

Begrotingsuitgangspunten en –afspraken

- Structurele uitgaven worden gedekt met structurele inkomsten;
- Taken op basis van gemeentelijk beleid zijn in de basis niet structureel en (periodiek) afweegbaar;
- Voor taken op basis van gemeentelijk beleid met een structureel karakter (meerjarige verplichtingen) dient binnen de structurele financiële ruimte voldoende dekking te zijn;
- Gezien de beperkte structurele financiële ruimte geldt voor taken op basis van gemeentelijk beleid met een structureel karakter (meerjarige verplichtingen) het principe nieuw voor oud;
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
 - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijzontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire)
 - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
 - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijzontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire);
- De berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de septembercirculaire;
- De opbrengst rioolrechten, afvalstoffenheffing en bouwleges worden kostendekkend begroot, afwijking hiervan is een expliciete bestuurlijke keuze.
- De ontwikkelingen in het gemeentefonds worden in eerste instantie ingezet voor de loon- en prijscompensatie en de noodzakelijke ontwikkeling van beleidszaken. Wanneer vervolgens een vrij te besteden bedrag overblijft, wordt de helft gebruikt voor het beperken van de extra tariefsverhoging van de OZB. De resterende helft vloeit terug naar de algemene reserve.

Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Voor het samenstellen van de (meerjaren)begroting zijn de begrotingsuitgangspunten als volgt toegepast:

- Het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen tot nu toe door de gemeenteraad is besloten, is in de meerjarenbegroting gehandhaafd.
- Voor prijsontwikkelingen is in de ramingen van de belastingen rekening gehouden met 2,45% inflatie. Dit betreft een herberekening van de inflatie over 2019 en 2020 van 1,40% en een inflatie 1,05% over 2021.
- Voor de berekening van de stelpost voor de jaarlijkse indexering van loon- en prijsstijgingen is uitgegaan van:
 - 2,9 % voor de contracten binnen het sociaal domein voor 2021;
 - prijsontwikkeling op de overige budgetten op basis van de septembercirculaire 2020.

- De nu bekende vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen. De vrijval van afschrijvingslasten voor de jaren 2021-2024 is voorzichtigheidshalve binnen de begroting gereserveerd.
- Voor de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de circulaire van september 2020 gehanteerd.
- De loonkosten zijn gebaseerd op de vastgestelde formatie 2021.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 95.000.
- Alle ramingen zijn, indien van toepassing, geschoond van compensabele BTW in het kader van het BTW-compensatiefonds.
- Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de in de begroting opgenomen stortingen in en onttrekkingen aan reserves afzonderlijk zichtbaar gemaakt in het resultaat.
- De structurele doorwerking van de Najaarsnota 2020 is in de begroting verwerkt.

Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de Begroting 2021 zijn grotendeels gelijk aan de grondslagen van voorgaande jaren. Wel zijn afwijkingen te melden met betrekking tot de renteberekening.

Renteberekening

In de begroting 2021 is de rekenrente voor kort geld vastgesteld op 0,5 %.

Voor de aan te trekken nieuwe langlopende leningen is gerekend met rentepercentage van respectievelijk 1,50% voor 2021 en 2,00% met ingang van 2022.

De rekenrente voor de toerekening van rentekosten aan investeringen is 2,00 %.

Incidentele baten en lasten

Overzicht en toelichting

Inleiding

- Het merendeel van de baten en lasten in deze begroting is structureel geraamd.
- Hierdoor wijkt de meerjarenbegroting 2022-2024 nauwelijks af van de Begroting 2021.
- Om goed te kunnen beoordelen wat de meerjarige uitkomsten van de begroting zijn, moeten de incidentele baten en lasten in de begroting zichtbaar worden gemaakt.
- Hiervoor is een overzicht gebruikt dat de provincie Gelderland hanteert bij de beoordeling van de begroting.
- Het saldo van de meerjarenbegroting wordt gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten en het structureel nieuw beleid dat na 2021 in gang wordt gezet.
- De uitkomst daarvan geeft de budgettaire positie weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024
Lasten	84.861	82.554	82.471	83.668
Baten	82.948	82.660	84.205	84.239
Saldo baten en lasten	-1.913	106	1.734	571
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.913	-103	-1.258	-192
Begrotingssaldo na bestemming	0	3	476	379
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-437	469	28	38
Structureel begrotingssaldo (budgettaire positie)	-437	472	504	417

Conclusie

Uit dit overzicht blijkt dat de meerjarenbegroting na eliminatie van de incidentele baten en lasten in de 2021 negatief is. Oorzaak hiervan is met name de inzet van de Vrije algemene reserve als dekkingsmiddel binnen de begroting. Voor de jaren 2022 en verder is wel sprake van een structureel sluitende begroting.

Specificatie incidentele baten en lasten

Een specificatie van de incidentele baten en lasten in de meerjarenbegroting is te vinden in de volgende tabel.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024	Toel.
	Totaal incidentele baten	3.903	1.147	1.385	74	
	Totaal incidentele baten diversen	531	70	0	0	
1B	Dekking onderwijsachterstandenbeleid	70				N20
1C	Specifieke uitkering sportakkoord	20	20			N20
1E	Subsidie pilot ambulantisering ggz 8	13				N20
2H	Regeling Reductie Energieverbruik (inkomsten)	20				V20
3C	Eerder realiseren taakstelling bedrijfsvoering	145	40			B20
4A	Schrappen opschalingskorting	253				N20
4B	Baten precariobelasting	10	10			B21
	Totaal incidentele baten reserves	3.372	1.077	1.385	74	
1	Onttrekking reserve Sociaal Domein	210	200	0	0	
1B	Onttrekking reserve onderwijshuisvesting: IHP	437	243	0	0	
1B	Inkomsten m.b.t. reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting	572	333	1.189		
1C	Onttrekking reserve onderhoud MFC Doelum	13				
1C	Onttrekking reserve algemene uitkering	21	21	21	0	
2E	Onttrekking reserve MUP	27	26	25	23	
2L	Onttrekking reserve Airborneactiviteiten	20			0	
2P	Onttrekking reserve vervanging OVL	185	189	157	83	
3C	Onttrekking reserve ICT	97	65	-7	-32	
4C	Onttrekking reserve voorziening gebouwen	683				
	Onttrekking vrije algemene reserve (wegwerken achterstanden bomenonderhoud)	222				
	Onttrekking vrije algemene reserve (dekking sluitende begroting)	885				
	Totaal incidentele lasten	3.466	1.616	1.413	112	
	Totaal incidentele lasten diversen	918	252	-9	0	
1B	Uitgaven onderwijsachterstandenbeleid	70				N20
1C	Uitgaaf sportakkoord	20	20			N20
1D	Rattenbestrijding		20			V20
1E	Pilot ambulantisering ggz	13				N20
2A	Actualisatie kosten omgevingswet	55	25			V20
2A	Implementatie omgevingswet	41				N20
2A	Mozartlaan	28	8			N20

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024	Toel.
2E	Projectmanagement en vooronderzoek spoortunnel	50	50	50		B20
2E	Uitbreiding formatie verkeer	36				V20
2E	Veilig kruispunt Hogenkampseweg (motie)	38				V20
2H	Uitvoeringsprogramma klimaat	20				N20
2H	Regeling Reductie Energieverbruik (uitgaven)	20				V20
2K	Vrijtijdseconomie	30				B19
2O	Boomonderhoud	120				N20
3A	Wet digitale toegankelijkheid	33				B21
3C	Wet elektronische publicaties	50				B21
3C	Formatie	277	156			B21
3C	De connectie veranderopgave	17	-27	-59		N20
	Totaal incidentele lasten reserves	2.548	1.364	1.422	112	
1	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve Sociaal domein	210	200	0	0	
1B	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve onderwijshuisvesting (IHP)	437	243	0	0	
1B	Storting reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting	572	333	1.189	0	
1C	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve onderhoud MFC Doelum	13				
1C	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve algemene uitkering (combinatiefuncties sport)	21	21	21	0	
2E	Uitgaven m.b.t. reserve MUP (verkeer)	27	26	25	23	
2K	Uitgaven m.b.t. reserve Airbornactiviteiten (intentieverklaring Airborne gemeenten)	20	0	0	0	
2O	Uitgaven m.b.t. onttrekking vrije algemene reserve (wegwerken achterstanden bomenonderhoud)	222				N20
2P	Uitgaven m.b.t. reserve vervanging OVL	185	189	157	83	
3C	Uitgaven m.b.t. reserve ICT	97	65	-7	-32	
3D	Storting reserve onderhoud gebouwen	61	36	37	38	
4A	Storting accres septembercirculaire	432	251			
4A	Vrijval reservering accres (sept.circ 2020)	-432				
4C	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve voorziening gebouwen	683				
	Saldo incidentele baten en lasten	-437	469	28	38	

Toelichting

Voor een toelichting op bovenstaande incidentele baten en lasten verwijzen we u naar de toelichtingen in de planning- en controldocumenten: V20 = Voorjaarsnota 2020; N20 = Najaarsnota 2020; B21 = Begroting 2021; B20 = Begroting 2020; B19 = Begroting 2019.

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Conform artikel 28, lid d BBV wordt een overzicht gegeven van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Omschrijving <i>bedragen x € 1.000</i>	2021		2022		2023		2024	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
1B. Onttrekking reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting	26		52		52		52	
1C. Reserve kapitaallasten kunstgrasveld Wilhelmina	25		25		25		25	
2L. Reserve kapitaallasten concertzaal	8		8		8		8	
4C. Reserve voorziening gebouwen		313		313		313		313
Totaal	59	313	85	313	85	313	85	313

- De onttrekking (bate) van € 52.000 (€ 26.000 in 2021) heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de school in Doorwerth. Op basis van het in 2019 vastgestelde voorstel wordt restant baten uit voormalige panden onderwijshuisvesting aan deze reserve gedoteerd en over de looptijd van activering uit deze reserve gehaald. In 2021 wordt dit (via IHP) geactualiseerd.
- De onttrekking (bate) van € 25.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van het kunstgrasveld (eenmalige storting was € 250.000). Vanaf 2019 wordt deze in 10 jaar, jaarlijks € 25.000, uit deze reserve onttrokken om de kapitaallast van het kunstgrasveld gedeeltelijk te dekken.
- De onttrekking (bate) van € 8.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Concertzaal.
- De storting (last) van € 313.000 heeft te maken dat de voorziening onderhoud gebouwen bij de jaarrekening is opgeheven omdat er geen actueel onderhoudsplan gebouwen was. In plaats van een jaarlijkse dotatie aan deze voorziening is er een storting in de reserve opgenomen. Dit is nodig om dekking te hebben voor de dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen op het moment dat weer een nieuw onderhoudsplan gebouwen wordt vastgesteld.

Tabel meerjarenbalans

In dit deel van de begroting geven wij inzicht in het meerjarig verloop van onze balanspositie. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans, ook in de meerjarenraming, krijgt u meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Daarnaast ontstaat inzicht in het meerjarig verloop van het Emu-saldo.

In het volgende overzicht is de meerjarenbalans weergegeven voor de jaren 2019 tot en met 2024. In de daarop volgende onderdelen vindt u een toelichting op het verwachte verloop van de investeringen, de reserves en voorzieningen en het Emu-saldo. Meer informatie over de financiering vindt u in de financieringsparagraaf.

Bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	12.396	12.088	11.773	11.449	11.116	10.775
Materiële vaste activa	46.783	47.576	58.643	60.023	65.958	66.580
Financiële vaste activa	5.744	5.744	5.744	5.744	5.744	5.744
Totaal vaste activa	64.923	65.408	76.159	77.215	82.818	83.099
<u>Vlottende activa</u>						
Voorraden	915	15	15	15	15	15
Uitzettingen	10.607	11.988	10.607	10.607	10.607	10.607
Liquide middelen	962	703	0	0	0	0
Overlopende activa	2.022	2.022	2.022	2.022	2.022	2.022
Totaal vlottende activa	14.506	14.729	12.644	12.644	12.644	12.644
Totaal activa	79.429	80.137	88.803	89.859	95.462	95.743
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	19.362	16.421	14.562	14.665	15.926	16.594
Resultaat boekjaar	568	55	0	3	476	379
Voorzieningen	13.433	12.439	12.718	12.986	13.326	13.737
Vaste schuld	32.130	40.064	43.152	44.030	47.567	46.762
Totaal vaste passiva	65.493	68.979	70.432	71.684	77.294	77.473
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	12.733	9.955	17.168	16.972	16.965	17.067
Overlopende passiva	1.203	1.203	1.203	1.203	1.203	1.203
Totaal vlottende passiva	13.936	11.158	18.371	18.175	18.168	18.270
Totaal passiva	79.429	80.137	88.803	89.859	95.462	95.743

Verplichtingen

Naast de balanspositie van onze gemeente, kunnen er nog andere verplichtingen bestaan die onze financiële positie beïnvloeden. Daarbij wordt met name gedacht aan verplichtingen als gevolg van verleende garanties en waarborgstellingen. Het gemeentelijk beleid voor het afgeven van gemeentelijke garanties is "nee, tenzij". Wanneer de gemeente een garantie verleent, wordt het besluit hiertoe genomen door uw raad. Per 1 januari 2020 staat de gemeente nog garant voor leningen met een totaal bedrag van € 224.000.

Meerjaren Investeringsplan

Inleiding

- De investeringen die zijn gepland, zijn onder te verdelen in vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid.
- Daarnaast maakt het BBV onderscheid tussen investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.
- Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/ of wanneer ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Om deze reden moeten deze investeringen worden geactiveerd. Een uitzondering hierop geldt voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.
- Bepaalde investeringen in de openbare ruimte hebben geen economisch, maar alleen maatschappelijk nut. Voorbeelden hiervan zijn wegen, bruggen en openbaar groen. Hierbij is wel duidelijk sprake van een maatschappelijk nut, maar ze genereren geen middelen en er is geen markt voor.
- Onder het oude BBV hadden wij een keuze voor het al dan niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Met de wijziging van het BBV is deze keuzevrijheid komen te vervallen en moeten alle investeringen worden geactiveerd.
- De in deze begroting opgenomen investeringen zijn terug te vinden in het volgende Meerjareninvesteringsplan (MIP):

Meerjareninvesteringsplan (MIP):

Investeringen	Inves- tering	Afschr. Termijn	Jaar	Kapitaallasten			
				2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000							
Vervangingsinvesteringen							
1B. Onderwijs	**)	Zie					
IHP Doorwerth		onder					
2P. Wegen, straten en pleinen							
Rehabilitatie wegen	3.000	60	2021	85	109	108	107
Rehabilitatie wegen	3.000	60	2022		85	109	108
Rehabilitatie wegen	3.000	60	2023			85	109
Rehabilitatie wegen	3.000	60	2024				85
Totaal wegen	12.000			85	194	302	409
2M. Water en riolering*)							
Diverse investeringen	630	60/45/15	2021	18	24	24	24
Diverse investeringen	515	60/45/15	2022		15	19	19
Diverse investeringen	490	60/45	2023			14	18
Diverse investeringen	499	60/45	2024				14
Totaal Water en riolering	2.134			18	39	57	75
2J. Ondernemen en bedrijvigheid							
Marktkast Renkum	10	10	2021	1	1	1	1

Investerings				Kapitaallasten			
Bedragen x € 1.000	Investering	Afschr. Termijn	Jaar	2021	2022	2023	2024
Marktkast Oosterbeek	10	10	2021	1	1	1	1
Marktkast Oosterbeek	13	10	2024				1
Totaal markten	33			2	2	3	3
3C. ICT							
ICT	100	4	2021	15	26	26	26
ICT	330	4	2022		48	88	87
Totaal ICT	430			15	74	114	113
Tractie							
Tractie	70	8/10	2021	6	10	10	10
Tractie	290	7/8/10	2022		22	38	37
Tractie	127	15	2023			7	11
Totaal tractie	487			6	32	55	58
3C gemeentehuis							
Renovatie	5.181	20/40	2023			205	303
3C Gemeentewerf							
Gemeentewerf (beveiliging)	20	5	2021	2	4	4	4
Gemeentewerf (afzuiging werkplaats)	3	35	2022		0	0	0
Totaal gemeentewerf	23			2	4	4	4

*) de vervangingsinvesteringen m.b.t. Water en riolering worden voor 40% geactiveerd (hierover wordt afschrijving en rente berekend). Voor 60% worden de lasten direct ten laste van de voorziening GRP gebracht. Hierboven wordt de investering getoond waarop wordt afgeschreven.

**) in 2019 is een krediet voor realisatie van leerdeel (scholen) Doorwerth geautoriseerd op basis van normvergoeding. In deze normvergoeding wordt geen rekening gehouden met alle klassen Frisse scholen B en BENG-eisen. Er is in de voorjaarsnota 2019 een bedrag opgenomen aan jaarlijkse extra last voor dit gedeelte in de vorm van een stelpost. Daar is geen bedrag in opgenomen maar is geënt op dezelfde uitgangspunten als het geautoriseerde krediet. Vandaar geen bedrag in het investeringsplan maar er is wel rekening gehouden met extra krediet in de begrotingen. De verwachting is dat in 2023 het nieuwe Leerdeel in gebruik genomen wordt.

Vervangingsinvesteringen Water en riolering

Conform artikel 5.2 van de Financiële verordening geeft de raad bij de begrotingsbehandeling, op voorstel van het college, aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

We stellen voor om voor de GRP (vervangings)investeringen geen afzonderlijk raadsvoorstel aan u voor te leggen. De reden hiervoor is dat deze (vervangings)investeringen reeds in het door uw raad vastgestelde GRP zijn opgenomen. Middels de voor-/ najaarsnota en jaarstukken houden we u op de hoogte van de voortgang van de projecten.

Reserves en voorzieningen

Het BBV vraagt ons een toelichting te geven op de reserves en voorzieningen die de gemeente bezit. Daarbij moet bij de reserves onderscheid worden gemaakt tussen:

- algemene reserves;
- bestemmingsreserves.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- (risico's in verband met) verwachte verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, maar wel is in te schatten af te dekken;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar die hun oorsprong vinden in het huidige of een voorgaand begrotingsjaar af te dekken, zodat de lasten gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren worden verdeeld;
- van niet Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen (voorschot-bedragen) die specifiek besteed moeten worden.

Het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen in 2021 is weergegeven in de volgende tabellen.

Reserves

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2020	Storting	Onttrekking	31-12-2021
Algemene Reserves				
Vrije algemene reserve	5.078	55	-1.107	4.027
Weerstandsreserve	4.076			4.076
Bestemmingsreserves				
Reserve sociaal domein	741		-210	530
Landschapbasisplan	12			12
Cultuur- en Airborne activiteiten	21		-20	1
Algemene uitkering	119		-21	98
ICT	566	126	-223	469
Reserve MUP	244		-27	217
Reserve onderhoud gebouwen	980	61	0	1.041
Reserve voorziening gebouwen	2.500	312	-683	2.129
Reserve onderhoud mfc Doelum	52	0	-13	39
Reserve bedrijven terreinen	23			23
Reserve wegenonderhoud	0			0
Reserve onderwijshuisvesting	797		-437	360
Reserve mfc 3b4	0			0
Reserve herstelksten sleuven lasgaten	33			33
Vervanging openbare verlichting	861		-184	677
Reserve kapitaallasten vastgoed	319		-33	286
Reserve kap.lasten onderwijshuisvest	0	572	-26	546
Totaal reserves	16.422	1.126	-2.884	14.564

Vorzieningen

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2020	Storting	Onttrekking	31-12-2021
Niet actief pers.en ex wethouder	3.410	14	300	3.124
Onderhoud sportparken*	0	0	0	0
Voorz.Afvalstoffenheffing	345	0	0	345
Voorz.Rioolheffing	8.653	565	0	9.218
Investering Stedelijk vernieuwing	31	0	0	31
Totaal voorzieningen	12.439	579	300	12.718

*De voorziening onderhoud sportparken wordt niet meer gesteund door een adequaat onderhoudsplan

Berekening EMU-saldo

- De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) stelt dat de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.
- Als gevolg hiervan geven gemeenten in hun begroting inzicht in de ontwikkeling van het EMU-saldo.
- Het verwachte verloop van het EMU-saldo is hieronder opgenomen.
- De komende jaren verwachten wij een overschrijding van het EMU-saldo. Dit wordt veroorzaakt door een aantal grote investeringen in met name onderwijshuisvesting, brandweerposten, sporthallen en gymzalen, wegen en riolering.

Bedragen x € 1.000

EMU Saldo	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-3.454	-1.913	106	1.734	571
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	485	10.751	1.056	5.603	280
3. (+) Mutatie voorzieningen	-994	279	268	340	411
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-900	0	0	0	0
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-4.033	-12.385	-683	-3.529	702

Geraamde baten en lasten per taakveld

- Op grond van artikel 66 en 71 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn, ten gunste van betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid, circa 50 nieuwe taakvelden ingevoerd die de circa 105 oude IV3-functies (indeling die wordt gebruikt voor rapportage aan het CBS) vervangen.
- Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld.
- In de begroting en jaarrekening wordt een totaaloverzicht met geraamde (begroting) dan wel gerealiseerde (jaarrekening) baten en lasten per taakveld opgenomen (art. 7 BBV).
- Tevens geeft dit overzicht het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	1.331	1.281	1.231	1.231
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.331	1.281	1.231	1.231
0.10 Mutaties reserves	-1.913	103	1.258	192
Baten	-2.799	-681	-142	-116
Lasten	886	784	1.400	308
0.2 Burgerzaken	-122	-98	-79	-171
Baten	-372	-345	-312	-541
Lasten	250	247	233	369
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	580	180	179	177
Baten	-185	-185	-185	-185
Lasten	765	365	364	362
0.4 Overhead	12.726	12.366	12.287	12.325
Baten	-108	-25	-25	-25
Lasten	12.833	12.391	12.311	12.350
0.5 Treasury	-1.024	-1.028	-1.065	-1.009
Baten	-2.340	-2.395	-2.562	-2.622
Lasten	1.315	1.367	1.498	1.612
0.61 OZB woningen	-5.856	-5.965	-6.074	-6.182
Baten	-5.955	-6.064	-6.173	-6.281
Lasten	99	99	99	99
0.62 OZB niet-woningen	-2.718	-2.768	-2.818	-2.868
Baten	-2.718	-2.768	-2.818	-2.868
0.64 Belastingen overig	88	84	90	86
Baten	-310	-314	-308	-312
Lasten	398	398	398	398
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-48.559	-49.550	-50.214	-50.914
Baten	-48.559	-49.550	-50.214	-50.914
0.8 Overige baten en lasten	1.603	2.451	3.369	4.199
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.603	2.451	3.369	4.199
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.026	2.043	2.042	2.040
Baten	0	0	0	0
Lasten	2.026	2.043	2.042	2.040

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.283	1.283	1.283	1.333
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.283	1.283	1.283	1.333
2.1 Verkeer en vervoer	3.984	4.059	4.130	4.106
Baten	-42	-42	-69	-139
Lasten	4.027	4.102	4.200	4.245
2.2 Parkeren	4	4	3	3
Baten	-27	-27	-27	-27
Lasten	31	31	31	31
2.5 Openbaar vervoer	33	33	33	33
Baten	-51	-51	-51	-51
Lasten	84	84	84	84
3.1 Economische ontwikkeling	81	81	81	81
Baten	-19	-19	-19	-19
Lasten	100	100	100	100
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	78	77	77	78
Baten	-26	-26	-26	-26
Lasten	104	103	103	103
3.4 Economische promotie	-291	-332	-342	-352
Baten	-477	-488	-498	-508
Lasten	186	156	156	156
4.2 Onderwijshuisvesting	1.516	1.670	793	1.944
Baten	-1.674	-618	-1.473	-283
Lasten	3.190	2.288	2.265	2.227
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	865	841	826	826
Baten	-171	-85	-85	-85
Lasten	1.036	926	911	911
5.1 Sportbeleid en activering	350	327	327	306
Baten	-21	-15	5	5
Lasten	371	342	322	301
5.2 Sportaccommodaties	1.802	1.643	1.638	1.634
Baten	-143	-143	-143	-143
Lasten	1.946	1.787	1.782	1.777
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	374	326	324	322
Baten	-7	-60	-60	-60
Lasten	380	386	384	382
5.4 Musea	122	122	122	122
Lasten	122	122	122	122
5.5 Cultureel erfgoed	96	96	96	96
Lasten	96	96	96	96
5.6 Media	771	751	641	641
Lasten	771	751	641	641
5.7 Openbaar groen en recreatie	2.408	2.076	2.090	2.089

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Baten	-31	-39	-39	-31
Lasten	2.439	2.114	2.129	2.121
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	4.235	4.311	4.377	4.436
Baten	-156	-157	-128	-129
Lasten	4.392	4.468	4.505	4.565
6.2 Wijkteams	720	720	715	715
Lasten	720	720	715	715
6.3 Inkomensregelingen	2.530	2.371	2.352	2.353
Baten	-9.062	-8.826	-8.597	-8.597
Lasten	11.592	11.197	10.950	10.950
6.4 Begeleide participatie	2.682	2.567	2.396	2.348
Baten	-460	-440	-420	-420
Lasten	3.142	3.007	2.816	2.768
6.5 Arbeidsparticipatie	1.166	1.164	1.166	1.198
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.166	1.164	1.166	1.198
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.183	1.178	1.175	1.172
Lasten	1.183	1.178	1.175	1.172
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.276	4.391	4.408	4.424
Baten	-235	-235	-235	-235
Lasten	4.511	4.626	4.643	4.659
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9.526	9.278	9.031	9.031
Baten	0	0	0	0
Lasten	9.526	9.278	9.031	9.031
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	696	675	402	402
Baten	-13	0	0	0
Lasten	708	675	402	402
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	701	701	701	701
Lasten	701	701	701	701
7.1 Volksgezondheid	1.069	1.045	1.041	1.041
Lasten	1.069	1.045	1.041	1.041
7.2 Riolering	-1.322	-1.323	-1.325	-1.325
Baten	-4.274	-4.274	-4.274	-4.274
Lasten	2.953	2.951	2.950	2.950
7.3 Afval	-1.071	-1.071	-1.071	-1.071
Baten	-4.367	-4.367	-4.367	-4.367
Lasten	3.296	3.296	3.296	3.296
7.4 Milieubeheer	607	553	553	553
Baten	-20	-24	-24	-24
Lasten	627	577	577	577
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	50	31	16	13
Baten	-289	-289	-289	-289
Lasten	339	319	305	301
8.1 Ruimtelijke ordening	490	433	448	444
Baten	-20	-21	-21	-21
Lasten	510	454	469	465

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	-159	-159	-159	-159
Baten	-253	-234	-234	-234
Lasten	95	75	75	75
8.3 Wonen en bouwen	985	977	967	977
Baten	-563	-533	-533	-533
Lasten	1.548	1.510	1.500	1.510
Totaal	0	-3	-476	-379

*) baten zijn met een min ervoor weergegeven

Toelichting

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ / 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ / 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De nieuwe taakvelden maken een onderscheid tussen maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg en een leeftijdsonderscheid, 18- en 18+. Deze onderverdelingen zitten op dit moment niet in de begroting/ onze administratie is niet op deze wijze ingericht. Dat betekent dat deze verdeling in nieuwe taakvelden op dit moment niet gemaakt kan worden. Er wordt aan gewerkt deze onderverdeling te verkrijgen.

Taakveld 0.61 OZB woningen/ 0.62 OZB- niet woningen

De splitsing tussen OZB woningen en niet-woningen zal gemaakt worden als de bedragen van de leges bekend zijn voor volgend jaar.

De kwijtscheldingen belastingen zijn onder 6.3 Inkomensregeling gerubriceerd.

Verdelingsprincipe taakvelden aan programma's

Hieronder vindt u een overzicht van het verdelingsprincipe van de taakvelden aan de programma's:

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
01 Samenleving	36.336	36.002	35.657	35.669
0.10 Mutaties reserves	-309	-208	1.091	-77
Baten	-881	-541	-98	-77
Lasten	572	333	1.189	0
0.2 Burgerzaken	11	11	11	11
Baten	-8	-8	-8	-8
Lasten	19	19	19	19
0.4 Overhead	12	12	12	12
Lasten	12	12	12	12
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.026	2.043	2.042	2.040
Baten	0	0	0	0
Lasten	2.026	2.043	2.042	2.040
1.2 Openbare orde en veiligheid	900	900	900	900
Baten	0	0	0	0
Lasten	900	900	900	900
2.2 Parkeren	0	0	0	0
Baten	-23	-23	-23	-23
Lasten	23	23	23	23
4.2 Onderwijshuisvesting	1.516	1.670	793	1.944
Baten	-1.674	-618	-1.473	-283
Lasten	3.190	2.288	2.265	2.227
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	850	826	811	811
Baten	-171	-85	-85	-85
Lasten	1.021	911	896	896
5.1 Sportbeleid en activering	350	327	327	306
Baten	-21	-15	5	5
Lasten	371	342	322	301
5.2 Sportaccommodaties	1.664	1.505	1.500	1.495
Baten	-143	-143	-143	-143
Lasten	1.807	1.648	1.643	1.639
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	108	108	108	108
Lasten	108	108	108	108
5.6 Media	735	715	605	605
Lasten	735	715	605	605
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	4.228	4.303	4.369	4.429
Baten	-156	-157	-128	-129
Lasten	4.384	4.460	4.497	4.557
6.2 Wijkteams	670	670	665	665
Lasten	670	670	665	665
6.3 Inkomensregelingen	2.279	2.121	2.102	2.102
Baten	-9.062	-8.826	-8.597	-8.597
Lasten	11.342	10.947	10.700	10.700

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
6.4 Begeleide participatie	2.682	2.567	2.396	2.348
Baten	-460	-440	-420	-420
Lasten	3.142	3.007	2.816	2.768
6.5 Arbeidsparticipatie	1.166	1.164	1.166	1.198
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.166	1.164	1.166	1.198
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.183	1.178	1.175	1.172
Lasten	1.183	1.178	1.175	1.172
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.276	4.391	4.408	4.424
Baten	-235	-235	-235	-235
Lasten	4.511	4.626	4.643	4.659
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9.526	9.278	9.031	9.031
Baten	0	0	0	0
Lasten	9.526	9.278	9.031	9.031
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	696	675	402	402
Baten	-13	0	0	0
Lasten	708	675	402	402
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	701	701	701	701
Lasten	701	701	701	701
7.1 Volksgezondheid	1.069	1.045	1.041	1.041
Lasten	1.069	1.045	1.041	1.041
02 Omgeving	6.533	6.295	6.402	6.454
0.10 Mutaties reserves	-461	-223	-189	-113
Baten	-277	-34	-32	-30
Lasten	-185	-189	-157	-83
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-42	-42	-42	-42
Baten	-46	-46	-46	-46
Lasten	5	5	5	5
1.2 Openbare orde en veiligheid	9	9	9	9
Lasten	9	9	9	9
2.1 Verkeer en vervoer	3.984	4.059	4.130	4.106
Baten	-42	-42	-69	-139
Lasten	4.027	4.102	4.200	4.245
2.2 Parkeren	4	4	3	3
Baten	-4	-4	-4	-4
Lasten	8	8	8	8
2.5 Openbaar vervoer	33	33	33	33
Baten	-51	-51	-51	-51
Lasten	84	84	84	84
3.1 Economische ontwikkeling	81	81	81	81
Baten	-19	-19	-19	-19
Lasten	100	100	100	100
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	78	77	77	78

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Baten	-26	-26	-26	-26
Lasten	104	103	103	103
3.4 Economische promotie	186	156	156	156
Lasten	186	156	156	156
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	15	15	15	15
Lasten	15	15	15	15
5.2 Sportaccommodaties	139	139	139	139
Baten	0	0	0	0
Lasten	139	139	139	139
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	266	218	216	214
Baten	-7	-60	-60	-60
Lasten	272	278	276	274
5.4 Musea	122	122	122	122
Lasten	122	122	122	122
5.5 Cultureel erfgoed	96	96	96	96
Lasten	96	96	96	96
5.6 Media	36	36	36	36
Lasten	36	36	36	36
5.7 Openbaar groen en recreatie	2.408	2.076	2.090	2.089
Baten	-31	-39	-39	-31
Lasten	2.439	2.114	2.129	2.121
7.2 Riolering	-1.322	-1.323	-1.325	-1.325
Baten	-4.274	-4.274	-4.274	-4.274
Lasten	2.953	2.951	2.950	2.950
7.3 Afval	-1.071	-1.071	-1.071	-1.071
Baten	-4.367	-4.367	-4.367	-4.367
Lasten	3.296	3.296	3.296	3.296
7.4 Milieubeheer	607	553	553	553
Baten	-20	-24	-24	-24
Lasten	627	577	577	577
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	50	31	16	13
Baten	-289	-289	-289	-289
Lasten	339	319	305	301
8.1 Ruimtelijke ordening	490	433	448	444
Baten	-20	-21	-21	-21
Lasten	510	454	469	465
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	-159	-159	-159	-159
Baten	-253	-234	-234	-234
Lasten	95	75	75	75
8.3 Wonen en bouwen	985	977	967	977
Baten	-563	-533	-533	-533
Lasten	1.548	1.510	1.500	1.510
03 Organisatie	14.208	13.829	13.792	13.814
0.1 Bestuur	1.331	1.281	1.231	1.231
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.331	1.281	1.231	1.231

Taakveld BBV (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	-36	-29	44	70
Baten	-223	-105	-11	-8
Lasten	186	76	55	79
0.2 Burgerzaken	-133	-109	-90	-182
Baten	-364	-337	-305	-533
Lasten	231	228	214	351
0.4 Overhead	12.714	12.354	12.275	12.313
Baten	-108	-25	-25	-25
Lasten	12.821	12.379	12.299	12.338
1.2 Openbare orde en veiligheid	374	374	374	424
Lasten	374	374	374	424
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	8	8	8	8
Baten	0	0	0	0
Lasten	8	8	8	8
6.2 Wijkteams	50	50	50	50
Lasten	50	50	50	50
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	-57.178	-56.229	-56.426	-56.416
0.10 Mutaties reserves	-1.106	563	313	313
Baten	-1.419	0	0	0
Lasten	313	563	313	313
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	622	221	220	218
Baten	-139	-139	-139	-139
Lasten	761	360	359	357
0.5 Treasury	-1.024	-1.028	-1.065	-1.009
Baten	-2.340	-2.395	-2.562	-2.622
Lasten	1.315	1.367	1.498	1.612
0.61 OZB woningen	-5.856	-5.965	-6.074	-6.182
Baten	-5.955	-6.064	-6.173	-6.281
Lasten	99	99	99	99
0.62 OZB niet-woningen	-2.718	-2.768	-2.818	-2.868
Baten	-2.718	-2.768	-2.818	-2.868
0.64 Belastingen overig	88	84	90	86
Baten	-310	-314	-308	-312
Lasten	398	398	398	398
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-48.559	-49.550	-50.214	-50.914
Baten	-48.559	-49.550	-50.214	-50.914
0.8 Overige baten en lasten	1.603	2.451	3.369	4.199
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.603	2.451	3.369	4.199
3.4 Economische promotie	-477	-488	-498	-508
Baten	-477	-488	-498	-508
6.3 Inkomensregelingen	250	250	250	250
Lasten	250	250	250	250
Totaal	0	-3	-476	-379

*) baten zijn met een min ervoor weergegeven

Totaaloverzicht bijstellingen en ombuigingen

Openstaande taakstellingen

In onderstaande tabel vindt u de nog openstaande taakstellingen (zie tevens de Najaarsnota 2020). Over de voortgang raadplegen wij u in de reguliere planning- en controlcyclus.

Prod	<i>bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024
1B.5	Taalbevordering	30	50	160	160
1B.6	Kunst- en cultuureducatie	60	60	60	60
1C	Gerichte beweeginterventies en inrichten samenwerkingsverband (platform)	15	53	53	53
1C	Minimaal voorzieningenniveau afgestemd op de basissporten	14	23	23	23
1H	Volumereductie Zorg in Natura	250	500	750	750
1H	Verlaging PGB jeugd	50	50	50	50
1I	Maatwerkvoorzieningen	270	270	270	270
1I	Activerend werk	52	52	52	52
1I	Sociale raadslieden/administratieve ondersteuning	0	0	7	7
1J	Uitvoering bestuursopdracht Werk & Inkomen	275	412	412	412
2D	Milieuleges invoeren	0	24	24	24
2K	Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	0	54	54	54
2O	Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken	0	20	30	30
2O	Onderhoudsniveau groen versoberen	5	10	15	15
	Totaal	1.021	1.578	1.960	1.960

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

- De genoemde lasten en baten per programma resulteren in een uitgavenpost die gedekt wordt door de algemene dekkingsmiddelen.
- Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting.
- Daarnaast is in de begroting een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven.
- In de volgende tabel is weergegeven welke lasten de uitvoering van de programma's per saldo met zich meebrengen en welke algemene dekkingsmiddelen hier tegenover staan:

Saldo lasten en baten	2021
Bedragen x € 1.000	
Programma's	
1. Samenleving	-36.336
2. Omgeving	-6.533
3. Organisatie	-14.308
Subtotaal (last)	-57.177
Vennootschapsbelasting	0
Onvoorzien	-95
Subtotaal	-95
Totaal	-57.272
Dekkingsmiddelen	
Algemene uitkering	48.559
Belastingen	8.713
Dividend	194
Rente resultaat	325
Overige algemene dekkingsmiddelen	-/- 519
Totaal	57.272
Saldo Begroting	0

Voor de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd:

- De inkomsten uit de Algemene uitkering zijn op basis van de mei- en septembercirculaire 2020 zoals weergegeven in de volgende tabel.

Bedragen x € 1.000	2021	2020
Inkomsten Algemene uitkering	48.559	49.905

De belastingen die de gemeente int zijn:

- OZB voor eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet-woningen;
- toeristenbelasting;
- hondenbelasting;
- reclamebelasting;
- precariobelasting.

De begrote inkomsten per belastingsoort zijn weergegeven in de volgende tabel.

Bedragen x € 1.000	2021	2020
OZB eigenaren	7.645	6.354
OZB gebruikers	1.038	849
Totaal OZB	8.683	7.203
Hondenbelasting	191	186
Toeristenbelasting	477	360
Reclamebelasting	59	59
Precariobelasting	10	10
Totaal	9.420	7.818

Naast de inkomsten zijn er ook uitgaven met betrekking tot heffing en invordering van € 376.000, kwijtscheldingen van € 232.000 en uitvoering wet WOZ van € 99.000.

Voor meer informatie over de tariefstelling voor deze belastingen en de uitgangspunten die daarbij worden gehanteerd wordt verwezen naar paragraaf 1 Lokale heffingen.

Behalve de hiervoor genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog een aantal algemene dekkingsmiddelen opgenomen in de begroting. In deze paragraaf worden genoemd:

- de dividenden die we als gemeente ontvangen;
- het saldo van de rentebaten en -lasten (financieringsfunctie);
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Dividenden

De inkomsten die we als gemeente ontvangen uit dividenden zijn gering. De belangrijkste dividenden zijn afkomstig van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Afvalcombinatie De Vallei.

Saldo van de rentebaten- en lasten

Het gebruik van eigen en externe financieringsmiddelen heeft rentelasten en -baten tot gevolg. Deze kosten worden met een vast rentepercentage doorberekend aan de investeringen in de programma's. Uit praktische overwegingen wordt deze zogenaamde 'rekenrente' niet jaarlijks aangepast. Wij rekenen op dit moment met een rekenrente van 2,00%. Door de lage rentekosten op kort geld op dit moment, zijn de werkelijke rentekosten lager. Dit voordeel komt tot uitdrukking bij de algemene dekkingsmiddelen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan uit onder andere de bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen, stelposten voor loon- en prijsontwikkeling en vervangingsinvesteringen. In deze begroting stellen we voor de werkwijze met de stelpost voor loon- en prijsstijgingen te wijzigen. In deze begroting is uitgegaan van het jaarlijks doorrekenen van de inflatie op alle opbrengsten. Daarnaast is de verwachte kostenontwikkeling op alle budgetten doorgerekend. Het gevolg van deze realistische benadering van de begroting is dat de huidige stelpost loon- en prijscompensatie op basis van deze uitgangspunten wordt bepaald.

Mutaties reserves

Binnen de begroting worden onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen. De mutaties voor 2021 zijn opgenomen in de tabellen per programma. Een verloopoverzicht per reserve is opgenomen in het onderdeel Financiën > meerjarenbegroting > balanspositie > reserves en voorzieningen.

Overhead, Vennootschapsbelasting, Onvoorzien + Buffer

Voor een toelichting op deze onderdelen wordt verwezen naar de betreffende onderdelen.

Beleidsindicatoren en kengetallen:

	2017	2018	2019	2020
Woonlasten éénpersoonshuishouden (BBV)	€ 642	€ 683	€ 709	€ 757
Woonlasten meerpersoonshuishouden (BBV)	€ 832	€ 867	€ 888	€ 956
WOZ-waarde woningen (BBV)	€ 248.000	€ 259.000	€ 278.000	€ 299.000
Demografische druk (BBV)	89,1%	90,6%	91,5%	91,6%

Overhead

- Naar aanleiding van het 'Besluit houdende de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV; 5 maart 2016)' wordt in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de kosten van de overhead.
- Op deze wijze krijgt uw raad meer inzicht in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten.
- In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
- De definitie van 'overhead' luidt als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- De opbouw van de overhead in gemeente Renkum is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo van lasten en baten
MT en staf + Leidinggevend primair proces	1.897
Financiën, toezicht en controle	1.313
Inkoop	75
P&O / HRM	1.720
Juridische zaken	265
Communicatie	262
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	244
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	1.653
Facilitaire zaken en Huisvesting	723
DIV	167
Managementondersteuning primair proces	817
Bedrijfsvoering De Connectie	3.590
Totaal	12.726

Toelichting:

- Leidinggevend primair proces: het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Zij hebben een personele verantwoordelijkheid waaronder het voeren van functioneringsgesprekken. Niet: projectleiding en coördinatoren.
- Financiën, toezicht en controle: gericht op de eigen organisatie. Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- P&O/ HRM: het betreft salarisadministratie, P&O/ HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, ARBO, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR control. Het is exclusief opleidingen door P&O gegeven en gericht op de directe uitvoeringspraktijk.
- Inkoop: inclusief aanbesteding en contractmanagement.
- Juridische zaken: het betreft juridische medewerkers die op de bedrijfsvoering afdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening).
- Communicatie m.u.v. klantcommunicatie. Het gaat om zowel interne als externe communicatie. Niet: projectcommunicatie en medewerkers die bij een projectbureau werken.

- Bestuurszaken en bestuursondersteuning: het betreft bestuursadviseurs en bestuurs-ondersteuner, zijnde de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van B&W. Niet: raadsgriffie (behoort tot facilitering bestuursorganen, taakveld 0.1).
- Informatievoorziening en automatisering (ICT): het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem- en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling ICT projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoering medewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen).
- Facilitaire zaken en Huisvesting: inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders.
- DIV: het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en -aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken en coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren.
- Managementondersteuning primair proces: het betreft officieel secretariaten, office management en managementassistentie in het primair proces. In onze verdeling zijn er ook diverse "rest-posten" vanuit de lijnafdelingen op deze plek terecht gekomen, die nog nader gecategoriseerd moeten worden.

ICT

De kosten van applicatiebeheerders en software voor een specifieke taak worden, conform het BBV, begroot en verantwoord op het betreffende taakveld. Bijvoorbeeld het belastingsysteem. Op dit moment zijn onze budgetten nog niet zodanig ingericht dat specifiek (per taakveld) is aan te geven wat de kosten zijn van applicatiebeheer en software. Om deze reden is er nu voor gekozen al deze kosten centraal, op overhead, te verantwoorden. In 2020 zal dit nader worden uitgewerkt ten behoeve van de begroting 2021.

Bedrijfsvoering De Connectie

Met ingang van 1 juli 2017 wordt een belangrijk deel van onze bedrijfsvoering ondersteund vanuit de Connectie. De Connectie biedt producten en diensten op de volgende terreinen: ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening (DIV), personeels- en salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat. Met uitzondering van de ondersteuning op belastingen, betreft dit producten en diensten die worden gerubriceerd onder de overhead.

Vennootschapsbelasting

Op grond van deze wet worden gemeenten, provincies, waterschappen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen die een onderneming drijven per 1 januari 2016 belastingplichtig voor de Vpb.

Voor de Vpb is sprake van een onderneming indien, cumulatief, sprake is van:

- een duurzame samenwerking van kapitaal en arbeid;
- waarmee wordt deelgenomen aan het economische verkeer; en
- waarmee winst wordt beoogd (het winsttoegmerk wordt geacht reeds aanwezig te zijn indien structureel overschotten worden behaald of als incidenteel overschotten worden behaald en in concurrentie wordt getreden).

Indien één van deze drie eisen ontbreekt, is geen sprake van een onderneming. De gemeente is alsdan in zoverre niet onderworpen aan de Vpb.

Alle gemeentelijke activiteiten worden jaarlijks in kaart gebracht en getoetst welke clusters door de ondernemerspoort komen, m.a.w. Vpb-plichtig worden. In het geval van Vpb-plicht is in kaart gebracht welke opbrengsten, welke kosten en welke vermogensbestanddelen aan die activiteit worden toegerekend (vermogensetikettering). Voorts is onderzocht of (een deel van) de ondernemingswinst is vrijgesteld.

Vanaf 2018 maakt gemeente Renkum gebruik van het softwarepakket GRIP van Step in Control. Deze oplossing zorgt op softwaregebied voor beheersing van de vennootschapsbelasting (vpb) en zal in de toekomst ook zorgen voor het samenstellen van de (fiscale) jaarrekening, risicobeheersing en de (verbijzonderde) interne controle op het gebied van vpb.

Het risico op VPB-plicht beperkt zich voor Gemeente Renkum tot een klein aantal gebieden:

- Begraafplaatsen en crematoria (voor zover "winstgevend")
- Financiering (verstrekking van leningen bijv. ihkv duurzaamheid)
- Natuurbescherming (in het geval dat houtverkoop wordt losgeweekt uit het totale bosbeheer)
- Grondbedrijf (voor zover "winstgevend")
- Verkoop van reststromen (afval)
- Verhuur onroerende zaken (boven normaal vermogensbeheer)
- Verkoop onroerende zaken (boven normaal vermogensbeheer)
- Verkoop roerende zaken (voor zover daar een "bescheiden inkomen" uit wordt gerealiseerd)
- Reclame

Deze onderdelen zijn verder uitgewerkt en onderbouwt om te komen tot een voorstel richting de belastingdienst.

Gemeente Renkum heeft aan BDO Accountants & Belastingadviseurs gevraagd een review uit te voeren op het door de gemeente samengestelde dossier vennootschapsbelasting 2017, waarbij zij zich hebben gericht op bovenvermelde activiteiten. Tevens is aan BDO gevraagd of zij zich kunnen vinden in de ingenomen standpunten inzake verkoop van een drietal gronden / schoolgebouwen, 't Klooster en Moviera. Op een enkel verbeterpunt na in de dossieropbouw, acht BDO de ingenomen en onderbouwde standpunten verdedigbaar. Wel beschouwd BDO het aan- en verkopen van het gebouw waar Moviera in was gevestigd als een risico-activiteit voor de VPB en benadrukt dat de belastingdienst hierover mogelijk een andere mening toegedaan kan zijn.

BDO Accountants & Belastingadviseurs acht de ingenomen standpunten van Gemeente Renkum verdedigbaar, consequenties lijken daarom vooralsnog beperkt, al geven ze wel aan dat de belastingdienst het standpunt "boven normaal vermogensbeheer" kan innemen inzake de verkoop van het gebouw Moviera.

In 2019 heeft de belastingdienst met terugwerkende kracht het standpunt ingenomen dat reclame-inkomsten uit privaatrechtelijke contracten (concessies) een belaste ondernemersactiviteit vormt. Hierover loopt een behoorlijk aantal bezwaarprocedures die naar verwachting voor een beperkt aantal gemeenten gaan leiden tot gerechtelijke procedures.

In eerste instantie heeft de Belastingdienst zich in deze discussie gericht op de grote gemeenten (G40). Primair werd een korte vragenbrief gestuurd, waarna vervolgens een nadere vragenbrief volgde. Deze nadere vragenbrief was behoorlijk ingekleurd met uitvergroete elementen en uitermate uitgebreid (>10 pagina's), waardoor veel discussie over de feiten ontstond. Na klachten van gemeenten bij de VNG hieromtrent heeft de Belastingdienst in overleg met de VNG afgesproken deze uitgebreide vragenbrief niet meer te sturen en richter en compacter feiten uit te vragen. Omdat er steeds meer bezwaren over reclame komen, ook voor kleine(re) gemeenten, is de Belastingdienst nu voornemens om een compactere vragenbrief rond te sturen naar alle gemeenten. Dit vanuit het oogpunt van eenheid van beleid. Gemeente Renkum heeft deze vragenbrief nog niet ontvangen.

Gemeente Renkum heeft het standpunt ingenomen dat hier sprake is van normaal vermogensbeheer.

Pas na controle door de belastingdienst kan met 100% zekerheid worden vastgesteld dat ons ingenomen standpunt "Gemeente Renkum is niet verplicht tot aangifte VPB" juist is. Dit ingenomen standpunt geldt voor de boekjaren 2016 tot heden.

Onvoorzien

- Op basis van artikel 4 van de Financiële verordening 2017 bedraagt de post onvoorzien die in deze begroting is opgenomen € 165.000.
- In de Begroting 2020 is besloten om deze post te verlagen naar € 95.000.
- Onvoorziene uitgaven die zich in de loop van het begrotingsjaar voordoen, kunnen door het college ten laste van de stelpost worden gebracht.
- Daarbij moet worden voldaan aan de voorwaarde dat het een onvoorziene èn onuitstelbare èn onvermijdbare gebeurtenis betreft.
- Structurele onvoorziene uitgaven kunnen alleen het eerste jaar ten laste van de stelpost worden gebracht.
- Deze uitgaven zullen dus in het volgende begrotingsjaar meegenomen moeten worden in de begroting.

Vaststelling Begroting 2021

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Renkum in haar openbare vergadering van 4 november 2020.

De raad van de gemeente Renkum

de griffier,	de voorzitter,
mr. J.I.M. le Comte	A.M.J. Schaap (burgemeester)